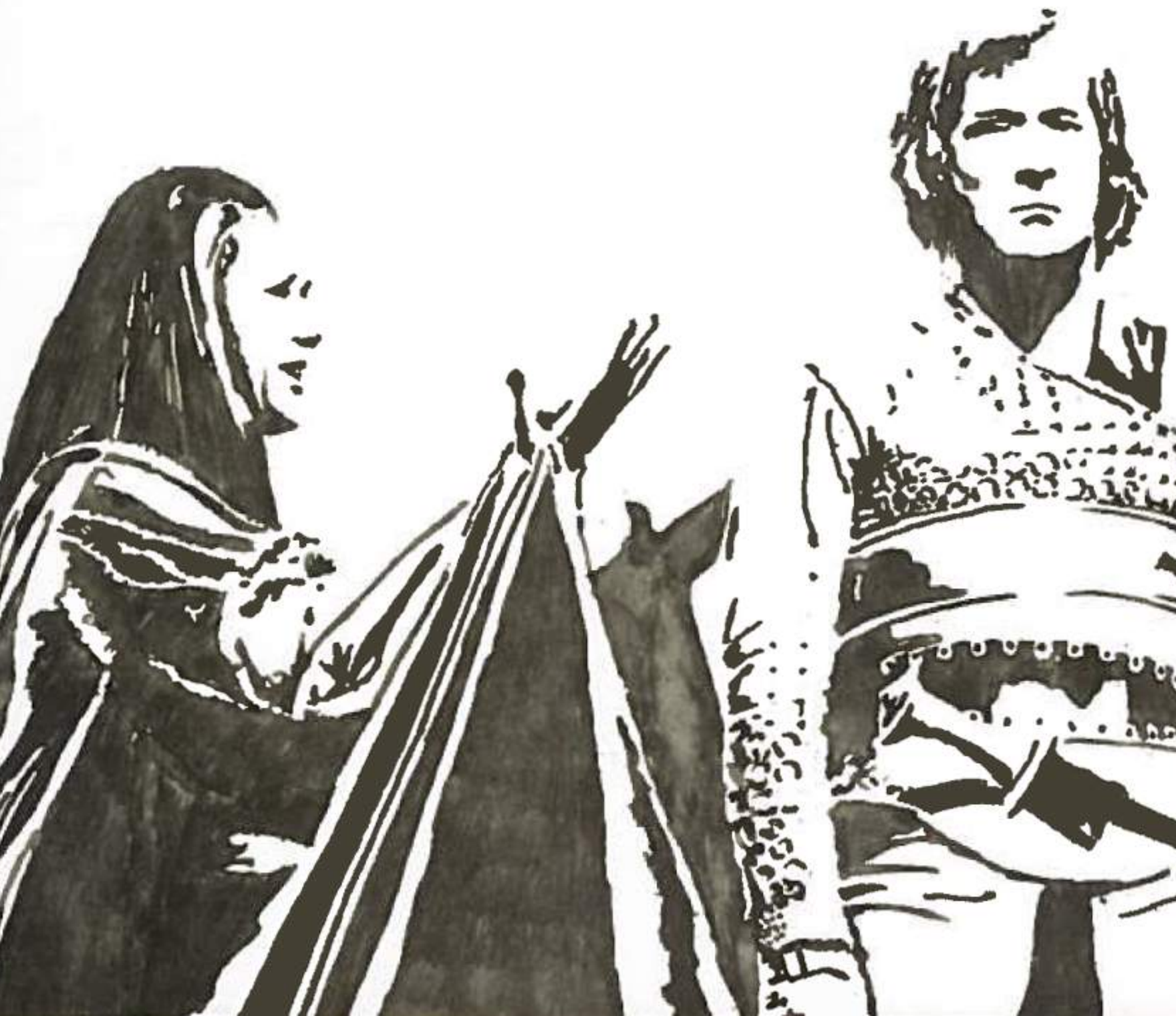
REMZİ KİTABEVİ

W. Shakespeare

CORIOLANUS

W. Shakespeare
CORIOLANUS

CORIOLANUS

W. Shakespeare

CORIOLANUS

Türkçesi:
Bülent Bozkurt

Remzi Kitabevi
Ankara Caddesi, 94 — İstanbul

Çeviri kısaltmasız olarak aşağıdaki metinden yapılmıştır:
William Shakespeare, *Coriolanus*, edited by Philip Brockbank (London: Methuen and Co. Ltd., 1976).
Ayrıca, oyunun "New Penguin" ve "Macmillan" basımlarından da yararlanılmıştır.

Birinci Basım: Ekim, 1994

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0464-9

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul, 1994
Tel. 511 69 16 - 522 05 83, Fax: 522 90 55

İçindekiler

Giriş, 7
Kişiler, 13
Coriolanus, 15
Notlar, 197

Giriş

Coriolanus(*), Shakespeare'in, konusu Roma tarihinden alınma oyunlarından. Oyunun adı, Romalı komutan Caius Martius Coriolanus'tan geliyor. Shakespeare bu oyunda ana kaynak olarak, Grek biyografi yazarı Plutarkos'un (M.S. 46-120), ünlü Grek ve Romalıların yaşamlarını anlatan eserinin, Sir Thomas North tarafından (Fransızca bir çeviriden) yapılan çevirisinden yararlanmış. Oyunun dramatik çatısı için gerekli temel noktalar Plutarkos'tan alınma; ancak Shakespeare, her zaman yaptığı gibi, kişileri, olay ve durumları amacına uygun biçimde değiştirmiş.

Eldeki belgelere göre, *Coriolanus* ilk defa 1608 yılında oynanmış; oyunun yazılış tarihinin de 1607 veya 1608 olduğu sanılıyor.

Konusu M.Ö. 490 yılında Roma ve Corioli şehirlerinde ve civarında geçen oyunun özeti kısaca şöyle:

"Kibiri kahramanlığına denk" komutan ve asilzâde Caius Martius halktan (halk "tabakasından, sınıfından", Roma'nın "aç pleblerinden") nefret etmektedir. Eline geçen her fırsatta, ağır bir dil ve etkili sözlerle halkı aşağılar:

Ne barışta rahat verirsiniz insana, ne savaşta;
Birinden ödüntüz patlar, ötekinde kıpırdanmaya başlarsınız.
Size bel bağlayan, karşısında aslan beklerken tavşan,
Tilki beklerken kaz bulur;
Buz üstünde kor parçasına, ya da güneşte dolu tanesine
Ne kadar güvenirsem, size de o kadar güvenirim.
Tek erdeminiz, suçlu bulunandan yana çıkıp
Adalete lanet okumak. Hakkıyla yükselen her insan

(*) Shakespeare'in yaşamı ve sanatı ile ilgili kısa bilgi, Remzi Kitabevi tarafından aynı dizide yayımlanan *Bir Yaz Gecesi Rüyası* oyununda, çeviri yöntemine ilişkin açıklamalar ise *IV. Henry* oyununda verilmiştir.

Sizin nefretinizi çeker...
Her dakika fikir değiştirirsiniz;
Bir gün önce nefretle söz ettiğiniz adama
Soylu demeye başlarsınız;
Baştacı ettiğiniz adamdan kötüsü olmaz bir anda.

Halk da, kendilerini küçük gören, her fırsatta onlara hakaret eden, çıkarlarını gözetmediğine ve kendilerini hep ezdiğine inandıkları Coriolanus için genellikle aynı duyguları besler.

Martius, o çağda Roma'yla sık sık savaşa tutuşan Latin topluluklarından Volsklerle yapılan çarpışmalarda büyük kahramanlık gösterir; ünlü ve güçlü rakibi Tullus Aufidius'un komutasındaki Volskleri yenilgiye uğratır; Volsk şehri Corioli'ye, düşmanla çarpışa çarpışa tek başına girer ve büyük ün kazanır:

Bütün diller onu konuşuyor; donuk gözler,
Onu görebilsin diye gözlük takmış...
Mutfaktaki pasaklı kız, en kıymetli eşarbını
Yağlı boynuna geçirmiş,
Onu seyretmek için duvarlara tırmanıyor.
Tezgâhlar, sergiler, pencereler dolmuş;
Her cinsten insan, ata biner gibi
Damların tepelerine oturmuş;
Hepsinin aklı fikri onu görmekte...
Bu patırtıyı gören sanır ki,
Hangi tanrı ona yol gösteriyorsa,
Sanki gizlice içine sokulmuş
Ve ona ilahi bir kimlik kazandırmış.

Martius bu inanılmaz cesareti ve kahramanlığıyla "Coriolanus" ("Corioli fatihi") soyadını alır ve Roma'da soylularca Konsüllük mevkiine aday gösterilir. Ancak, adaylığının halk tarafından da onaylanması gerekmektedir. Bunun için de, töreler uyarınca, halkın karşısına çıkarak bir "tevazu gösterisinde" bulunmak, kahramanlıklarını onlara anlatmak, aldığı yaraları göstermek zorundadır. Oysa Coriolanus kişilik yapısı ve ilkeleri gereği böyle gösterilerden hoşlanmaz:

Beni bağışlayın ekselansları;
Yaralarımı nasıl aldığımı anlatmaktansa,
Yeniden yaralanıp acısını çekmeyi yeğlerim...
Kılıç darbelerinin beni kaçırmadığı yerde,
Sözlerin kaçırdığı oldu.

Bu nedenle de bu ödevi, ancak uzun süre direndikten ve büyük ısrarlardan sonra kabul eder ve "kerhen" yerine getirir.

Bu arada, halkın özgürlüklerini ve haklarını savunmakla yükümlü halk temsilcileri olan Tribünler, Coriolanus'un adaylığının reddedilmesi için her türlü yola başvurarak vargüçleriyle çalışırlar. Coriolanus'u, Roma halkının çıkarlarını gözetmeyen bir hain olmakla suçlayarak, halkı kışkırtırlar:

Fark etmediniz mi: desteğinize ihtiyacı olduğu halde,
Nasıl açıkça aşağıladı sizi konuşurken...
Hadi hemen gidin; söyleyin o dostlarınıza:
Konsül diye seçtikleri adam,
Hepsinin özgürlüklerini ellerinden alacak;
Seslerini yükselttikleri anda,
Havlasınlar diye tutulmuş olsalar da
Havladıkça dayak yiyen köpeklerden
Farklı davranmayacak onlara.

Amaçları, bu fırsattan yararlanarak Coriolanus'un sürgüne gönderilmesini veya öldürülmesini sağlamaktır.

Coriolanus, Tribünlerin tahmin ettiği gibi, kışkırtmalar karşısında sükûnetini kaybeder ve hem Tribünlere hem de halka içini boşaltır:

Sizi adi köpek sürüsü! Siz konuştukça burnuma,
Çürümüş bataklıklardan yükselen iğrenç dumanlar geliyor;
Gömülmeden yer üstünde kalmış,
Soluduğum havayı bozan pis kokulu insan leşleri
Benim için ne kadar değerliyse,
Sizin sevginiz de o kadar değerli.
Ben sizi sürüyorum...

Sizin yaşadığınız şehirde yaşamak züldür benim için;
İşte o şehre arkamı dönüp gidiyorum.
Yaşanacak başka yerler de var!

Bunları söyledikten kısa bir süre sonra Coriolanus Roma'yı terk ederek sürgüne gider ve Antium şehrinde, Roma'ya yeni bir saldırı hazırlığı içinde olan düşmanı Tullus Aufidius'a katılır. Coriolanus'un Volsklere katıldığı haberi Roma'da büyük kargaşa yaratır. Aufidius'un da üstünde bir Volsk komutanı olarak Roma'ya doğru ilerleyen Coriolanus'a, bu işten vazgeçmesi için ricacı elçiler gider, ancak kimse Coriolanus'u yumuşatamaz.

Sonunda, Coriolanus'un annesi, karısı ve çocuğu onu etkilemeyi başarırlar. Direnci kırılan Coriolanus, sonunun ne olacağını tahmin ettiği halde, isteklerine boyun eğer:

Oh anne! Anne! Ne yaptın!
Bak, gökler yarılmış, tanrılar aşağı bakıyor
Ve bu doğaya aykırı sahneye gülüyorlar...
Roma adına mutlu bir zafer kazandın;
Ama oğluna gelince, inan ki, Oh inan ki,
Çok tehlikeli işler açtın başına,
Belki de ölümcül olabilecek korkunç işler.

Coriolanus, Volsklere bir anlaşma yapmayı önerir. Ancak, Coriolanus'u kıskanan Aufidius, Volsk senatosu önünde onu sözünden dönmekle ve Volsk davasına ihanet etmekle suçlar:

Siz lordlar ve devlet yöneticileri,
Sizi hainice aldattı; birkaç tuz damlacığı karşılığında
Sizin şehriniz Roma'yı, evet "sizin şehrinizi,"
Karısıyla annesine bıraktı...
Dadısının gözyaşları karşısında
Ağlayıp inleyerek, sizin zaferinize
Hüngür hüngür veda etti.

Tartışma sırasında, Aufidius tarafından önceden tutulan suikastçılar Coriolanus'u bıçaklayarak öldürürler.

Shakespeare, *Coriolanus* oyununda birey ve toplum ruhunu, derinlemesine kesitler alarak, en kuytu köşelere ışık tutarak inceler; haklı-haksız, suçlu-suçsuz, şerefli-şerefsiz, güven-güvensizlik, kıskançlık, nefret gibi kavramları değişik konumlarda irdelenmeye sunar. Her şeyden önce, insanoğlunun kendi iç çatışmasını – ve bu çatışmadan hep yenik ve ezik çıkmasını – gözler önüne serer: sürekli kendini kandıran, kendiyle yüzyüze gelmekten kaçan, kendinden korkan insanların "dramıdır" *Coriolanus*. Bu açıdan, kişilerin tutumu arasında pek fark yoktur: yalnızca bazıları, kendinden korkmayı ve kaçmayı biraz daha zor bulur, o kadar.

Coriolanus'ta sanki, "kişisel çıkar," "ego," "küçük hesap-büyük hesap," "söz-davranış (eylem)," "birey-toplum" kavramlarının, değişik kılıklarda gösteriler sunduğu bir panayır ortamı vardır karşımızda. Herkesin sanki tek hedefi, başkalarının zayıf yanını bulmak ve kendi zayıflıklarını ve kusurlarını başkalarından ve kendinden gizlemektir. Bu arada kimi erdemler de oraya buraya çarpınıp kişiden kişiye koşuşarak kendilerine bir sığınak bulmak ister gibi başıboş dolaşır dururlar. İnsanlığın çok büyük sorunlarına insanlar işlerine geldiği gibi, zaman zaman (seyrek kullandıkları) akıllarırun erdiğince, (fazla zorlamadıkları) iradeleri yettiğince, kestirmeden ve hep kolayına kaçarak çözümler bulmaya çabalarlar: *Coriolanus*'ta kendisiyle yüzleşmeyi, kendini sorgulamayı, bilinçlenmeyi, yücelmeye çalışmayı bir kez daha erteleyen; daha kötüsü, böyle bir gerekliliğin varlığını görmezden gelmeyi yeğleyen insanlar vardır karşımızda.

Coriolanus, görünürde büyük sözler söyleyen, büyük işler yapan, ya da yapmayı amaçlayan, büyük davalar peşinde ölüm kalım savaşımı veren, ama bir türlü bireysel kaygı ve çıkarlar döngüsünden çıkamayan sancılı insanlarla dolu, çok yönlü, anlam katmanlarıyla yüklü bir oyun. Yukarda verilen özette de görüldüğü gibi, yalın görünümlü bir çatısı var; ancak Shakespeare bu çatı altında, değişik ve çoğu kez birbiriyle çatışan bakış açılarını aynı anda sergileyerek insanı yine amansızca sorguluyor.

Bülent Bozkurt

KİŞİLER

CAIUS MARTIUS, daha sonra, Caius Martius Coriolanus

Volsklere karşı çarpışan komutanlar:
TITUS LARTIUS
COMINIUS

MENENIUS AGRIPPA: Coriolanus'un arkadaşı

Halk Tribünleri:
SICINIUS VELUTUS
JUNIUS BRUTUS

KÜÇÜK MARTIUS: Coriolanus'un oğlu
Romalı bir haberci
NICANOR: Bir Romalı
TULLUS AUFIDIUS: Volsklerin komutanı
Aufidius'un yaveri
Aufidius'un tuttuğu suikastçılar
ADRIAN: Bir Volsk
Bir Antiumlu
İki Volsk Nöbetçisi

VOLUMNIA: Coriolanus'un annesi
VIRGILIA: Coriolanus'un karısı
VALERIA: Virgilia'nın arkadaşı
Virgilia'ya hizmet eden kadın

Romalı ve Volsk Senatörler, Asilzâdeler, Edileler, Liktorlar, Askerler, Yurttaşlar, Haberciler, Aufidius'un hizmetkârları ve öteki görevliler.

Olayların geçtiği yer: Roma ve çevresi; Corioli ve çevresi; Antium.

Dönemin Roma ve Volsk toplumuyla ilgili metinde sık geçen bazı terimler aşağıda kısaca açıklanmıştır:

Plebler: Halk (tabakası, sınıfı). Shakespeare, oyunda kimi zaman doğrudan "halk", kimi zaman da "plebler" terimini kullanıyor;

Tribün: Plebler (halk) tarafından, soylulara karşı haklarını savunmak üzere seçilen temsilci.

Konsül: Roma devletinin en yüksek iki sivil yetkilisinden biri. Konsüller orduya komutanlık ve devletin yönetim organı Senato'ya başkanlık ederlermiş.

Edileler: Tribünlerin görevli yardımcıları.

Capitol: Üzerinde Jüpiter tapınağının olduğu tepenin adı. Senato binası da bu tepenin yakınında olduğundan, "Capitol", oyunda sık sık bu binayla veya binanın olduğu yerle eş anlamlı kullanılıyor.

CORIOLANUS

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Roma'da bir cadde. Ellerinde sopalar, değnekler ve başka silahlarla, bir grup isyancı yurttaş girer.)

BİRİNCİ YURTTAŞ
Durun, yolumuza devam etmeden önce beni dinleyin.

HERKES
Konuş, konuş.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Aç kalmaktansa ölmeye kararlı mısınız?

HERKES
Evet, evet, kararlıyız.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Önce, bilin ki Caius Martius halkın baş düşmanıdır.

HERKES
Biliyoruz, biliyoruz.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Onu öldürdük mü istediğimiz fiyattan alırız buğdayı. Tamam mı?

HERKES
Tamam, yeter konuştuğumuz; bitirelim şu işi. Yürüyün, yürüyün!

İKİNCİ YURTTAŞ

Bir dakika, değerli yurttaşlar.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Biz zavallı yurttaşlarız; değerli olan asilzâdeler. Büyüklerimiz, kendilerine fazla geleni verseler bize yetecek. Yenebilecek artık yiyeceklerini bıraksalar bile bizi biraz düşünüyorlar diyebilirdik. Ama bunu bile çok görüyorlar. Bizim açlığımızı, sefaletimizi kârdan sayıyorlar. Çektiğiniz eziyet onlara kazanç oluyor. Sıskalıktan tırmığa dönmeden yabalarımızı kullanıp öcümüzü alalım. Tanrılar biliyor ki bunu açlıktan söylüyorum, intikama susadığımdan değil.

İKİNCİ YURTTAŞ

Caius Martius'a karşı mı yürüyeceksiniz önce?

HERKES

Evet, önce ona karşı. Köpeğin biri o halk için.

İKİNCİ YURTTAŞ

Vatana yaptığı hizmetleri düşündünüz mü?

İKİNCİ YURTTAŞ

Hem de çok iyi; hakkını da verirdik gerekirse; ama o kibiriyle kendi ödülünü veriyor zaten.

İKİNCİ YURTTAŞ

Ama garezli de konuşmamak lazım.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Herkesin bildiğini söylüyorum ben; o aslında her şeyi aynı amaçla yapmıştı; iyi niyetli insanlar istediği kadar vatan uğruna yaptı desin; annesinin hatırına yaptı o; bir de, kibirlenmeye gerekçesi olsun diye; ki şimdi kibiri kahramanlığına denk.

İKİNCİ YURTTAŞ

Yapısı böyle; elinde olmayan bir şeyi kusur gibi gösteriyorsun. Haris diyemezsin şimdi ona.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Diyemesem de, diyecek şey bulmakta kıtlık çekmem herhalde. Kusuru yeterinden fazla zaten; saymakla bitmez.

(İçerden bağırmalar)

Bu sesler de ne? Şehrin öteki ucu ayaklandı bile; burda çene çalıp ne duruyoruz? Hadi, Capitol'e!

HERKES

Yürüyün, yürüyün.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Hey, şu gelen kim?

(Menenius Agrippa girer.)

İKİNCİ YURTTAŞ

Değerli Menenius Agrippa, halkı her zaman sevmiş bir kişi.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Evet, yeterince şerefli biri; keşke hepsi öyle olsaydı!

MENENIUS

Ne o, ne yapıyorsunuz vatandaşlar? Nereye böyle,
Elinizde sopalarla, değneklerle? Derdiniz ne, söylesenize!

BİRİNCİ YURTTAŞ

Senato biliyor derdimizin ne olduğunu; on beş gündür haberleri var niyetimizden; şimdi de eylemle göstereceğiz onu. Yoksul davacının nefesi kokarmış derler; biraz da silahlarımızı koklatalım bakalım onlara.

MENENIUS

Durun bakalım baylar, sevgili dostlar, şerefli hemşeriler,
Başınıza bela mı açmak istiyorsunuz?

BİRİNCİ YURTTAŞ

Açılacağı kadar açılmış; yenisini açamayız.

MENENIUS

Bakın dostlarım, asilzâdeler sizinle gerçekten
Çok yakından ilgileniyor. Sıkıntılarınıza,
Bu kıtlık yüzünden çektiğiniz acılara gelince;
Sopalarınızı Roma devletine karşı kaldıracağınıza,
Onlarla tanrılar katına vurun daha iyi;
Çünkü Roma, yoluna devam ederken engel tanımaz;
Sizin şurda toplayabildiğiniz kitlenin on katı bile gelse,
Demir halkalarla birbirine bağlansa, parçalar, yarar geçer.
Kıtlığa gelince: bunu yaratan asilzâdeler değil, tanrılar;
Ve burda silahlarınız değil, dizleriniz işe yarar.
Yazık ki felaket sizin aklınızı başınızdan almış
Ve daha büyük felaketlerin eşiğine getirmiş;
Sizi baba şefkatiyle seven devletimizin
Kılavuzlarını böyle düşman görmekle
Büyük haksızlık ediyorsunuz.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Bize mi? Şefkat ha! Asla umursamadılar bizi. Depoları tıka basa tahıl doluyken, bizi açlıktan ölmeye bıraktılar; fermanlar çıkarıp tefeciliği teşvik ettiler; zenginlere karşı doğru dürüst ne kadar yasa varsa hepsini tek tek kaldırdılar; yoksulları kıskıvrak bağlayıp zincire vurabilmek için her gün yeni katı kurallar koydular. Savaşlar bizi yiyip bitirmezse onlar bitirecek; işte size şefkat!

MENENIUS

Bence hepiniz
Ya inanılmaz derecede hainsiniz,
Ya da çok akılsız.
Bakın size bir masal anlatayım;
Belki de duymuşsunuzdur; ama yeri geldiği için,
Biraz bayat olsa da yeniden anlatmaya değer.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Pekala efendim, sizi dinleyeceğim; ama sanmayın ki bir masalla
Bize utancımızı unutturabilirsiniz; evet, anlatın lütfen.

MENENIUS
Günlerden bir gün, bedenin tüm organları birleşmiş
Ve mideye karşı ayaklanmış; demişler ki onu suçlarken:
Vücudun tam ortasına girdap gibi yerleşmiş,
Kendisi aylaklık edip hiçbir iş yapmadan,
İstif edip duruyor yiyecekleri,
Bizler gibi çalışıp yorulmuyor; oysa öteki organlar,
Görüyor, işitiyor, düşünüyor, konuşuyor, yürüyor, hissediyor,
Ve hepsi kendine düşen görevi yaparak
Bedenin istek ve ihtiyaçlarını karşılıyor.
Mide cevap vermiş –

BİRİNCİ YURTTAŞ
Evet, ne cevap vermiş mide, bayım?

MENENIUS
Şimdi söyleyeceğim bayım. Önce bir gülmüş;
Akciğerlerden hiç duyulmamış bir gülüşle, işte böyle –
Tabii ben mideyi konuşturduğum gibi, güldürebilirim de –
Gülerek, ağızlarının payını vermiş, o sızlanıp duran,
Aldığı besini çok görüp ayaklanan organlara;
Tıpkı sizin, sizler gibi olmadıkları için
Senatörlerimize veriştirdiğiniz gibi.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Neymiş peki midenin cevabı?
Kral tacı giymiş kafa, keskin göz,
Danışman yürek, asker kol,
Savaş atı bacak, borazancı dil;
Şu bedendeki öteki savunma araçları
Ve destek hizmetleri, hepsi eğer –

MENENIUS
Evet sonra?
Hele hele, güzel konuşuyor bu arkadaş. Peki sonra, sonra?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Mide denen, bedenin lağım çukuru olan
Bu karabatak tarafından kısıtlanıyorlarsa –

MENENIUS
Ee, sonra?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Bundan şikâyetçi olduklarında,
Mide ne cevap verebilir ki?

MENENIUS
Anlatacağım;
Sizde fazla olmadığı anlaşılan sabırdan
Birazını gösterir beklerseniz,
Midenin cevabını duyacaksınız.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Cevabın gelmesi de epey uzun sürdü ama.

MENENIUS
Şimdi iyi dinle sevgili dostum;
Onu suçlayanlar gibi aceleci değil
Temkinli olan bizim mide şöyle cevap vermiş:
"Evet, ortak dostlarım, doğru,
Size can veren besin, tümüyle,
Önce bana geliyor; olması gereken de bu,
Çünkü ben bedenin hem deposu
Hem de mağazasıyım. Ama unutmayın ki o besini,
Damarlarınızdaki kandan oluşan nehirler yoluyla,
Saraya gönderiyorum; yüreğe ve beynin bulunduğu yere;
Ve insanın içindeki koridor ve odacıklar aracılığıyla,
Güçlü kaslar da, en küçük damar ve sinirler de

Doğal becerilerini, yaşama gücünü benden alıyor,
Ve siz, sevgili dostlar, hepiniz birden,"
– bakın, dinleyin ne demiş mide –

BİRİNCİ YURTTAŞ
Tamam bayım, peki peki.

MENENIUS
"Hepiniz birden sizlere tek tek ne gönderdiğimi
Bilemezsiniz ama, ben hesabını biliyorum:
Unu sizlere gönderiyorum, kepek bana kalıyor."
Ne diyorsunuz buna?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Tamam, bir cevap vermiş. İlgisi ne peki?

MENENIUS
İşte bu mide Roma'nın senatörleri;
Siz de asi organlarsınız:
Onların sözlerini, kaygılarını iyi inceleyin;
Devletin refahıyla ilgili her şeyi
İyi sindirmeye çalışın; göreceksiniz ki,
Halk için yapılan her şey, her hizmet,
Size onlardan çıkar gelir,
Hiçbir zaman kendinizden değil.
Sen ne diyorsun bu işe ha,
Sen, bu topluluğun ayak başparmağı?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Ben mi? Ben niye ayak başparmağı oluyorum?

MENENIUS
Bu çok akıllıca ayaklanmaya katılanlar arasında
En alçak, en adi ve en zavallılarından biri olarak
En önde gittiğin için. Seni aşağılık herif;
Sürüde en kanı bozuk sen olduğun halde,
Kendi çıkarın için başta koşuyorsun.

Pekala, ne kadar sağlam değnekle sopanız varsa hazır edin;
Roma'yla şehrin fareleri savaşa tutuşacak
Ve taraflardan biri kaybedecek.

(Caius Martius girer.)

Selam, soylu Martius.

MARTIUS
Sağol. Ne var yine, rahat durmaz serseriler,
Ne kaşıyıp duruyorsunuz zavallı fikirlerinizi,
Kabuğu kaldırıp iltihap kaptırıyorsunuz yine?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Her zaman bize söyleyecek güzel bir sözünüz vardır.

MARTIUS
Siz kim, güzel sözden anlamak kim;
Bunu yapmak kendime hakaret olur.
Ne istiyorsunuz yine köpekler?
Ne barışta rahat verirsiniz insana, ne savaşta;
Birinden ödünüz patlar, ötekinde kıpırdanmaya başlarsınız.
Size bel bağlayan, karşısında aslan beklerken tavşan,
Tilki beklerken kaz bulur;
Buz üstünde kor parçasına, ya da güneşte dolu tanesine
Ne kadar güvenirsem, size de o kadar güvenirim.
Tek erdeminiz, suçlu bulunandan yana çıkıp
Adalete lanet okumak. Hakkıyla yükselen her insan
Sizin nefretinizi çeker. Sizin sevginiz,
Hastalığını azdıracak ne varsa ona düşkün olan
Hasta adamın isteklerine benzer.
Sizin teveccühünüze güvenen,
Kurşundan yüzgeçlerle yüzmeye çabalıyor,
Ya da çalıyla odun kesmeye çalışıyor demektir.
İpte sallandırmak lazım sizi! Size güvenmek hal
Her dakika fikir değiştirirsiniz;
Bir gün önce nefretle söz ettiğiniz adama

Soylu demeye başlarsınız;
Baştacı ettiğiniz adamdan kötüsü olmaz bir anda.
Derdiniz ne; şehrin orasında burasında toplanıp
Soylu Senato'ya karşı ne bağırıp duruyorsunuz?
Başıboş bıraksalar birbirinizi yiyecek olan size,
Tanrılar adına, kanuna ve düzene saygıyı öğreten
Onlar değil mi?

(Menenius'a)

Ne istiyorlar?

MENENIUS

Buğdayı kendi istedikleri fiyattan almak. Şehirde yeterli stok var diyorlar.

MARTIUS

İdamlık herifler! Öyle mi diyorlar?
Ocaklarının başında otururken Capitol'de ne yapıldığını
Bileceklerini sanıyorlar: kim yükseliyor;
Kimin işi yolunda, kimin değil; kim kimden yana;
Kim kiminle evlenecek, biliyorlar;
Kafalarından, istedikleri tarafı güçlü yapıyorlar,
Beğenmediklerini, yamalı pabuçlarından zayıf görüyorlar.
Yeteri kadar buğday varmış öyle mi?
Soylular merhameti bir yana bırakıp,
Kılıcımı kullanmama izin verseler,
Bu köleleri bin parça eder,
Tepeleme leş yığınına çeviririm hepsini; öyle ki,
Kargımı fırlatsam aşmaz üzerlerinden.

MENENIUS

Neyse, bunlar nerdeyse tamamen yatıştı;
Serseri olmaya serseriler ama,
Çok da ödlek hepsi. Bu arada, öteki grup ne oldu.
Onlar ne diyor?

MARTIUS
Dağıldı hepsi. İdamlık herifler!
Açız diyip durdular, atasözleri geveleediler –
Açlık taş duvarları yıkarmış;
Köpekler bile yemeden yaşayamazmış;
Et, insanlar yesin diye varmış;
Tanrılar buğdayı yalnız zenginlere göndermemiş, filan.
Bu boş sözlerle şikâyetlerini dile döktüler;
Kendilerine açıklama yapılıp, savunma hakkı verilince,
Ki, soylulara son darbeyi indiren, tuhaf bir karardı bu,
Kasketlerini havaya fırlattılar,
Sanki gökteki ayın boynuzlarına asmak ister gibi.
Çığlık atmada birbirleriyle yarışıyorlardı.

MENENIUS
Neymiş onlara tanınan hak?

MARTIUS
Onlar adına, kendi seçecekleri beş tribün
O saçma görüşlerini savunacak. Biri Junius Brutus,
İkincisi Sicinius Velutus, ötekiler de kimse işte.
Bu Allahın belası sürü, şehrin çatısını çökertmeden
Yaptıramazdı bana bu işi. İlerde tepemize çıkacaklar,
Ve önümüze, ayaklanmayı haklı kılacak
Daha büyük konularla gelecekler.

MENENIUS
Hayret!

MARTIUS
Hadi evinize, sizi kırıntılar!

(Telaşla, bir haberci girer.)

HABERCİ
Caius Martius nerde?

MARTIUS
Burda; ne var?

HABERCİ
Gelen haberlere göre, Volskler silahlanmış.

MARTIUS
İyi etmişler; biz de böylece
Küflü artıklarımızdan kurtuluruz.
İşte saygıdeğer büyüklerimiz.

(Sicinius Velutus, Junius Brutus, Cominius, Titus Lartius ve öteki Senatörler girer)

BİRİNCİ SENATÖR
Martius, geçen gün söylediklerin doğru çıktı;
Volskler silahlanmış.

MARTIUS
Bir önderleri var,
Tullus Aufidius; çok yaman biri.
Günah da olsa, kıskanıyorum onun soylu kişiliğini;
Eğer kendimden başka biri olmak isteseydim,
Bir tek o olmak isterdim.

COMINIUS
Onunla çarpıştınız ama!

MARTIUS
Dünyanın yarısı, öteki yarısıyla kapışsa,
Ve o benim tarafımda olsa, onunla savaşabilmek için
Taraf değiştirirdim; onun gibi bir aslanı avlamak
Benim için şereftir.

BİRİNCİ SENATÖR
Öyleyse, şanlı Martius,
Bu savaşta Cominius'un yanında döğüş.

COMINIUS
Evet, söz vermiştin.

MARTIUS
Doğru; sözümü de tutacağım. Titus Lartius,
Tullus'un suratına nasıl çarptığımı
Bir kere daha göreceksiniz.
Ne o, hâlâ tutuk musun? Bize katılamayacaksın galiba.

LARTIUS
Yoo, Caius Martius,
Ben bu işin dışında kalmaktansa,
Koltuk değneklerinin birine dayanır,
Ötekiyle de çarpışırım.

MENENIUS
Oo, işte sana bir saf kan!

BİRİNCİ SENATÖR
Hadi hep beraber Capitol'e gidelim;
En yakın dostlarımız da orda olacak.

LARTIUS
(Cominius'a)

Siz önden gidin.

(Martius'a)

Siz de Cominius'u izleyin; biz peşinizden geliriz;
Sizin hakkınız önümüzden gitmek.

COMINIUS
Soylu Martius.

BİRİNCİ SENATÖR
(Yurttaşlara)

Hadi, evlerinize; yürüyün!

MARTIUS
Yok yok, gelsinler.
Volsklerde buğday çok: bu fareleri oraya götürün,

Ambarları kemirsinler. Saygıdeğer isyancılar,
Cesaretiniz işe yarayacak; hadi, gelin lütfen.

(Çıkarlar. Yurttaşlar sessizce dağılır. Sicinius ve Brutus kalır.)

SICINIUS
Bu Martius kadar kibirlisi görülmemiştir.

BRUTUS
Eşi benzeri yok.

SICINIUS
Biz halkın Tribünleri seçildiğimizde –

BRUTUS
Dudaklarıyla gözlerine dikkat ettin mi?

SICINIUS
Hele hakaretleri.

BRUTUS
Kızdığı zaman tanrıları bile alaya almaktan çekinmez.

SICINIUS
Tertemiz ay bile horlanmaktan kurtulamaz.

BRUTUS
Dilerim şu savaşlar yutar onu! Kahraman diye iyice burnu büyüdü artık.

SICINIUS
Böyle adamlar, başarıya sırtlarını dayadı mı,
Öğle vakti üstüne bastığı gölgeyi bile küçük görür.
Ama doğrusu merak ediyorum, bu kibirle,
Cominius'un emri altına nasıl girecek bakalım!

BRUTUS
Adam ün peşinde, ki şimdiden
Lütfundan nasibini de almış durumda;
Bu ünü korumanın ya da kazanmanın en iyi yolu,
En baştakinin hemen ardında yer almaktır.

Çünkü, işler kötü giderse,
Kusur başkomutanın olur;
İsterse insanoğlunun elinden gelebilecek
Her şeyi yapmış olsun. Halk da yaygarayı basar hemen:
"Ah, işin başında Martius olacaktı ki!" diye.

SICINIUS
İşler yolunda giderse de,
Martius'un şöhreti o kadar yaygın ki,
Kimse Cominius'un hakkını vermez.

BRUTUS
Hadi gel.
Cominius'un kazandığı şan şerefin yarısı Martius'un olacak;
Martius onları hak etmiş olsun olmasın;
Kusurlarıysa Martius'un onur hanesine yazılacak;
İstediği kadar kendisi onur kazanmış olmasın.

SICINIUS
Gidelim, ne hazırlıklar yapılıyor öğrenelim;
Ve bakalım, kişisel nitelikleri bir yana,
O da bu işin üstüne nasıl gidiyor.

BRUTUS
Hadi o zaman.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Corioli'de Senato Binası. Tullus Aufidius'la Corioli Senatörleri girer.)

BİRİNCİ SENATÖR
Demek, size göre, Aufidius,

Roma'dakiler bizim planlarımızdan haberdar;
Nasıl hareket edeceğimizi de biliyorlar.

AUFIDIUS

Size göre öyle değil mi? Bu devlette,
Düşünüp uygulamak istediğimiz hangi plan var ki,
Roma önceden öğrenip bozmamış olsun?
Daha dört gün olmadı ordan haber alalı;
Şöyle diyordu haberde:
– Mektup da burda bir yerde olacak – Hah, işte:
"Bir ordu topladılar; ama,
Doğuya mı, batıya mı gidecekler, henüz belli değil.
Büyük kıtlık var; halk ayaklandı ve, söylentiye göre,
Cominius, eski düşmanınız Martius,
(Ki Roma halkı öyle nefret ediyor ki kendisinden,
Sizin nefretiniz hiç kalır yanında)
Ve yiğit bir Romalı, Titus Lartius;
Bu üçü yönetiyormuş hazırlıkları;
Büyük bir ihtimalle hedef sizsiniz.
Dikkatli olun."

BİRİNCİ SENATÖR

Ordumuz savaş alanında.
Roma'nın saldırımıza karşı koyacağından
Hiç şüphe etmemiştik.

AUFIDIUS

Bundan hiç şüpheniz olmasın;
Elimde kesin bilgi var. Dahası,
Bir kısım birlikleri yola çıktı bile;
Burdan pek uzakta değiller şu anda.
Şimdi izninizle ayrılıyorum;
Eğer Caius Martius'la karşılaşacak olursak,
Aramızda and içtik, ikimizden biri
Dövüşemez hale gelinceye kadar çarpışacağız.

HEPSİ
Tanrılar yardımcın olsun!

AUFIDIUS
Sizleri de korusun!

BİRİNCİ SENATÖR
Güle güle.

İKİNCİ SENATÖR
Güle güle.

HEPSİ
Güle Güle.
(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Roma. Caius Martius'un evi. Martius'un annesi Volumnia ile karısı Virgilia birer tabureye oturmuş dikiş dikmektedirler.)

VOLUMNIA
Ne olur kızım, şarkı filan söyle, biraz yüzün gülsün. Eğer oğlum kocam olsaydı, şan şeref kazandığı sürece yokluğunda neşeli olmak, yatağında beni kucaklayıp sevgisini en çok gösterdiği zaman olduğundan çok daha kolay gelirdi bana. Daha bedeni körpeyken; üstelik tek evladım olduğu halde; gençliği ve yakışıklılığıyla herkesin gözü üstündeyken; krallar gelip gün boyu yalvarsa, anası bir saatliğine bile bakışlarını ondan ayırmaya razı olamazken; ben, şan ve şerefin böyle birine nasıl yakışacağını – ama ün kazanma hevesini eyleme dökmedikçe, duvara asılı resimden farklı olmayacağını – düşünerek, eğer beraberinde ün getirecekse tehlikeye atılmasına seve seve izin verdim. Amansız bir savaşa gönderdim onu ve geriye, başında meşe dalından bir

taçla [1] döndü. İnan bana kızım, erkek olduğunu kanıtladığı o gün beni havaya sıçratan sevinci, bir erkek evladım olduğunu söyledikleri an bile duymamıştım.

VIRGILIA

Peki bu arada ölseydi ne yapardınız efendim?

VOLUMNIA

O zaman da evlat diye iyi şöhretini bağrıma basardım. Bak sana içtenlikle söylüyorum: eğer her birini aynı sevgiyle sevdiğim bir düzine oğlum olsaydı ve hiçbiri senin ve benim sevgili Martius'umuzdan daha az değerli olmasaydı, bir tanesinin zevk sefayla hareketsiz bir yaşam sürmesindense, on birinin vatanı için şerefiyle ölmesini yeğlerdim.

(Bir hizmetkâr kadın girer.)

H. KADIN

Hanımefendi, Bayan Valeria ziyaretinize geldi.

VIRGILIA

İzin verin ben çekileyim.

VOLUMNIA

Hayır çekilme.
Kocanın davullarını duyuyor gibiyim;
Aufidius'u saçlarından tutup yere indirdiğini görüyorum;
Çocukların ayıdan kaçtığı gibi,
Onu gören Volskler kaçacak yer arıyor.
Ayağını işte böyle yere vurup haykırdığını görüyorum:
"Hadi gelin korkaklar, Roma'da doğmuşsunuz ama,
Korkuyla yoğrulmuş hamurunuz."
Alnının kanını zırhlı eliyle silerek ilerliyor;
Biçmesi gereken ekinin tümünü biçmezse
Ücretini alamayacak ırgat gibi tıpkı.

VIRGILIA

Alnının kanını mı? Oh Jüpiter! [2] Kan olmasın ne olur!

VOLUMNIA

Hadi ordan, budala!
Zafer anıtına altın yaldız nasıl yakışırsa,
Erkeğe kan öyle yakışır.
Hekuba'nın Hektor'u emziren göğüsleri, güzellikte,
Grek kılıcına küçümseyerek kan tüküren
Hektor'un kendi alnından üstün değildi. (3)
Valeria'ya söyle, ona hoş geldin demeye hazırız.

(Hizmetkâr kadın çıkar.)

VIRGILIA

Tanrı Lordumu o vahşi Aufidius'tan korusun!

VOLUMNIA

Aufidius'u önünde diz çöktürüp
Ayağıyla boynuna basacak.

(Yol gösteren bir uşak ve hizmetkâr kadınla birlikte Valeria girer.)

VALERIA

İyi günler, bayanlar.

VOLUMNIA

Sevgili bayan.

VIRGILIA

Sizi gördüğüme sevindim hanımefendi.

VALERIA

İkiniz de iyisinizdir umarım. Bakıyorum pek evcilsiniz. Nedir o diktiğiniz? Vallahi harika bir iş! Küçük yavrunuz nasıl?

VIRGILIA

Teşekkür ederim hanımefendi, çok iyi.

VOLUMNIA

Öğretmenini dinleyeceğine, kılıçları seyredip, davul sesi dinleyebilseydi keşke!

VALERIA

Vallahi tam babasının oğlu! O ne şirin çocuk öyle! Yani Çarşamba günü tam bir saat onu seyrettim; öyle kararlı bir yüzü var ki. Bir ara renk renk bir kelebeğin peşine takıldı; yakalayıp geri bıraktı; sonra gene koştu arkasından, yuvarlandı, fırladı kalktı, gene yakaladı; sonra da, belki düştüğü için kızgınlığından, ya da başka bir nedenle, ağzına götürüp dişleriyle koparıverdi kelebeği. Aman Tanrım, bilseniz nasıl paramparça etti onu!

VOLUMNIA

Tıpkı babasının çılgınlığı.

VALERIA

Ah, ne demezsiniz! Ne soylu çocuk!

VIRGILIA

Yaramaz bir çocuk efendim.

VALERIA

Hadi, bırak artık dikiş dikmeyi, bugün öğleden sonra biraz eğlencemize bakalım.

VIRGILIA

Olmaz sayın bayan, dışarı çıkamam.

VALERIA

Neden çıkamıyorsun?

VOLUMNIA

Çıkar çıkar.

VIRGILIA

Gerçekten olmaz, beni bağışlayın. Lordum savaştan dönene kadar eşikten adımımı atmayacağım.

VALERIA

Ayıp ayıp; anlamsız kendini böyle hapsetmen. Hadi, gidip o loğusa kadıncağızı bir ziyaret etmelisin.

VIRGILIA

Ona acil şifalar diliyorum ve dualarımda ziyaret edeceğim; ama oraya gidemem.

VOLUMNIA

Ama neden, söyler misin?

VIRGILIA

İnanın üşendiğimden değil; ne de onu sevmediğimden.

VALERIA

İkinci bir Penelope olmak istiyorsun; ama dediklerine göre, Odiseus'un yokluğunda o kadar fazla yün eğirmiş ki, İtaka (4) güve dolmuş. Hadi; keşke o işlediğin bez parmakların kadar hassas olsa da, sen de acıyıp onu iğnelemeyi bıraksan. Hadi artık, bizimle gel.

VIRGILIA

Hayır, sayın bayan, özür dilerim, ama dışarı çıkamam.

VALERIA

Bak, gelirsen koçandan çok güzel haberler veririm sana.

VIRGILIA

Ah, ama henüz ne haber olabilir ki?

VALERIA

Vallahi şaka yapmıyorum. Dün gece ondan haber geldi.

VIRGILIA

Gerçekten mi, bayan?

VALERIA

Ciddi söylüyorum, doğru; bir senatör konuşurken duydum. Bak şimdi, Volskler bir ordu göndermiş; bu orduya karşı, Roma birliklerinin bir kısmını alarak general Cominius gitmiş. Senin lordunla Titus Lartius da Corioli şehrini kuşatmışlar; işi kısa zamanda bitirip zafer kazanacaklarından hiç şüphen olmasın. Şerefim üzerine, doğru söylüyorum; hadi şimdi, ne olur, gel bizimle.

VIRGILIA
Lütfen beni bağışlayın efendim; bundan sonra ne derseniz yaparım.

VOLUMNIA
Bırakın kalsın bayan; bu haliyle bizim de neşemizi kaçırır.

VALERIA
Galiba haklısınız. Hoşçakal o zaman. Hadi biz gidelim hanımefendiciğim. Virgilia, şu mahzun halini bırakıp bizimle gelsen ne olur, ha?

VIRGILIA
Tek kelimeyle, hayır, bayan. Gerçekten gelemem. Size iyi eğlenceler diliyorum.

VALERIA
Pekala, ne yapalım; hoşçakal.

(Çıkarlar.)

Dördüncü Sahne

(Corioli surları önü. Davullar ve sancaklar eşliğinde, önde Martius'la Titus Lartius, arkada subaylar ve askerler girer; bu arada, bir haberci gelir.)

MARTIUS
İşte haber geliyor. Bahse girerim karşılaştılar.

LARTIUS
Senin atına karşı benimki; karşılaşmadılar.

MARTIUS
Kabul.

LARTIUS
Anlaştık.

MARTIUS
Evet, komutan düşmanla karşılaştı mı?

HABERCİ
Karşı karşıya yer aldılar; ama çarpışma daha başlamadı.

LARTIUS
O zaman atın benim oldu.

MARTIUS
Onu geri sat bana.

LARTIUS
Yoo, ne satarım, ne veririm; ama bir süre kullan istersen; mesela, yarım yüzyıl.

(Borazancılara)

Hadi, toplan borusu çalın.

MARTIUS
Ordular arasındaki uzaklık ne?

HABERCİ
Bir buçuk mil kadar.

MARTIUS
Boru ve davullarını duyarız o halde; onlar da bizimkini.
Ey Mars [5], yardım et bize, bu işi çabuk bitirelim,
Dumanı tüten kılıçlarımızla burdan kalkıp
Savaş alanındaki dostlarımıza yardıma koşalım.
Hadi, ötsün borazanlar.

(Borazanlar çalınır. Corioli surları üzerinde, iki Senatör ve ötekiler girer.)

Tullus Aufidius içerde mi?

BİRİNCİ SENATÖR
Hayır, ne o burda, ne de
Senden zerre kadar korkan başka biri.

(Uzaktan davul sesleri gelir.)

Dinleyin; davullar gençlerimizi çağırıyor.
Burda kapalı kalmaktansa, surları yıkar çıkarız;
Kapılarımız şu an kapalı görünüyor ama,
Otlarla tutturulmuştur onlar,
Kendiliklerinden açılır. (6)
Bakın, dinleyin!

(Uzakta davul ve boru sesleri.)

İşte Aufidius. Bakın ne işler yapıyor
Hatlarını yardığı ordunuzun içinde.

MARTIUS
Oo, başlamışlar bile!

LARTIUS
Onların sesi bize talimat olsun. Hey, iskeleler!

(Volsk ordusu girer.)

MARTIUS
Korkmuyorlar bizden; şehirden çıkıyorlar.
Hadi, kalkanları yüreğinize siper edin ve dövüşün;
Kalkanlarınızdan da sağlam yüreklerle.
Yürü, kahraman Titus.
Şunlara bak, hiç aklımıza gelmemişti
Bizi böyle küçümseyecekleri;
Öfkeden ter bastı beni.
Yürüyün arkadaşlar; bir adım geri çekilen,
Benim gözümde Volsk'ten beterdir
Ve derhal kılıcımı bulur karşısında.

(Borazan ve davullar. Romalılar siperlere çekilmek zorunda kalır. Bağırarak, Martius girer.)

MARTIUS

Güneyin tüm hastalıkları tepenize yağsın!
Roma'nın ayıbısınız hepiniz! Sürüden farkınız yok;
Sizi... Çıban cerahat sarsın her yanınızı;
Görmeden iğrensin herkes sizden; bir mil öteden
Rüzgârla bulaşsın hastalığınız birbirinize!
İnsan kılığına girmiş kaz ruhlu herifler sizi!
Şebekler bile hakkından gelirdi kaçtığınız o kölelerin!
Pluto'nun [7] cehennemine kadar yolunuz var!
Şunlara bak, sırtından yaralanmış hepsi;
Kıçları kızarmış, suratlarının rengi atmış,
Hem kaçıyor hem tir tir titriyorlar korkudan!
Ya kendinizi toplar saldırıya geçersiniz,
Ya da, göklerin ateşi hakkı için yeminle,
Düşmanı bırakır sizinle savaşırım. Hadi, yürüyün;
Sıkı durursanız, onlar bizi nasıl siperlerimize sürdüyse,
Biz de onları karılarının yanına kadar süreriz.
Peşimden gelin!

(Borazan ve davullar. Martius Volskleri şehir kapılarına kadar kovalar.)

İşte şimdi kapılar açık. Şimdi yüklenme zamanı!
Kader bu kapıları kaçanlar için değil
Kovalayanlar için açtı. Bana bakın
Ve ne yapıyorsam onu yapın!

(Martius şehir kapılarından içeri girer.)

BİRİNCİ ASKER

Aptallık bu! Ben yokum.

İKİNCİ ASKER

Ben de.

(Martius içerde kalır.)

BİRİNCİ ASKER
Hey, bakın içerde kaldı.

(Borazan ve davullar.)

HEPSİ
Kaynayan kazana gidiyor.

(Titus Lartius girer.)

LARTIUS
Martius'a ne oldu?

HEPSİ
Öldü efendim, kesin.

BİRİNCİ ASKER
Kaçanları kovalayayım derken,
Onlarla birlikte içeri girdi. Girmesiyle birlikte,
Kapıları kapatıverdiler arkasından.
Şimdi bütün şehre karşı tek başına.

LARTIUS
Oh soylu insan!
Kendin canlı olduğun halde,
Cansız kılıcını bastırdın;
Kılıcın eğildiğinde bile, dimdik kaldın sen!
Tek başınasın şimdi Martius!
Senin boyunda, kusursuz bir yakut bile
Değersiz kalır yanında!
Cato [8] da tam senin gibi bir asker isterdi:
Yalnız,kılıcınla korkunç ve yırtıcı değil,
Müthiş görünüşün ve gökgürlemesi gibi kükreyişinle de,
Tir tir titrettin düşmanlarını; sanki yeryüzü,
Ateşli hastalığa tutulmuş titriyormuş gibi.

(Kendine saldıran düşman askerleriyle birlikte, kan içinde, Martius girer.)

BİRİNCİ ASKER
Bakın efendim!

LARTIUS
Oh, Martius bu!
Hadi, kurtaralım onu; ya da paylaşalım kaderini.

(Çarpışarak şehir kapılarından içeri girerler.)

Beşinci Sahne

(Şehir surları içinde bir sokak. Ellerinde ganimetlerle bir grup Romalı girer.)

BİRİNCİ ROMALI
Ben bunu Roma'ya götüreceğim.

İKİNCİ ROMALI
Ben de bunu.

ÜÇÜNCÜ ROMALI
Allah belasını versin! Bunu gümüş sanmıştım.

(Çıkarlar. Uzaktan boru ve davul sesleri gelmeye devam eder. Martius, Titus Lartius ve bir borazancı girer.)

MARTIUS
Şu yağmacılara bak; birkaç çatlak drahmi peşinde hepsi!
Aşağılık köleler; daha savaş bitmeden,
Yastık, teneke kaşık, üç kuruşluk kılıç;
Cellatın bile, astığı adamın üstünden çıkarmaya
Tenezzül etmeyeceği ceket, ne bulurlarsa yağmalıyorlar.
Adam olmaz bunlar. Şu sürünün çıkardığı gürültüyü dinle!
İşte tüm ruhumla nefret ettiğim adam da orda!

Aufidius, Romalıları kılıçtan geçiriyor.
Hadi o zaman, yiğit Titus; sen şehri korumak için
Yeterince asker al yanına; ben de,
Sağlam yürekli kim varsa, onlarla birlikte
Hemen Cominius'a yardıma koşuyorum.

LARTIUS

Ama kan içindesiniz, değerli efendim.
Bu kadar şiddetli bir çarpışmadan sonra,
Yeniden savaşa katılmanız doğru olmaz.

MARTIUS

Hiç övgüye gerek yok sayın bayım,
Bir şey yapmış değilim; daha ısınmadım bile.
Bedenimden akan kan tehlikeli olmadığı gibi,
Bana iyi geliyor aslında. Aufidius'un karşısına
Böyle çıkıp çarpışacağım onunla.

LARTIUS

O zaman, dilerim o güzel Kader Tanrıçası
Size yürekten âşık olur da, tılsımlı gücüyle
Düşmanlarının kılıcını hedefinden saptırır!
Korkusuz insan, talih yoldaşın olsun!

MARTIUS

En sevdiğine ne kadar yakınsa o talih,
Sana da o kadar yakın olsun! Hoşçakal.

LARTIUS

Güle güle eşsiz Martius.

(Martius çıkar.)

Hadi git, pazar yerinde çal borunu.
Şehirdeki subayların hepsini oraya topla;
Orda bilgi verilecek hepsine. Hadi, yürü.

(Çıkarlar.)

Altıncı Sahne

(Savaş alanında bir yer. Askerlerle birlikte çekilen Cominius *girer.)*

COMINIUS

Biraz soluk alın dostlar; iyi dövüştünüz;
Romalıya yakışır şekilde ayrıldık savaş alanından;
Ne, aptalca korumaya çalıştık mevzilerimizi,
Ne de ödlekçe çekildik. İnanın baylar.
Yine saldıracağız. Biz çarpışırken,
Zaman zaman rüzgârla gelen seslerden
Dostlarımızın çatışmalarını da duyduk. Ey Roma tanrıları,
Bizi de, onları da başarılı kılın ki,
Ordularımız gülen yüzlerle buluşsun
Ve şükranla adak sunsun sizlere.

(Bir haberci girer.)

Haberler nasıl?

HABERCİ

Corioli'liler çıkış hareketi yaptı
Ve Lartius'la Martius'a saldırdı.
Bizimkilerin siperlere sürüldüğünü gördüm
Ve hemen buraya geldim.

COMINIUS

Doğruyu söylüyor olsan da,
Hiç hoş değil söylediklerin. Ne zaman oldu bu?

HABERCİ

Bir saati geçti, Lordum.

COMINIUS

Bir mil bile yok aramızda; daha demin davullarını duyduk.

Bir saatte bir mil mi geldin yani?
Niye bu kadar geç getirdin haberi?

HABERCİ
Volsk casusları peşimdeydi; bu yüzden
Üç dört mil dolaştırmak zorunda kaldım onları;
Yoksa, yarım saat önce getirecektim raporumu.

(Martius girer.)

COMINIUS
Şu gelen de kim? Kırbaçlanmış gibi sanki.
Hey tanrılar! Martius'a benziyor bu;
Onu daha önce de böyle görmüştüm.

MARTIUS
Çok mu geç kaldım?

COMINIUS
Çoban gök gürültüsünü davul sesiyle nasıl karıştırmazsa,
Ben de Martius'un sesini
Sıradan insanlarınkiyle karıştırmam.

MARTIUS
Çok mu geç kaldım?

COMINIUS
Üstündeki kanlar başkalarının değil
Senin kanınsa, evet.

MARTIUS
Ah! Gel seni şöyle bir sımsıkı kucaklayayım;
Sanki zifaf gecesi,
Mumların aydınlattığı yatağıma gidiyormuş gibi
Sevindim şu anda.

COMINIUS
Ey savaşçıların çiçeği,
Titus Lartius nasıl?

MARTIUS

Ferman çıkarmakla meşgul:
Kimini ölüme mahkûm ediyor, kimini sürgüne;
Kimini fidye karşılığı salıyor;
Kimine acıyıp canını bağışlıyor; kimini tehdit ediyor;
Roma adına, Corioli'nin ipini eline almış,
Tıpkı yaltaklanan bir köpeğe yapar gibi,
Canı istediğinde çekiyor, istediğinde salıyor.

COMINIUS

Hani sizi siperlerinize sürmüşlerdi!
Nerde bunu bana söyleyen o köle?
Çağırın onu buraya!

MARTIUS

Hayır hayır, çağırmayın;
Size doğru söylemiş. Ama şu beyefendiler yok mu,
O aşağılık sürü– Allah belalarını versin!
Bir tribünleri eksikti! –
Kendilerinden beter o alçaklardan
Nasıl kaçtıklarını görmeliydin!
Fare bile kediden bu kadar korkmaz.

COMINIUS

Peki sen nasıl başardın bu işi?

MARTIUS

Bir gün vakit olursa anlatırım. Ama sanmam olacağını.
Hani, düşman nerde? Siz kazandınız mı?
Kazanmadınızsa, ne duruyorsunuz, işi bitirsenize!

COMINIUS

Durum aleyhimize döndü Martius;
Biz de yeniden toparlanmak için geri çekildik.

MARTIUS

Orduları hangi nizamda? Güvenilir adamlarını
Hangi tarafa koymuşlar, biliyor musunuz?

COMINIUS

Sanırım, Martius, öncü birlikleri,
En güvendikleri Antiumlulardan oluşuyor;
Başlarında da büyük ümitleri Aufidius var.

MARTIUS

Sana rica ediyorum,
Katıldığımız bütün savaşlar,
Birlikte döktüğümüz onca kan,
Ve ettiğimiz tüm dostluk yeminleri hatırına,
Lütfen bırak ben doğruca Aufidius'la
Onun Antiumlu adamlarının üstüne gideyim;
Hadi, ne bekliyoruz, durmayalım;
Çekelim kılıçları hemen, oklarımızı alalım,
Sınayalım kendimizi.

COMINIUS

Doğrusu bana kalsa, önce sıcak bir banyo yap,
Sonra da yaralarını sardır derdim;
Ama şimdi şu söylediğine karşı çıkmak ne mümkün!
Bu işte sana en iyi kim yardım edebilirse, seç al.

MARTIUS

En gönüllü kimse, en iyisi de odur.
Eğer burda, şu anda bende gördüğünüz
Kanla boyalı tablodan hoşlanan biri varsa
– Ki, olmadığını düşünmek bile günah olur –
Eğer içinizde, kendi güvenliğinden çok
Şerefini ve şöhretini düşünen,
Kahramanca ölmeyi kötü yaşamaya yeğ tutan,
Vatanını kendi canından çok seven varsa;
Yalnızca o kişi ve onun gibi düşünenler,
İşte böyle kılıcını çekip sallasın, ben varım desin
Ve Martius'un peşinden gelsin.

(Hepsi kılıçlarını çeker ve bağırarak sallamaya başlar.)

HEPSİ

Ben varım! Kılıcım kılıcın olsun!

(Martius'u kucaklayarak kaldırırlar; kasketlerini havaya atarlar.)

MARTIUS

Eğer bu yalnızca gösterişte kalmazsa,
Aranızda, dört Volsk'e bedel olmayan yok bence;
O büyük Aufidius'a en az onunki kadar yaman bir kalkanla
Karşı çıkamayacak da yok. Hepiniz sağolun;
Ama içinizden bir kısmını seçmek zorundayım;
Kalanlarsa, yeri geldiğinde
Başka bir çarpışmada görevini yapacak.
Hadi şimdi lütfen yürüyün de şöyle bir göreyim sizi;
Bu iş için bana yoldaşlık edecek
Uygun kişileri hemen seçmek istiyorum.

COMINIUS

Yürüyün dostlarım; gösterin kendinizi;
Bu işin şerefi hepimizin olacak.

(Çıkarlar.)

Yedinci Sahne

(Corioli kapıları. Titus Lartius, Corioli'ye muhafız bıraktıktan sonra yanında bir komutan, askerler ve bir kılavuzla birlikte, davul ve boraz an eşliğinde, Cominius ve Caius Martius'a doğru yürür.)

LARTIUS

Tamam; kapıları koruyun;
Emirlerimi aynen uygulayın. Benden haber alınca,
O bölükleri bize yardıma gönderin.

Kalanlar şehri kısa bir süre tutmaya yeter;
Savaş alanında kaybedersek şehri elde tutamayız.

KOMUTAN
Bize güvenebilirsiniz efendim.

LARTIUS
Gidin ve kapıları içerden üstümüze kapayın;
Gel bakalım kılavuz; bizi Roma kampına götür.

(Çıkarlar.)

Sekizinci Sahne

(Savaş alanı. Davul ve borazanlar. Ayrı yönlerden Martius ve Aufidius girer.)

MARTIUS
Yalnız seninle dövüşmek istiyorum;
Şu dünyada kimseden
Senden ettiğim kadar nefret etmiyorum;
Döneklerden bile.

AUFIDIUS
Nefretimiz birbirine denk.
Afrika yılanlarına duyduğum nefret hiç kalır,
Senin ününe, hasetine duyduğum nefret yanında.

MARTIUS
İlk pes eden ötekinin kölesi olarak ölsün
Ve sonsuza dek tanrıların lanetine uğrasın!

AUFIDIUS
Martius, senden kaçan, tavşandan beter olsun!

MARTIUS

Şu üç saat boyunca, Tullus,
Corioli surları içinde tek başıma çarpıştım
Ve önüme geleni gönlümce tepeledim;
Sanma ki şu üstümde gördüğün maske benim kendi kanım!
Öc almak istiyorsan, topla şimdi var gücünü.

AUFIDIUS

O pek övündüğün atalarının kırbacı
Hektor da olsan, kaçamayacaksın burda benden.

(Dövüşmeye başlarlar. Birkaç Volsk askeri Aufidius'un yardımına gelir.)

İşgüzar sersemler; lanet olası desteğinizle
Utanç lekesi sürdünüz bana!

(Çıkarlar.)

Dokuzuncu Sahne

(Savaş alanı. Borazanlar, davullar; çekilme borusu. Bir köşeden Cominius ve Romalılar, öteki köşeden kolu bir beze sarılı olarak Martius girer.)

COMINIUS

Bugün yaptığın işleri sana anlatsam,
Neler başardığına sen bile inanmazsın.
Ama yine de anlatacağım, ki senatörler
Sevinç gözyaşları döksün;
Ulu asilzâdeler dinleyip omuz silksin
Ama sonunda hayran olmaktan kendilerini alamasın;
Soylu hanımlar dehşetle titreyerek kulak kesilsin;
Senin kazandığın her onurdan nefret eden

O suratsız Tribünlerle pis kokan pleblerse,
İstemeye istemeye desinler ki, "Tanrılara şükür
Roma'da böyle bir askerimiz varmış."
Ama sen çoktan tıka basa doymuşsun,
Bu şenlik sana bir lokma bile olmaz.

(Askerleriyle birlikte, Volsk'leri kovalamaktan dönen Lartius girer.)

LARTIUS

Oo general; işte asıl at burda,
Bizse yalnızca koşum takımıyız:
Bir görseydin –

MARTIUS

Hayır hayır, yeter lütfen.
Kanını yüceltmeye her zaman hakkı olan annem bile
Beni övdüğü zaman çok sıkılıyorum.
Siz ne yaptınızsa ben de onu yaptım: yani elimden geleni;
Siz ne için yaptınızsa,
Ben de onun için yaptım: yani vatan için.
Yalnızca içinden geleni yapanın başarısı
Benimkinden üstün bence.

COMINIUS

Layık olduğun övgünün mezarı olamazsın;
Roma kendi evladının değerini bilmeli.
Bunu saklı tutmak hırsızlıktan beter olur;
Övgülerin en yükseği, doruğu bile yetersizken,
Yaptığını gizler, susmayı yeğlersen,
İftirayla aynı şey demek bu.
Onun için – yaptığın işin ödülü olsun diye değil,
Yalnızca kim olduğun bilinsin diye –
Ordunun önünde söyleyeceklerimi dinle.

MARTIUS

Ama, aldığım şu yaralar var ya,
Siz onları andıkça hepsi yeniden sızlıyor.

COMINIUS

Anmazsak da, nankörlük karşısında çürümeye yüz tutar,
Devayı ölümde ararlar. Ele geçirdiğimiz atların –
Ki iyi at aldık; cinsi de iyi, sayısı da –
Savaş alanında ve şehirde kazandığımız mal ve eşyanın
Onda biri senin; ganimet paylaşılmadan önce,
İstediğini seçip alabilirsin.

MARTIUS

Teşekkür ederim komutan,
Ama, sizden rüşvet alıp kılıcımı ödüllendirmeye
Gönlümü razı edemem. İstemiyorum;
Bu işi görenlerle birlikte payıma düşen neyse
Onu verin yeter.

(Uzun bir borazan sesi. Hepsi, "Martius! Martius!" diye bağırarak tolga ve kargılarını havaya fırlatır. Cominius ve Martius tolgalarını çıkarırlar.)

Saygısızca kötüye kullandığınız bu aletlerin
Hiç sesi çıkmasa keşke bir daha!
Davullarla borazanlar savaş alanında
Şakşakçılığa başlayınca, saraylarla şehirler de
İkiyüzlü dalkavuklarla dolar herhalde.
Çelik ne zaman yumuşayıp asalağın ipeğine dönerse,
Savaşta yaptıkları için övgüleri de o zaman kabul etsin. (9)
Yeter diyorum! Kanayan burnumu yıkamadım diye,
Ya da zavallı bir sefilin işini bitirdim diye;
Ki burda sesi çıkmayan pek çok kişi aynı şeyi yapmıştır;
Bağıra çağıra beni göklere çıkarıyorsunuz;
Sanki ufak başarılarımı daha yenir hale getirmek için,
Üstlerine yalanlardan biber ekme heveslisiymişim gibi.

COMINIUS

Çok alçak gönüllüsün;
Seni olduğun gibi aktaran bizlere teşekkür etmektense,

Başardığın işlere nankörlük etmeyi seçiyorsun.
İstersen, eğer öfken kendineyse,
Tıpkı kendine zarar vermek isteyenlere yaptığımız gibi
Seni de zincire vuralım,
Sonra korkmadan tartışalım seninle.
O halde, bizim bildiğimiz gibi
Bütün dünya da bilsin ki,
Bu savaşın zafer çelengini Caius Martius taşıyor;
Bunun için de bir yadigâr olarak
Ordugâhta herkesin tanıdığı soylu atımı
Tüm koşum takımıyla birlikte ona veriyorum.
Ayrıca, Corioli surları önünde yaptıkları için
Bundan böyle, her türlü şan ve onuruyla birlikte,
Martius Caius Coriolanus olarak anılacak!
Dilerim bu unvanı sonsuza dek şerefle taşırsın!

(Borazanlar ve davullar.)

HEPSİ
Martius Caius Coriolanus!

CORIOLANUS
Ben gidip yıkanayım; yüzüm temizlendiğinde
Kızarıp kızarmadığımı görürsünüz.
Her neyse, size teşekkür ederim.
Atınıza bineceğim ve bana verdiğiniz bu güzel unvanı
Her zaman bir arma gibi göğsümde taşıyacağım
Ve ona elimden geldiğince layık olmaya çalışacağım.

COMINIUS
Şimdi çadırımıza gidelim.
Orda istirahate çekilmeden önce
Roma'ya yazıp başarımızı iletiriz.
Siz, Titus Lartius, Corioli'ye dönün;
Ordan bize, Roma'ya en iyi temsilcileri gönderin ki,

Hem onların iyiliği hem kendi iyiliğimiz için
Anlaşma şartlarını görüşelim.

LARTIUS
Peki Lordum.

CORIOLANUS
Tanrılar benimle alay etmeye başladı.
Krallara yaraşır armağanları biraz önce geri çeviren ben,
Şimdi siz Lordum generalden bir ricada bulunmak zorundayım.

COMINIUS
Kabul; ne istersen alabilirsin. Nedir?

CORIOLANUS
Bir süre önce burda, Corioli'de
Yoksul bir adamcağızın evinde kalmıştım;
Bana çok iyi davranmıştı.
Gördüm ki esir alınmış; bana seslendi.
Ama o sıra gözüm Aufidius'taydı
Ve öfkem merhametimi bastırdı.
Sizden bu zavallı adamın özgürlüğünü vermenizi diliyorum.

COMINIUS
Oo, şu dileğe bak!
Bu adam benim öz oğlumu boğazlamış olsa,
Yine de rüzgâr gibi özgür olurdu.
Salıverin bu adamı Titus.

LARTIUS
Adı neydi Martius?

MARTIUS
Jüpiter hakkı için, unuttum!
Öyle bitkin düştüm ki, belleğim bile yoruldu;
Burda hiç şarap yok mu?

COMINIUS
Benim çadıra gidelim.
Yüzündeki kan kuruyor;
Birinin artık bakması lazım ona. Gelin.
(Çıkarlar.)

Onuncu Sahne

(Corioli ordugâhı yakınları. Borazanlar. Kan içinde Tullus Aufidius ve onunla birlikte iki üç asker girer.)

AUFIDIUS
Şehir zaptedildi!

BİRİNCİ ASKER
İyi şartlarla geri verilecek.

AUFIDIUS
İyi şartlar ha!
Keşke Romalı olsaydım. Çünkü bir Volsk olarak,
İstediğim gibi olmaya şartlar elvermiyor. Şartlarmış!
Adamların merhametine sığınmışız,
İyi şartlardan söz ediyoruz!
Beş defa dövüştüm seninle Martius
Ve her defasında yendin beni;
Galiba her öğün karşılaşsak gene yeneceksin.
Şu gökyüzü hakkı için,
Bir daha sakal sakala gelirsek onunla,
Ya o benim olacak, ya ben onun.
Kıskançlığım da artık eskisi gibi onurlu değil.
Eskiden hep eşit güçle çarpışalım isterdim:

Kılıç kılıca; ama artık bir yolunu bulup
İşini bitireceğim; zorla ya da hileyle.

BİRİNCİ ASKER
Şeytanın ta kendisi.

AUFIDIUS
Daha da korkusuz, ama onun kadar kurnaz değil.
Cesaretim onunla zehirlenip karardı;
Onun için ortaya çıkıp gösterecek içyüzünü.
Ne uyku, ne barınak; ne savunmasızlık, ne hastalık;
Ne tapınak, ne Capitol; ne rahiplerin duaları,
Ne kutsal dönemler – ki hepsi öfkeyi dizginler –
Bu köhnemiş bahanelerin hiçbiri ona bağışıklık sağlamayacak;
Nefretimin karşısına dikilemeyecek hiçbiri.
Onu nerde bulursam; isterse kardeşimin evinde,
Onun himayesinde olsun; hiç çekinmeden
Konukseverlik kurallarını çiğneyeceğim;
Şu azgın elimi yüreğinden akan kanda yıkayacağım.
Hadi sen şehre git; bak bakalım ne yapıyorlar;
Kimler Roma'ya rehin gidecek, öğren.

BİRİNCİ ASKER
Siz gelmiyor musunuz?

AUFIDIUS
Beni selvilikte bekliyorlar. Hadi lütfen –
Selvilik değirmenlerin güneyinde –
Şimdi git ve bana oraya haber getir;
Ne olup bittiğini bilirsem,
Ona göre atarım adımımı.

BİRİNCİ ASKER
Peki efendim.

(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Roma'da bir meydan. Menenius'la, Halk Tribünleri Sicinius ve Brutus girer.)

MENENIUS
Falcının dediğine göre, bu gece bir haber alacakmışız.

BRUTUS
İyi mi kötü mü?

MENENIUS
Halkın dualarına cevap olmayacak; Martius'u sevmiyorlar çünkü.

SICINIUS
Doğa hayvanlara kimin dost olduğunu öğretir.

MENENIUS
Peki kurt kimi sever?

SICINIUS
Kuzuyu.

MENENIUS
Evet, mideye indirmek için; aç plebler de soylu Martius'u aynı böyle seviyor.

BRUTUS
Martius da ne kuzu yani; tıpkı ayı gibi meliyor.

MENENIUS
Gerçekten, kuzu gibi yaşayan bir ayı o. İkiniz de yaşlı başlı adamlarsınız: size bir şey soracağım, bilin bakalım.

İKİSİ BİRDEN
Sorun efendim.

MENENIUS
İkinizde de çokça dikkati çekmeyen hangi yönden Martius muazzam yoksul?

BRUTUS
Hiçbir kusurca yoksul sayılmaz; hepsinden bol bol var onda.

SICINIUS
Başta kibir.

BRUTUS
Her şeyden önce de övünme.

MENENIUS
İşte bu tuhaf. Siz ikiniz; sizi şehirde nasıl görüyorlar, biliyor musunuz? Özellikle bizim sağ saflardan [10] olanlar? Biliyor musunuz?

İKİSİ BİRDEN
Yoo; nasıl görüyorlarmış?

MENENIUS
Yani, kibirden söz ediyorsunuz da – kızmazsınız değil mi?

İKİSİ BİRDEN
Evet evet, efendim, evet.

MENENIUS
Neyse, önemi yok; en ufak bir gerekçe, hırsız gibi hemen, olan tahammülünüzü çalıp götürüyor sizden. Hiç dizginlemeyin hıncınızı; keyfinizce öfkelenin; öfkelenmeyi keyiften sayıyorsanız tabii. Martius'u kibirli olmakla suçluyorsunuz.

BRUTUS

Yalnız biz yapmıyoruz ki bunu, efendim.

MENENIUS

Yalnız fazla bir şey yapamayacağınızı ben de biliyorum; bu kadar bol yardımcınız olmasa, işleriniz de pek yalnız kalırdı zaten: becerileriniz bebeklerinkinden farklı olmadığına göre, yalnız bir şey yapamamanız doğal. Kibirden söz ediyorsunuz. Elinizde olsa da, gözlerinizi ense kökünüze çevirip biraz o güzelim içinize bakabilseniz. Ah bir bakabilseniz!

İKİSİ BİRDEN

Baksak ne olacak, efendim?

MENENIUS

Olacağı; orda Roma'nın en işe yaramaz, kendini beğenmiş, densiz, bildiğinden şaşmaz iki yargıcını (yani şapşalını) görürdünüz.

SICINIUS

Menenius, sizi de bilen biliyor ama.

MENENIUS

Bilseler bilseler, biraz günü gününe uymaz bir asilzâde olduğumu ve, bir damla Tiber suyu katılmadık sıcak bir tas şaraptan hoşlandığımı bilirler; biraz ilk şikâyet edenden yana çıktığımı; aceleci ve en ufak bir olayda hemen parlayan biri olduğumu; sabahın alnından çok, gecenin gerisiyle başımın hoş olduğunu söylerler. Düşündüğümü söyler ve kinimi lafla harcarım. Sizin gibi iki sadık yurttaşa rastladığımda – ki sizlere pek Likurgus [11] diyemem – eğer bana verdiğiniz içki damağıma ters gelirse, suratımı ekşitirim. Ağzınızdan çıkan her söz bana bir eşek konuşuyormuş hissi verse de, siz ekselanslarının konuyu iyi sunduğunuzu söyleyebilirim. Sizin ağır başlı, saygıdeğer insanlar olduğunuz söyleyenlere diyecek lafım olmasa da, sizde sevimli ve doğru insan suratı var diyenlerin adi birer yalancı olduğunu belirtmek zorundayım. Bunu böylece mikrokozmosumun haritasında [12]

gördüğünüz halde, benim kim olduğumu da herkesin iyi bildiğini nasıl söyleyebilirsiniz? Hadi bakalım, iyi biliniyorsam, şu anlattığım karakterden sizin o şaşkaloz ferasetiniz nasıl bir fesat çıkarabilecekmiş görelim.

BRUTUS

Hadi hadi, biz sizi yeterince iyi tanırız efendim.

MENENIUS

Siz ne beni tanırsınız, ne kendinizi, ne de başka bir şeyi. Zavallı sefiller karşınızda kasketlerini çıkarıp eğilsin yeter. Sabahtan öğleye kadar koca bir yarım günü, portakalcı kadınla muslukçunun [13] davasına harcarsınız; üç kuruşluk bir tartışmanın duruşmasını ikinci güne ertelersiniz. Tarafları dinlerken mide sancınız tuttu mu, dilsiz oyuncular gibi suratınızı buruşturur, hemen kanlı bayrağı [14] kaldırır, "lazımlık nerde" diye böğüre böğüre, sizin çabalarınızla daha da dolaşmış olan duruşmayı tatil edersiniz. Böylece, davaya sağladığınız tek katkı da, her iki tarafa serseriler demek olur. Acayip bir çiftsiniz doğrusu.

BRUTUS

Hadi hadi, sofrada ona buna veriştirmeyi, Capitol'de üstünüze düşen görevi yapmaktan daha iyi becerdiğinizi bilmeyen yok.

MENENIUS

Sizin gibi komik yaratık bulsalar, rahiplerimiz bile birer alaycı kesilirdi. Söylediğiniz en isabetli söz sakalınızı salladığınıza değmiyor; aslında o sakallara layık en şerefli mezar bence yamacının yastığı ya da eşeğin semeri. Ama siz tutturmuşsunuz Martius kibirli diye; oysa o, en aşağı Deucalion'dan [15] bu yana sizin atalarınızın topuna bedel; hem galiba onlardan en iyilerinin de bir kısmı soydan cellatmış. Siz ekselanslarına iyi günler. O pleb sürüsünün çobanları olan sizlerle biraz daha kalırsam beynim mikrop kapabilir çünkü. Onun için şimdi yüksek izninizi diliyorum.

(Brutus'la Sicinius kenara çekilir. Volumnia, Virgilia ve Valeria girer.)

Hey, nasılsınız güzel ve soylu bayanlar – gökteki ay dünyaya inse daha soylu olamazdı – gözlerinizi dikmiş nereye bakıyorsunuz öyle?

VOLUMNIA

Şerefli Menenius, oğlum Martius yaklaşıyor; Juno [16] aşkı için, hadi gidelim.

MENENIUS

Ne? Martius dönüyor mu?

VOLUMNIA

Evet, değerli Menenius, hem de büyük şan ve şerefle.

MENENIUS

Al o zaman kasketimi Jüpiter; şükürler olsun sana. Hey! Martius dönüyor ha!

VIRGILIA VE VALERIA

Evet evet, doğru.

VOLUMNIA

Bak, işte mektup geldi ondan; Konsül'e de göndermiş, bir tane de karısına; sanırım bir mektup da evde seni bekliyor.

MENENIUS

Evi temelinden sarsarım o zaman bu gece. Bana mektup ha!

VIRGILIA

Evet, kesin, sana da mektup var; ben gördüm.

MENENIUS

Bana mektup var! Yedi yıl sağlık demek bu benim için; bu süre içinde de doktorum hava alır. Bunun yanında Galen'in [17] en etkili ilacı üfürükçü işi kalır; bunun getireceği şifa yanında, beygir şurubundan farksız bence. Yaralı filan değil ya? Benim bildiğim hep yaralı döner de.

VIRGILIA
Yok, hayır, hayır, değil.

VOLUMNIA
Ah, evet, yaralı; Tanrılara şükürler olsun.

MENENIUS
Evet, bence de, eğer fazla ağır değilse. Cebinde zaferle mi geliyor acaba? Ona yaralı olmak yakışır.

VOLUMNIA
Cebinde değil, başında: Menenius, bu onun meşe dalından tacı üçüncü getirişi.

MENENIUS
Aufidius'a iyi bir ders verdi mi?

VOLUMNIA
Titus Lartius'tan gelen mektuba göre, dövüşmüşler ama Aufidius kaçmış.

MENENIUS
Kendi adına çok da iyi etmiş bana kalırsa. Kaçmasaydı, Corioli'nin tüm hazineleriyle altınlarını verseler Aufidius'un yerinde olmak istemezdim. Senato bunu biliyor mu?

VOLUMNIA
Hadi hanımlar gidelim artık. Evet, evet, evet. Senato'da herkese komutandan mektup gitmiş; savaşın tüm şerefinin oğluma ait olduğunu söylemiş. Bu zaferiyle önceki tüm başarılarını ikiye katladı demiş.

VALERIA
Vallahi harika şeyler söylüyorlar hakkında.

MENENIUS
Harika! Hem de nasıl! Hepsini de hak etti üstelik.

VIRGILIA
İnşallah doğru çıkar.

VOLUMNIA
Çıkar ne demek! Pöh!

MENENIUS
Ne çıkması! Tabii ki doğru hepsi. Neresinden yaralanmış?

(Tribünlere)

Tanrı siz ekselanslarını korusun! Martius dönüyor; gururlanmak için daha çok nedeni oldu şimdi.

(Volumnia'ya)

Neresinden yaralanmış?

VOLUMNIA
Omuzundan ve sol kolundan. Aday olarak ortaya çıktığında halka gösterecek koca koca yaraları olacak. Tarquin'i [18] püskürttüğünde yedi yara almıştı.

MENENIUS
Biri boynundan, ikisi kalçasından – benim bildiğim dokuz yaraydı.

VOLUMNIA
Bu son seferden önce vücudunda yirmi beş yara vardı.

MENENIUS
Şimdi yirmi yedi oldu; her biri bir düşman mezarı demek.

(Bağırışlar, borazanlar.)

Dinleyin! Borazanlar!

VOLUMNIA
Martius'un öncüleri bunlar: önünden hep gürültüsü gelir; geride yse gözyaşları bırakır. Ölüm denen o karanlık ruh Martius'un güçlü kolunda yatar: o kalkıp indi mi, insanlar ölmüş demektir.

(Boru sesi. Borazanlar. General Cominius, Titus Lartius; ikisinin arasında, başında, meşe dalından taçyla Coriolanus, yanlarında Subaylar, Askerler ve bir haberciyle birlikte girerler.)

HABERCİ
Ey Roma, bil ki Corioli kapıları önünde Martius
Tek başına çarpıştı; orda hem ün kazandı,
Hem de Martius Caius'a ek olarak bir nam!
Bu adların sonuna artık şerefle Coriolanus geldi.
Roma'ya hoş geldin, şanlı Coriolanus!

(Borazanlar)

HEPSİ
Roma'ya hoş geldin şanlı Coriolanus!

CORIOLANUS
Tamam, yeter bu kadar; yüreğimi incitiyor bu.
Ne olur, yeter artık.

COMINIUS
Bakın bayım, anneniz.

CORIOLANUS
Oh! Biliyorum, başarım için
Bütün tanrılara yakardın.

(Diz çöker.)

VOLUMNIA
Yok yok, kalk benim canım askerim;
Benim tatlı Martius'um, değerli Caius'um;
Ve yaptığı şerefli işle yeni nam kazanan –
Neydi? – Coriolanus'um mu diyeyim sana?
Ah bak, karın –

CORIOLANUS
Benim zarif suskunum, selam!
Ben tabutla dönmüş olsaydım gülecek miydin,
Ki zaferle döndüğümde böyle ağlıyorsun?
Ah sevdiğim, Corioli'deki dulların

Ve artık oğullarından yoksun kadınların da
Gözleri böyle yaşlı şimdi.

MENENIUS
Dilerim tanrılar taç giydirsin sana!

CORIOLANUS
Sen hâlâ yaşıyor musun?

(Valeria'ya)

Ah sevgili hanımefendi, bağışlayın.

VOLUMNIA
Nereye bakacağımı şaşırdım. Oh, yuvana hoş geldin!
Siz de hoş geldiniz komutan; hepiniz hoş geldiniz.

MENENIUS
Yüzbinlerce hoşgeldin hepinize. Hem ağlamak
Hem gülmek geliyor içimden;
Hem hafiflik, hem ağırlık var üstümde. Hoş geldiniz.
Sizi gördüğüne sevinmeyen kim varsa,
Yüreğinin kökünü lanet kemirip bitirsin!
Üçünüze de Roma tapınmalı; ama inanın,
Bu memlekette öyle yaban elması ağaçları var ki,
Ne yapsanız aşı tutmaz onlara.
Neyse, hoş geldiniz savaşçılar!
Isırgan ısırgandır sonunda,
Aptalların kusurları da aptallık.

COMINIUS
Her zamanki gibi haklısın.

CORIOLANUS
Evet, hep aynı Menenius.

HABERCİ
Yol verin, gidelim.

CORIOLANUS

(Volumnia ile Virgilia'ya)

Elini ver; sen de!
Evimin gölgesine başımı sokmadan önce
Sayın asilzâdeleri ziyaret etmem gerekiyor;
Kendilerinden yalnız kutlama değil,
Yeni payeler aldım.

VOLUMNIA

Ömür boyu özlemini çektiğim
Hayalini kurduğum her şey gerçek oldu; ancak
Tek bir şey kaldı; ama hiç şüphem yok,
Roma onu da verecek sana.

CORIOLANUS

Bil ki, sevgili anneciğim,
O insanların başına geçip
Onların istediği gibi davranmaktansa,
Hizmetlerine girip bildiğimi yapmayı yeğlerim.

COMINIUS

Gidelim, doğru Capitol'e.

(Borazanlar. Önceki gibi, aynı düzende çıkarlar. Brutus ve Sicinius öne gelir.)

BRUTUS.

Bütün diller onu konuşuyor; donuk gözler,
Onu görebilsin diye gözlük takmış.
Senin geveze dadı bile onun dedikodusunu yapıyor;
Bu arada bebek ağlamaktan katılacakmış, umurunda değil.
Mutfaktaki pasaklı kız, en kıymetli eşarbını
Yağlı boynuna geçirmiş,
Onu seyretmek için duvarlara tırmanıyor.
Tezgâhlar, sergiler, pencereler dolmuş;
Her cinsten insan, ata biner gibi

Damların tepelerine oturmuş;
Hepsinin aklı fikri onu görmekte.
Başka zaman ortalıkta görünmeyen rahipler,
İte kaka, oflaya poflaya halk tabakasına karışmış,
Kendilerine bir yer bulmaya çabalıyor.
Başka zaman peçesiz dışarı çıkmayan bayanlarımız, (19)
Kibarca boyanmış yüzlerinin beyazıyla pembesini
Phoebus'un (20) yakıcı öpücükleriyle
Alabildiğine talan edip bozmasına aldırmıyorlar.
Bu patırtıyı gören sanır ki,
Hangi tanrı ona yol gösteriyorsa,
Sanki gizlice içine sokulmuş
Ve ona ilahi bir kimlik kazandırmış.

SICINIUS
Bence bugün yarın Konsül olacağı kesin.

BRUTUS
Eh, onun görevi süresince
Bizim işimiz de uykuya dalar herhalde.

SICINIUS
Kazandığı şan ve şerefi nasıl olsa
Başından sonuna kadar doğru dürüst taşıyamaz
Ve bu sürede hepsini geri kaybeder.

BRUTUS
Bu epeyce rahatlatıcı.

SICINIUS
Hiç merak etme, en küçük gerekçede,
Temsil ettiğimiz halk tabakasının eski nefreti canlanacak
Ve onun yeni kazandığı onuru unutacaklardır;
Ki, adamın kibirini düşünürsen,
Bu gerekçeyi de en kısa zamanda vereceğinden
Bence hiç şüphe yok.

BRUTUS
Zaten yemin etti; ben duydum:
Konsül adayı olursa
Asla pazar yerine çıkmayacakmış;
Tevazu simgesi o partal giysiyi de giymeyeceği gibi,
Geleneğe uyup yaralarını halka göstermeyecekmiş;
Kokmuş nefeslerini lütfedecekler diye
Onlara yalvarmaya niyeti yokmuş.

SICINIUS
Evet, doğru.

BRUTUS
Ağzıyla söyledi. Asilzâdelerin ısrarı
Ve soyluların arzusu olmasa,
Bu formalitelere katlanmaktansa
Unvandan vazgeçecekmiş.

SICINIUS
Keşke bu niyetinden caymasa da
Bildiği gibi yapsa.

BRUTUS
Öyle olmak zorunda,
Yoksa bizim otoritemizin de sonu gelir.
Onlardan her zaman ne kadar nefret ettiğini
Halka sezdirmeliyiz; onlara efendilik taslayıp
Katır muamelesi ettiğine,
Özgürlüklerini ellerinden aldığına;
İnsan olarak onları hiçe sayıp,
Asilzâdelerin savaşında develerle bir tuttuğuna,
Sırf yük taşısınlar diye onları beslediğine,
Yükün altında çöktükleri zaman da sopayı bastığına
İnandırmalıyız onları.

SICINIUS

Dediğin gibi, küstahlığı çığırından çıktığı bir sırada
Bunu onlara sezdirebilirsek –
Ki bence onu kışkırtıp azdırmak,
Köpekleri koyun sürüsüne salmak kadar kolay –
Onun ateşi hepsini kuru ot gibi tutuşturmaya yetecek,
Bu alevse onu sonsuza dek karartacaktır.

(Bir haberci girer.)

BRUTUS

Ne var, ne oldu?

HABERCİ

Capitol'e çağrılıyorsunuz.
Martius'un Konsül olması düşünülüyor.
Sağırların onu görmeye koşuştuğunu gördüm;
Körler onu dinlemeye can atıyordu;
Geçtiği her yerde yaşlı kadınlar eldivenlerini,
Hanımlarla kızlar eşarp, mendil,
Neleri varsa fırlatıyorlardı.
Soylular, Jüpiter heykelinin önünde eğilir gibi eğiliyor,
İnsanlar sağnak gibi kasketlerini havaya atıp,
Fırtına koparırcasına bağrışıyorlardı.
Böyle şey görmedim ömrümde.

BRUTUS

Hadi Capitol'e gidelim;
Gözümüz ve kulağımız bugün olacaklarda,
Gönlümüz yarınlarda olsun.

SICINIUS

Aynı fikirdeyim.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Capitol. Minderleri yerleştirmek üzere iki görevli girer.)

BİRİNCİ GÖREVLİ

Hadi çabuk, nerdeyse gelirler. Kaç Konsül adayı var?

İKİNCİ GÖREVLİ

Üç aday varmış; ama herkes Coriolanus olur diyor.

BİRİNCİ GÖREVLİ

Yaman bir adam, ama korkunç kibirli; halkı da sevmiyor.

İKİNCİ GÖREVLİ

Vallahi, halkı hiç sevmediği halde pohpohlayıp duran çok büyük adam gördüm; halkın da, nedenini kendileri de bilmeden sevdiği çok adam olmuştur. Niye sevdiklerini bilmeden sevebildiklerine göre, nefretleri de aynı olur herhalde. Onun için, Coriolanus'un onu sevip sevmemelerine aldırmaması, bence halkı iyi tanıdığını gösterir; o soylu umursamazlığı yüzünden de duygularını açıkça gösteriyor.

BİRİNCİ GÖREVLİ

Kendisini sevip sevmediklerine aldırmasaydı, onlara iyi davranmakla davranmamak arasında gider gelirdi. Ama onları, nerdeyse ellerinde olmayan bir şiddetle kendinden nefret etmeye zorluyor ve onlara karşı olduğunu göstermek için hiçbir fırsatı kaçırmıyor. Yaltakçılıktan hoşlanmıyor ama, durmadan halkın kin ve garezini çekmeye çalışmak, bence sevgilerini kazanmak için onları pohpohlamak kadar kötü.

İKİNCİ GÖREVLİ

Vatanına değerli hizmetleri var; ayrıca da, halkın önünde kasketlerini çıkararak eğilip büküldükten sonra bir daha onlar için hiçbir şey yapmayan başkaları kadar kolay basamaklarla yüksel-

medi; kazandığı şan ve şerefle öyle gözlerine girdi, yaptığı işlerle gönüllerine öyle yerleşti ki, dillerin susup onun hakkını vermemesi nankörce bir haksızlık olur.

BİRİNCİ GÖREVLİ

Evet, evet, değerli bir adam. Hadi çekilelim, geliyorlar.

(Borazanlar. Asilzâdeler, Liktorlar (21) ve Halk Tribünleri; Coriolanus, Menenius ve Konsül Cominius girer. Sicinius ve Brutus yerlerini alırlar; Coriolanus ayakta durur.)

MENENIUS

Volsklerle ilgili olarak ne yapacağımızı belirlediğimize
Ve Titus Lartius'u çağırmaya karar verdiğimize göre,
Bu toplantının ana konusu olarak
Vatanını böylesine koruyan bu insanın
Yaptığı soylu hizmeti ödüllendirmek kalıyor.
Bu nedenle, muhterem ve değerli büyükler,
İznininizle, şu andaki Konsülümüz
Ve kısa süre önce elde ettiğimiz
Kesin zaferdeki komutanımız, sizlere,
Karşımızda duran Martius Caius Coriolanus'un
Değerli hizmetlerinden biraz söz etsin,
Ki hem kendisine şükranlarımızı sunalım,
Hem de komutanınki gibi şanlı başarılarını
Bir kere daha analım.

(Coriolanus oturur.)

BİRİNCİ SENATÖR

Konuşun, sayın Cominius,
Uzun sürer diye çekinmeden her şeyi anlatın;
Ki biz de, Roma'nın imkânlarını
Sonuna kadar zorlamadık demektense, Roma'nın imkânları
Onun yaptıklarını karşılamaya yetmedi diyebilelim.

(Tribünlere)

Halkın temsilcileri, lütfen dikkatle kulak verin
Ve sonra da burada olup bitenleri
En iyi ve uygun şekilde halka iletin.

SICINIUS

Burada güzel bir amaçla toplandık
Ve gönlümüz bu toplulukta dile getirilen öneriyi
Olumlu görmek ve desteklemekten yana.

BRUTUS

Bunu da seve seve yaparız;
Yeter ki o da halkı daha hoş tutsun,
Onlara bugüne kadar verdiğinden
Daha fazla değer versin.

MENENIUS

Yersiz bu, yersiz!
Bence siz sesinizi kesin daha iyi.
Cominius'u dinleyecek misiniz?

BRUTUS

Seve seve;
Yine de benim uyarım
Sizin terslemenizi hak edecek kadar yersiz değildi.

MENENIUS

Merak etmeyin, halkınızı seviyor;
Ama onlarla aynı yatağa da girecek değil herhalde.
Değerli Cominius, konuşun.

(Coriolanus yerinden kalkarak gitmek ister.)

Hayır, kal yerinde.

BİRİNCİ SENATÖR

Otur, Coriolanus. Yaptığın soylu işleri
Dinlemekten asla utanma.

CORIOLANUS
Beni bağışlayın ekselansları;
Yaralarımı nasıl aldığımı anlatmaktansa,
Yeniden yaralanıp acısını çekmeyi yeğlerim.

BRUTUS
Umarım, efendim,
Yerinizden kalkmanıza benim sözlerim yol açmamıştır.

CORIOLANUS
Hayır, bayım; ancak,
Kılıç darbelerinin beni kaçıramadığı yerde,
Sözlerin kaçırdığı oldu.
Beni övmediğine göre, incitmedin de. Halkına gelince,
Onları ağırlıklarınca severim –

MENENIUS
Lütfen otur yerine.

CORIOLANUS
Boş boş oturup, yaptığım önemsiz şeylerin
Böyle devleştirilmesini dinlemektense,
Savaş davulları çalarken
Güneşte birinin kafamı kaşımasını yeğlerim.

(Coriolanus çıkar.)

MENENIUS
Halk temsilcileri;
Gördünüz işte, şerefi için
Tüm organlarını feda etmeye hazır;
Ama şerefinden söz edilirken
Bir kulağını vermek elinden gelmiyor.
Böyle biri, ki bin tane plebe eştir,
Sizin o çoğalmaktan başka şey bilmeyen sürünüzü
Nasıl övsün?

COMINIUS

Sesim yeterli gelmeyecek; oysa,
Coriolanus'un yaptıklarını anlatacak kişinin
Sesi gür çıkmalı. Derler ki,
Cesaret erdemlerin en büyüğüdür,
En onur verenidir sahibine.
Eğer öyleyse, bu dünyada
Sözünü ettiğim insana denk tek bir kişi yok.
Daha on altı yaşında,
Tarquin Roma'ya yürüdüğü sırada,
Herkesten üstün dövüşmüştü.
O zamanki imparatorumuz,
Ki her türlü övgüye layıktır,
O Amazon [22] yüzlü gencin,
Onca sakalı bitmişle nasıl çarpıştığını,
Onları nasıl önüne katıp sürdüğünü görmüştü.
Zor duruma düşen bir Romalı'nın yanında durup,
Konsül'ün gözü önünde, üç düşman askeri öldürmüştü;
Tarquin'in kendisiyle karşılaşmış
Ve onu dizinden yaralamıştı.
O çarpışmalar sırasında, yaşına bakılırsa,
Kadın rolü bile oynayabilecekken,
Ordaki erkeklerin en iyisi olduğunu kanıtlamıştı;
Ödül olarak da meşe dalından tacı
Giydirmişlerdi başına.
Çıraklık dönemine böyle erkek gibi başladıktan sonra,
Denizler gibi büyüdü ve o günden bu yana
On yedi yaman savaşta
Hiçbir kılıca o tacı yar etmedi.
Corioli önündeki ve içindeki bu sonuncusuna gelince,
Yaptıklarının hakkını verebileceğimi sanmam.
Kaçanları durdurdu ve tek başına verdiği örnekle,
Ödlekleri yüreklendirip
Dehşeti eğlenceye çevirmelerini sağladı.

Pupa yelken giden bir teknenin önündeki otlar gibi,
İnsanlar pruvasına takılıp,
Onun götürdüğü yöne gittiler.
Kılıcı, ölümün damgası gibiydi,
Kime değdiyse aldı götürdü.
Baştan ayağı kandan oluşmuş bir yaratıktı;
Her hareketini bir ölüm çığlığı izliyordu.
Şehrin ölümcül kapısından tek başına girdi
Ve kapıyı kaçınılmaz kadere boyadı; (23)
Yardımsız kurtuldu ve hemen arkadan
Yeniden saldırıp Corioli'yi bir yıldız gibi çarptı. (24)
Her şey onundu şimdi; çok geçmeden
Dışardaki savaşın gürültüsü
O hassas kulaklarına ulaşınca
O anda iki kat güçlenen ruhu
Bedenin yorgunluğunu geçiriverdi
Ve o da böylece çıkıp çarpışmaya katıldı;
Sanki sonsuz bir yağmaya girmiş gibi,
Üstüne sinmiş kan kokusuyla,
Karşısına çıkan her askerin canını alıp geçiyordu.
Hem savaş alanı hem de şehir elimize geçinceye kadar,
Soluk almak için bile olsa, bir an durmadı.

MENENIUS
Büyük insan.

BİRİNCİ SENATÖR
Onun için düşündüğümüz payelere
Her yönüyle ölçülüp biçilmiş gibi.
Ele geçirdiğimiz ganimete dokunmadı bile,
Değerli eşyalara sanki hepsi pislikmiş gibi baktı.
En derin sefaletin ona verebileceğinden bile
Daha azına razı; bir işi yapmakla
Ödülünü de almış sayıyor kendini
Ve zamanı iyi kullanmak yeterli amaç onun için.

MENENIUS
Çok soylu biri. İzin verin çağırsınlar.

BİRİNCİ SENATÖR
Coriolanus'u çağırın.

SUBAY
Geliyor.

(Coriolanus girer.)

MENENIUS
Coriolanus, Senato seni Konsül yapmaktan
Büyük memnuniyet duyuyor.

CORIOLANUS
Hayatım ve hizmetlerim her zaman onlarındır.

MENENIUS
O zaman bir tek şey kalıyor:
Halka karşı konuşman.

CORIOLANUS
Lütfen, izin verin
Bu geleneği atlayalım; mümkün değil,
O giysiyi üzerime geçirip,
Karşılarında çırılçıplak durarak
Yaralarımın hatırı için bana oy verin diye
Yalvaramam onlara. Rica ediyorum,
Bu işi yapmamı istemeyin benden.

SICINIUS
Efendim, halk oyunu kullanmalıdır;
Ayrıca, bu törenin tek bir aşamasından bile vazgeçmezler.

MENENIUS
İşi buraya getirme;
Hadi lütfen git bu âdete uy

Ve senden öncekiler gibi,
Sana verilen onuru usulüne uygun olarak üstlen.

CORIOLANUS

Bu rolü oynarken yüzüm kızaracak;
Halktan biri gibi hissedeceğim kendimi.

BRUTUS

(Sicinius'a)

Duydun değil mi!

CORIOLANUS

Karşılarına geçip, bakın ben şunu yaptım,
Şunu da yaptım, diye övüneceğim yani!
Acımayan ve gizlemem gereken yaralarımı
Göstereceğim onlara; sanki onların oyu için
Almışım gibi o yaraları!

MENENIUS

Üstünde durma bunun. Halk Tribünleri,
Teklifimizi onlara götürme işini size bırakıyoruz;
Ve siz, soylu Konsülümüz, size de
Mutluluk, şan ve şeref diliyoruz.

SENATÖRLER

Tüm mutluluklar, şan ve şeref Coriolanus'un olsun!

(Borazanlar. Sicinius ve Brutus dışında herkes çıkar.)

BRUTUS

Gördün değil mi, halkı nasıl kullanmak niyetinde?

SICINIUS

Umarım niyetini anlarlar. Hem oylarını isteyecek,
Hem de istediği şeyi verip vermemenin
Onların elinde olmasını küçümsermiş gibi yapacak.

BRUTUS

Hadi gidip burda olan biteni anlatalım onlara;
Pazar yerinde bizi bekliyorlardır.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Pazar yeri. Yedi sekiz yurttaş girer.)

BİRİNCİ YURTTAŞ

Bir kere, oyumuzu isterse, bunu ondan esirgememeliyiz.

İKİNCİ YURTTAŞ

Evet, istersek verebiliriz.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Bunu yapma gücümüz var; ama bu gücü kullanma gücümüz yok. Çünkü, eğer bize yaralarını gösterir ve yaptıklarını sayıp dökerse, yaralarını yalayıp başarılarını övmek zorundayız. Yani, bize soylu işlerini anlatırsa, bize de onları soylu bir şekilde kabullenmek kalır. Nankörlük canavarcadır; kitlenin nankör olması, canavarlaşması demektir. Biz de bu kitlenin birer parçası olduğumuza göre, bu bizim de canavarca birer parça olduğumuz anlamına gelir.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Zaten bizi de böyle düşünmeleri için ufacık bir bahane yeter de artar bile: çünkü bir defasında buğday yüzünden ayaklandığımızda, bize çok başlı sürü demekten hiç çekinmemişti.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Bize böyle diyen çok oldu; içimizden kiminin başı kahverengi, kiminin siyah, kiminin sarı, kiminin dazlak olduğundan değil, her birimizin aklı başka renkte olduğundan. Aslında bence, he-

pimizin aklı tek kelleden çıkıyor olsaydı, hepsi doğuya, batıya, kuzeye, güneye uçuşur; uyuşsalar uyuşsalar, aynı anda pusulanın her yönüne gitmekte uyuşurlardı.

İKİNCİ YURTTAŞ

Öyle mi diyorsun? Peki sence benim aklım hangi yöne uçardı?

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Bence seninki o kadar kolay çıkamazdı yerinden; kalın kafana iyice gömülü çünkü; ama çıkabilseydi kesin güneye giderdi.

İKİNCİ YURTTAŞ

Niye o tarafa?

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Sisin içine dalıp kaybolsun diye; orda da dörtte üçü zehirli damlacıkların [25] etkisiyle çürür kalan dörtte biri ise, sırf vicdanı sızladığından, senin kendine bir karı bulmana yardımcı olsun diye geri dönerdi.

İKİNCİ YURTTAŞ

Sende de bu cinlikler hiç eksik olmaz yani; neyse, hadi devam et.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Hepiniz oylarınızı vermeye kararlı mısınız? Ama bu önemli değil, çoğunluğun kararı belirleyecek sonucu. Ben derim ki, halktan yana çıksaydı, ondan değerlisi olamazdı.

(Menenius ve, tevazu giysileri içinde Coriolanus girer.)

İşte geliyor; hem de tevazu giysisini giymiş; tavrına dikkat edin. Hep bir arada durmayalım; birer, ikişer, üçer, durduğu yere gidelim. Herkesten tek tek istesin isteyeceğini; böylece, her birimiz kendi oyumuzu kendi ağzımızla verme onuruna sahip oluruz. Benimle gelin, yanına nasıl gideceğinizi anlatayım size.

HEPSİ

Tamam, tamam.

(Yurttaşlar çıkar.)

MENENIUS
Hayır bayım, haklı değilsiniz. Bilmiyor musunuz,
En değerli kişiler bile yaptı bu işi?

CORIOLANUS
Ne diyecektim? –
"Lütfen, bayım," – Allah belasını versin!
Nasıl alıştırayım ben dilimi bunu söylemeye!
"İşte bayım, yaralarım burda!
Vatanıma hizmet ederken aldım o yaraları;
O arada sizin kardeşlerinizden bir kısmı da,
Kendi davullarımızın gürültüsünden korkmuş
Böğüre böğüre kaçıyorlardı."

MENENIUS
Vay canına; hey tanrılar!
Bunları söyleyemezsin;
Onlardan, nasıl biri olduğunu düşünmelerini isteyeceksin.

CORIOLANUS
Kim olduğumu düşünecekler ha!? Gebersin hepsi!
Beni unutsalar daha iyi olurdu;
Rahiplerimizin onlara boş yere verdiği
İnsanlık öğütlerini nasıl unuttularsa.

MENENIUS
Her şeyi mahvedeceksin. Ben gidiyorum.
Lütfen, rica ediyorum, şöyle güzel,
Sağlıklı bir tavırla konuş onlarla.

(Çıkar. Üç Yurttaş girer.)

CORIOLANUS
Yüzünüzü yıkayın,
Dişlerinizi temiz tutun derim o zaman.
İşte geliyor bir grup.
Burda niye durduğumu biliyor musunuz bayım?

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Biliyoruz efendim; anlatın, neydi sizi buraya getiren.

CORIOLANUS
Liyakatim.

İKİNCİ YURTTAŞ
Liyakatiniz mi?

CORIOLANUS
Evet, ama kendi isteğim değil.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Nasıl kendi isteğiniz değil?

CORIOLANUS
Yoksullardan bir şey dilenerek onları sıkıntıya sokmayı hiç istememişimdir.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Size bir şey vereceksek, karşılığında bizim de bir şeyler beklediğimizi bilmelisiniz.

CORIOLANUS
Peki öyleyse, söyler misiniz, nedir Konsüllüğün bedeli?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Konsüllüğün bedeli, onu nezaketle istemek.

CORIOLANUS
O zaman bayım, onu nezaketle istiyorum sizden. Size gösterecek yaralarım var; ama yalnızca size. Evet, bayım, oyunuz? Ne diyorsunuz?

İKİNCİ YURTTAŞ
Oyumu size vereceğim, değerli efendim.

CORIOLANUS
Oldu bayım. Böylece toplam iki oy dilenmiş olduk. Sadakalarınız için sağolun; güle güle.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Biraz tuhaf oldu bu iş.

İKİNCİ YURTTAŞ
Yeniden oy verecek olsaydım – her neyse.

(Üç Yurttaş çıkar. İki Yurttaş daha girer.)

CORIOLANUS
Evet, şimdi isteklerinize aykırı düşmüyorsa, Konsül olabilir miyim acaba; işte geleneksel giysiyi de giydim.

DÖRDÜNCÜ YURTTAŞ
Vatanınız için yaptıklarınızla bunu soylu bir şekilde hak ettiniz; ama pek de soylu bir şekilde hak etmediniz.

CORIOLANUS
Bilmecenizi çözemedim.

DÖRDÜNCÜ YURTTAŞ
Düşmanın tepesine kırbaçla, dostunkine ise sopayla indiniz; doğrusunu isterseniz halkı, sokaktaki insanı sevmediniz.

CORIOLANUS
Daha iyi ya, sevgimi sokağa düşürmediğim için değerimi bilmelisiniz. Peki, bayım, yeminli kardeşim halkı öveceğim, ki gözünde daha saygın bir yerim olsun; değil mi ki bunu soylu bir davranış sayıyorlar! Böylece, kasketimi gönlüme yeğlediklerine göre, ben de onlara diledikleri şakşakçı selamını verir, kasketimi de yalancıktan çıkarırım; yani tıpkı o fırsatçıların şirinliğini takınır, halk ne istiyorsa bol bol veririm. Onun için, hadi şimdi, rica ediyorum Konsül olayım.

BEŞİNCİ YURTTAŞ
Biz sizi dostumuz görmek istiyoruz ve oylarımızı yürekten veriyoruz.

DÖRDÜNCÜ YURTTAŞ
Vatan uğruna çok yara aldınız.

CORIOLANUS

Onları gösterip, bilginizi mühürlemeye gerek görmüyorum.
Oylarınız çok işime yarayacak;
Sizi daha fazla rahatsız etmeyeyim.

YURTTAŞLARIN İKİSİ BİRDEN

Tanrılar size mutluluk versin efendim, yürekten diliyoruz.

(İki Yurttaş çıkar.)

CORIOLANUS

Ne tatlı sesler!
Zaten hak ettiğimiz ödül için böyle el açmaktansa,
Ölmek de daha iyi, aç kalmak da.
Kurdun kuzu postuna bürünmesi gibi
Bu Toga'ya [26] bürünmüş niye duruyorum ki burda;
Her önüme gelenden lüzumsuz oy dileniyorum?
Âdet böyleymiş! Her yaptığımız işte âdete uyacak olsak,
Eskimiş geleneklerin üzerindeki toz olduğu gibi kalır,
Dağlar gibi üst üste yığılan yanlışların ardında
Doğrular görünmez olurdu. Bu saçmalığı sürdürmektense,
Mevkileri, payeleri bu işi yapacak olana bırakmak daha iyi.
İşi yarıladım; ilk kısmına katlandıktan sonra,
İkinciye de katlanırım artık.

(Üç Yurttaş daha girer.)

İşte yeni oylar geliyor.
Oylarınız! Oylarınız için çarpıştım,
Oylarınız için nöbet tuttum; oylarınız için
İki düzine yara aldım; üç kere altı
Savaş gördüm ve duydum; oylarınız için
Bir sürü şey yaptım, kimini az, kimini çok.
Oylarınız! Evet, evet, Konsül olmak istiyorum.

ALTINCI YURTTAŞ

Soylu işler yaptı; vicdansızlık olur oy vermemek.

YEDİNCİ YURTTAŞ
Bence de, Konsül olmalı. Tanrılar ona mutluluk versin ve onu halkın yakın dostu kılsın!

HEPSİ
Amin, amin. Tanrı seni korusun, soylu Konsül!

(Üç Yurttaş çıkar.)

CORIOLANUS
Değerli oylar!

(Yanında Brutus ve Sicinius'la, Menenius girer.)

MENENIUS
Sana ayrılan süreyi doldurdun;
Tribünler halkın oylarını aldığını onaylıyor;
Geriye yalnızca, bu payenin resmen kesinleşmesi için,
Hemen Senato'ya çıkman kalıyor.

CORIOLANUS
Bu usulden mi?

SICINIUS
Geleneğin ricayla ilgili bölümünü yerine getirdiniz.
Halk sizi uygun görüyor ve onay için
Hemen toplanmak üzere çağrıldılar.

CORIOLANUS
Nerde, Senato'da mı?

SICINIUS
Evet Coriolanus.

CORIOLANUS
Bu giysiyi çıkarabilir miyim?

SICINIUS
Çıkarabilirsiniz efendim.

CORIOLANUS
Hemen çıkarayım o zaman ve yeniden
Kim olduğumu bilerek Senato'ya gideyim.

MENENIUS
Ben de seninle geleyim. Geliyor musunuz?

BRUTUS
Biz kalıp halkı bekleyelim.

SICINIUS
Size güle güle.

(Coriolanus'la Menenius çıkar.)

Evet, işte kavuştu istediğine ve görünüşe bakılırsa,
Bu iş yüreğini ısıtmış.

BRUTUS
Giysileri sade, ama yüreği kibirliydi.
Halkı dağıtıyor musun?

(Plebler girer.)

SICINIUS
Ee beyler, adamı seçtiniz mi?

BİRİNCİ YURTTAŞ
Oylarımızı aldı efendim.

BRUTUS
Tanrılara dua edelim ki sevginize layık olsun.

İKİNCİ YURTTAŞ
Amin efendim. Aslında, naçizane görebildiğim kadarıyla,
Oylarımızı isterken bizimle alay etti.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Bence de,
Bayağı küçümsedi bizi.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Yok hayır, onun konuşması böyle; bizimle alay etmedi.

İKİNCİ YURTTAŞ
Senden başka kimsenin şüphesi yok bizi aşağıladığına.
Liyakat işaretlerini, vatanı uğruna aldığı yaraları
Göstermesi gerekirdi.

SICINIUS
Tabii, mutlaka göstermiştir.

HEPSİ
Yoo, hiçbirimiz görmedik.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ
Yaraları varmış; özel olarak gösterebileceğini söyledi;
Sonra da, kasketini böyle alay eder gibi sallayarak;
"Konsül olmak istiyorum ama," dedi, "yıllanmış bir âdete göre,
Sizin oylarınız olmadan olamıyorum."
Oyu verince ne dedi biliyor musunuz:
"Oylarınız için teşekkür ederim; teşekkür ederim,
O çok tatlı oylarınız için; oylarınızı verdiğinize göre,
Artık sizinle işim kalmadı." Bu alay değil de ne?

SICINIUS
Peki siz bunu göremeyecek kadar kör müydünüz;
Ya da, gördüyseniz, niye çocuk gibi etkisine kapılıp
Oylarınızı verdiniz ona?

BRUTUS
Size verilen talimat doğrultusunda
Konuşamaz mıydınız onunla? Size söylenmedi mi:
Daha eskiden, böyle güçlü değilken,
Devletin yalnızca küçük bir hizmetkârıyken,
Size düşmandı ve hep özgürlüklerinize
Ve anayasanın size tanıdığı haklara karşıydı;
Şimdi güçlenip yetkili bir mevkiye gelince

Yine her zaman, inatla,
Pleblerin yeminli düşmanı olmayı sürdürürse,
Kendi oyunuzla kendi sonunuzu hazırlayacaksınız.
Aslında ona şöyle diyecektiniz:
"Yaptığın değerli işlerle, aday olduğun mevkiye
Fazlasıyla layıksın; ama nasıl böyle,
Halkın oyunu istiyorsan, onları da biraz düşünmeli,
Kin ve garezini sevgiyi dönüştürmeli,
Onlara dost bir efendi olduğunu göstermelisin."

SICINIUS

Size verilen öğütlere uyup böyle söyleseydiniz,
Hem size karşı duygularını hem de eğilimini
Yoklamış olacaktınız; ondan bir söz koparacaktınız
Ve duruma göre de ona sözünü hatırlatabilecektiniz;
Ya da şarta bağlanmayı kolay kolay kabullenmeyen
Aksi tabiatını kışkırtarak onu sinirlendirecek,
Öfkesini bahane edip seçilmesini engelleyecektiniz.

BRUTUS

Fark etmediniz mi: desteğinize ihtiyacı olduğu halde,
Nasıl açıkça aşağıladı sizi konuşurken?
Sanıyor musunuz ki, sizi ezme gücünü ele geçirdiğinde,
Bu aşağılayan tavrının size zararı dokunmayacak?
Yazık! Hiçbirinizin bedeninde yürek yok muydu?
Niye taşıyorsunuz o dillerinizi?
Aklın egemenliğine karşı çıkmak için mi?

SICINIUS

Bundan önce, sizden usulüyle isteyen birine
Oy vermekten kaçındınız mı ki, şimdi,
İstemek bir yana, sizinle alay eden bu adaydan
Oyunuzu esirgemiyorsunuz?

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Seçimi kesinleşmedi. Hâlâ istemeyebiliriz onu.

İKİNCİ YURTTAŞ
İstemeyeceğiz de!
Bunu söyleyecek beş yüz kişi bulurum.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Ben, iki kere beş yüz; ek olarak da arkadaşları.

BRUTUS
Hadi hemen gidin; söyleyin o dostlarınıza:
Konsül diye seçtikleri adam,
Hepsinin özgürlüklerini ellerinden alacak;
Seslerini yükselttikleri anda,
Havlasınlar diye tutulmuş olsalar da
Havladıkça dayak yiyen köpeklerden
Farklı davranmayacak onlara.

SICINIUS
Herkes toplansın; konuyu daha sağlıklı düşünüp
Hepiniz hatalı seçiminizden vazgeçin.
Kibirli tutumunu ve eskiden beri
Size karşı beslediği kin ve garezi vurgulayın.
Ayrıca, tevazu giysisini nasıl hor görerek giydiğini,
Karşınızda sizi nasıl aşağılayarak konuştuğunu unutmayın.
Hizmetleri yüzünden ona duyduğunuz sevgi,
İçine kök salmış nefretiyle size karşı takındığı
Hakaret dolu ve küstahça
Tutum ve davranışı görmenizi önledi.

BRUTUS
Suçu bize yükleyin: Tribünlerimiz,
Sakın onu seçmemezlik etmeyin dedi, deyin.

SICINIUS
Gerçek duygularımızı dinlemeyip
Tribünlerimizin buyruğuna uyduk, deyin.
Aklınız hep, yapmanız gereken şeyden çok,

Yapmaya zorlandığınız şeyde olduğundan,
İçinizden gelen sese kulak vermeden
Onu Konsül seçtiğinizi söyleyin;
Bize yükleyin suçu.

BRUTUS

Evet hiç çekinmeyin. Size konuşmalar yaptığımızı,
Vatan hizmetine onun ne kadar genç yaşta başladığını,
Nasıl yıllarca sürdürdüğünü, hangi soydan geldiğini –
Ataları, soylu Martius sülalesini;
Büyük Hostilius'tan sonra kral olan,
Numa'nın kızından doğma Ancus Martius'u;
En iyi suyumuzu buraya kadar bentlerle getiren,
Aynı sülaleden Publius'la Quintus'u;
Büyük atalarından Sensorinus'u, ki,
İki defa hakkıyla Sensorluğa layık görüldüğü için
Bu adı almıştı – hepsini anlattığımızı söyleyin.

SICINIUS

Bu soylu geçmişi yanında, kendi başarılarıyla da
Yükselmeyi hak ettiğini size hatırlattık;
Ama siz, şimdiki tavrını geçmiştekiyle ölçtünüz
Ve kesin düşmanınız olduğunu anladınız. Bu yüzden de,
Aceleci davranarak verdiğiniz onayı geri çekiyorsunuz.

BRUTUS

Deyin ki, bizim zorlamamız olmasa asla yapmazdınız.
Hep bunun üzerinde durun;
Sonra taraftarlarınızı toplayıp derhal Capitol'e gidin.

HEPSİ

Gidiyoruz. Seçimine pişman olmayan
Hemen hemen kimse yok.

(Plebler çıkar.)

BRUTUS

En iyisi şimdi bu ayaklanmayı göze almak;
Beklersek, daha kötüsünün geleceği kesin çünkü.
Kendisini seçmekten vazgeçtiklerini öğrendiğinde,
Her zamanki gibi yine köpürürse;
Gözleyip öfkesinden yararlanmaya bakalım.

SICINIUS

Hadi yürü, Capitol'e gidelim.
Bu kalabalıktan önce orda olalım;
Ki bizim başını çektiğimiz bu iş
Sanki onların kendi işiymiş gibi görünsün;
Aslında biraz da öyle.

(Çıkarlar).

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Roma'da bir cadde. Borazanlar. Coriolanus, Menenius, tüm asilzâdeler; Cominius, Titus Lartius ve öteki Senatörler.)

CORIOLANUS
Demek Tullus Aufidius yeni bir ordu toplamış.

LARTIUS
Evet lordum; onlarla,
Tahminlerden kısa sürede anlaşmamızın nedeni de bu.

CORIOLANUS
Demek yine başa döndük; Volskler yine güçlendi;
Vakti gelince bize saldırmaya hazırlar.

COMINIUS
Yorgunlar, Lord Konsül;
Artık, ömrümüzün sonuna kadar
Bayraklarının bir daha dalgalandığını
Göreceğimizi sanmam.

CORIOLANUS
Siz Aufidius'u gördünüz mü?

LARTIUS
Güvenliği sağlanarak bana geldi
Ve böyle pespaye bir şekilde şehri teslim ettikleri için
Volsklere lanet yağdırdı. Sonra Antium'a çekildi.

CORIOLANUS
Benden söz etti mi?

LARTIUS
Etti lordum.

CORIOLANUS
Öyle mi? Ne dedi?

LARTIUS
Sizinle kılıç kılıca
Ne kadar sık karşılaştığını anlattı;
Yeryüzünde sizden daha çok nefret ettiği şey yokmuş;
Sizi yenebilmek için, varını yoğunu,
Bir daha geri almamak üzere feda etmeye hazırmış.

CORIOLANUS
Antium'da yaşıyor öyle mi?

LARTIUS
Evet, Antium'da.

CORIOLANUS
Dilerim bir fırsat çıkar da onunla orda görüşür,
Nefretiyle yüz yüze karşılaşırım. Yuvaya hoş geldiniz.

(Sicinius ile Brutus girer.)

İşte size halk Tribünleri,
Kitlenin ortak ağzının dilleri.
Tiksiniyorum bunlardan:
Öyle bir otorite kisvesine bürünüyorlar ki,
Soyluların tahammül etmesi mümkün değil.

SICINIUS
Burdan ileri geçmeyin.

CORIOLANUS
Ne! Bu da ne demek?

BRUTUS
Devam ederseniz tehlikeli olur. Daha fazla gitmeyin.

CORIOLANUS
Bu değişikliği anlayamadım.

MENENIUS
Ne oluyor?

COMINIUS
Soylular ve halk tarafından onaylanmadı mı?

BRUTUS
Hayır Cominius.

CORIOLANUS
Bana oy verenler çocuk muydu?

BİRİNCİ SENATÖR
Tribünler, yol verin;
Coriolanus pazar yerine gidecek.

BRUTUS
Halk ona çok kızgın.

SICINIUS
Durun, yoksa büyük kargaşa çıkar.

CORIOLANUS
Bunlar sizin sürünüz mü?
Böyle dillerini kullanıp oylarını veriyor,
Sonra da hemen geri alabiliyorlar öyle mi?
Sizin işiniz ne peki?
Onların ağzı dili sizseniz,
Dişlerini niye siz yönetmiyorsunuz?
Siz kışkırttınız değil mi onları?

MENENIUS
Sakin ol, sakin ol.

CORIOLANUS
Kasıt var bu işte; soyluların iradesini kırmak için
Çevriliyor bu dolap. Buna ses çıkarmazsanız,
Ne yönetmesini bilen ne de yönetilmeye gelen
İnsanlarla yaşamak zorunda kalırsınız.

BRUTUS
Buna dolap diyemezsiniz.
Bizimle alay etti, diye haykırıyor halk;
Üstelik daha geçenlerde,
Parasız buğday dağıtıldığında
Halk için ricacılık yapanları kınamış,
Onları fırsatçılıkla, şakşakçılıkla,
Asilzâde düşmanı olmakla suçlamıştınız.

CORIOLANUS
Ama bunu önceden de biliyorlardı.

BRUTUS
Hepsi değil.

CORIOLANUS
Bu arada siz de onları bilgilendirdiniz değil mi?

BRUTUS
Ne! Ben mi? Ne bilgilendirmesi?

COMINIUS
Bunu yapabilecek birisin.

BRUTUS
Yine de, sizden iyi yapamam herhalde.

CORIOLANUS
Bu durumda niye Konsül olayım ki?
Şu bulutlar hakkı için, bana da
Sizin adi mevkiinizden fazlası düşmez aslında;
İyisi mi beni de yanınıza Tribünlüğe alın.

SICINIUS
Halk bu tavrınız yüzünden ayaklanıyor;
Bir türlü saklayamıyorsunuz onu çünkü.
Eğer burdan geçip hedefinize ulaşmak istiyorsanız,
Kaybettiğiniz yolu daha yumuşak bir tavırla sorsanız iyi olur.
Yoksa, ne soylu bir Konsül olabilirsiniz,
Ne de Brutus'la birlikte Tribün.

MENENIUS
Hepimiz sakin olalım.

COMINIUS
Halk kandırıldı, kışkırtıldı.
Bu dalavereler Roma'ya yakışmıyor;
Ayrıca Coriolanus da, erdemleriyle ilerlediği düz yolda
Şerefsizce yerleştirilmiş bu yapay engelleri hak etmedi.

CORIOLANUS
Buğdaydan söz ediyorsunuz ha!
Ne dediğimi hatırlıyorum
Ve aynı şeyleri yine söyleyeceğim.

MENENIUS
Hayır hayır, şimdi olmaz.

BİRİNCİ SENATÖR
Bu öfkeyle yapmayın şimdi!

CORIOLANUS
Yapmazsam da insan değilim!
Soylu dostlarımdan özür diliyorum.
Bu değişken, pis kokulu kalabalığa gelince;
Şakşakçılığım olmadığına göre,
Onlar da sözlerime dikkate edip
Orda kendilerini görebilirler.
Yine söylüyorum; bunları aramıza almakla;
Kendi elimizle dilencilere dağıttığımız dışında

Hiçbir erdem ya da güçten yoksun olmayan
Bizim gibi şerefli insanlar arasına karıştırmakla,
Nasıl, *toprağı sürüp her yere*
Ayrık otu tohumu ekip serptiysek,
Şimdi de onlara yaranmaya çalışmakla;
Senatomuza karşı, göz göre göre,
Bu isyan, küstahlık ve ayaklanma otunu besliyoruz.

MENENIUS
Tamam, yeter.

BİRİNCİ SENATÖR
Rica ediyoruz, başka bir şey söyleme.

CORIOLANUS
Öyle mi? Demek yeter!
Hiçbir dış güçten korkmadan
Vatanım için nasıl kanımı akıttıysam,
Hem yaralarını bize bulaştırırlar diye
Tiksintiyle kendilerinden uzak durduğumuz,
Hem de hep elde etmenin yolunu aradığımız
O cüzzamlılara karşı ciğerlerim,
Çürüyüp dökülünceye kadar,
Para basar gibi haykırmayı sürdürecek.

BRUTUS
Halktan söz ederken,
Sanki onlar gibi kusurları olan bir insan değil,
Cezalandırmaya yetkili bir tanrı gibi konuşuyorsunuz.

SICINIUS
Bunu halka iletsek iyi olur.

MENENIUS
Neyi, öfkesini mi?

CORIOLANUS
Öfke mi!

Geceyarısı uykusundaymış gibi sakin olsaydım,
Jüpiter hakkı için, yine aynı olurdu düşüncem.

SICINIUS
O zaman, o düşüncenin zehiri olduğu yerde kalacak;
Daha fazla yayılmayacak.

CORIOLANUS
Kalacak ha!
Hele hele, şu minik balıkların Triton'una [27] bakın!
Adamın buyruğunu duydunuz mu? Kalacak!

COMINIUS
Törelerin dışına çıktı.

CORIOLANUS
"Kalacak," öyle mi!
Ah, iyi niyetli ama akılsız asilzâdeler;
Siz, ağırbaşlı ama tedbirsiz senatörler,
Nasıl oldu da, bu Hydra'nın [28]
Böyle bir temsilci seçmesine izin verdiniz?
Adam, canavarın yaygaracı boynuzluğunu [29] üstlenmiş,
Hendekteki suyunuzu çevirmeye yeltenip,
Sizin kanalınıza sahip çıkmaktan çekinmiyor.
Eğer böyle bir gücü varsa, cahilliğinize yanıp
Önünde eğilin; yoksa, bu tehlikeli hoşgörüden uyanın.
Bilgiliyseniz, sıradan soytarılar gibi davranmayı bırakın;
Değilseniz, yanınızda birer minder de onlara verin.
Onlar senatör olursa, siz de pleb olursunuz;
Üstelik sizden de aşağı kalmazlar; hatta,
Oylarınız bir araya gelince,
Bu işten en büyük zevki onlar alır.
Öyle bir temsilci seçerler ki kendilerine;
Adam, Yunanistan'ın gelmiş geçmiş en yüce mahkemesi önünde,
Sırtını pleblere dayayıp "Kalacak!" demekten çekinmez.

Jüpiter hakkı için, Konsülleri aşağılamaktır bu!
Ruhum sızlıyor bu durumu gördükçe:
Hangisinin üst olduğu belli olmadan,
İki otorite birden güç gösterisine kalkarsa,
Aradaki boşluğu kargaşa doldurmakta gecikmez
Ve ikisi birden tepe takla iner sonunda.

COMINIUS
Hadi artık, pazar yerine gidelim.

CORIOLANUS
Depodaki buğdayı bedava dağıtma fikri kimden çıktıysa,
Bir zamanlar Yunanistan'da yaptıkları gibi –

MENENIUS
Tamam tamam, bırak artık bunu.

CORIOLANUS
Ama orda halk yönetimde daha etkiliydi –
Bence bu fikri savunanlar ayaklanmayı beslediler,
Devletin çöküşünü hazırladılar.

BRUTUS
Böyle konuşan birine halk niye oy versin?

CORIOLANUS
Benim gerekçelerim onların oyundan daha değerli:
Buğdayın onlara verilmiş bir ödül olmadığını biliyorlar;
Karşılığında hiçbir hizmet yapmadıklarının
Pekala farkındalar. Askere alındıklarında,
Devletin can damarı tehlikedeyken,
Kapılardan içeri girmemekte direndiler.
Hizmetin böylesiyle bedava buğday hak edilmez.
Savaş süresince isyan ve ayaklanmalarda
Büyük kahramanlık gösterdiler,
Ki bu da onların pek lehine olmadı.
Hiçbir dayanakları olmadığı halde

Durmadan Senato'yu suçlamaları da
Yaptığımız bu cömertçe bağışın nedeni olamaz.
Peki, o halde? Bu mideler sürüsü
Senato'nun iyiliğini nasıl sindirecek?
Davranışları da sözlerine uyacak o zaman:
"Çoğunluk bizde olduğu için, biz istedik
Onlar da korkudan istediklerimizi verdiler," diyecekler.
İşte böyle, bu sürü için duyduğumuz kaygıyı
Korku sanmalarına yol açıp,
Bulunduğumuz mevkiyi kendimiz alçaltıyoruz.
Bu gidişle kargalar Senato kapılarının kilitlerini kırıp
İçeri girecek ve kartalları gagalamaya başlayacak.

MENENIUS
Hadi artık, yeter.

BRUTUS
Yeter, hem de fazlasıyla.

CORIOLANUS
Yoo, daha var!
Şu son söyleyeceklerime de, ister ilahi ister insani,
Her türlü yeminle mührümü basarım!
Çifte otorite var ortada:
Bir taraf haklı olarak uzak dururken,
Öteki taraf anlaşılmaz şekilde küstahlık ediyor;
Soy sop, unvan, akıl, hiçbiri,
Cahil halkın eveti ya da hayırı olmadan
Karar alınmasına yetmiyor;
Gerçek ihtiyaçları bir yana bırakıyor,
Ne olduğu belirsiz, boş şeylerle oyalanıyoruz.
Amaç belli olmayınca da,
İşe yarar hiçbir şey yapamıyoruz.
Bu yüzden sizden rica ediyorum;
Eğer tedbirli olmayı ürkekliğe yeğliyorsanız;

Devletin temel yapısını,
Orada olabilecek bir değişiklikten
Korktuğunuzdan daha çok seviyorsanız;
Soylu yaşamayı uzun yaşamaya tercih ediyorsanız;
Hasta bir bedeni kesin ölüme bırakmaktansa,
Tehlikeli bir tedavi uygulamaktan çekinmiyorsanız,
Derhal koparın o kalabalığın dilini;
Kendilerine zehir olacak şekeri yalayamasınlar.
Sizin haysiyetsizliğiniz devleti doğru yoldan saptırıyor;
Ona yaraşan dürüstlükten yoksun kılıyor;
Kötü baskın çıkınca, devletin de,
Yapması gereken iyiliği yapacak gücü kalmıyor.

BRUTUS
Söyleyeceğini söyledi.

SICINIUS
Bir hain gibi konuştu
Ve bir hain gibi de hesabını verecek.

CORIOLANUS
Seni sefil, aşağılık herif!
Bu kel [30] Tribünlerin halka ne yararı olur ki?
Bunlara güvenip, daha yüksek otoriteye başkaldırıyorlar.
Bir ayaklanma sırasında, doğru ve uygun olan yasayla değil,
Şartlar gereği zorunlu olan bir yasayla seçilmişlerdi zaten.
Daha iyi bir zamanda, doğru olan neyse belirlensin
Ve bunların gücü de toprağa savrulsun gitsin.

BRUTUS
Açık ihanet bu!

SICINIUS
Bu mu Konsül olacak? Yoo!

BRUTUS
Hey, Edileler!

(Bir Edile girer.)

Tutuklayın onu.

SICINIUS
Git ahaliyi çağır;

(Edile çıkar.)

Onlar adına seni, halk çıkarının düşmanı,
Hain bir ihtilalci olarak tutukluyorum.
Derhal teslim ol ve cezanı çekmeye hazırlan.

CORIOLANUS
Hadi ordan, moruk keçi!

TÜM ASİLZÂDELER
Biz ona kefil oluyoruz.

COMINIUS
Çek ellerini ihtiyar.

CORIOLANUS
Çekil şurdan çürümüş leş! Yoksa kemiklerini silkeler,
O elbisenin içini boşaltırım.

SICINIUS
İmdat, vatandaşlar!

(Pleblerden bir grupla Edileler girer.)

MENENIUS
Biraz daha saygılı olun, iki taraf da.

SICINIUS
İşte her türlü gücü elinizden almak isteyen adam.

BRUTUS
Yakalayın onu, Edileler.

TÜM PLEBLER
Kahrolsun! Kahrolsun!

İKİNCİ SENATÖR
Silah, silah, silah!

(Herkes Coriolanus'un çevresine üşüşür.)

HERKES
Tribünler! Asilzâdeler! Yurttaşlar! Hey, durun!
Sicinius! Brutus! Coriolanus! Vatandaşlar!
Sakin olun, sakin olun! Durun! Yapmayın! Sakin olun!

MENENIUS
Ne olacak bu iş? Tıkandım artık.
Sonu kargaşa bunun. Söyleyecek söz bulamıyorum.
Siz, halk Tribünleri! Coriolanus! Yapmayın!
Konuşsanıza Sayın Sicinius!

SICINIUS
Dinleyin ahali! Susalım!

TÜM PLEBLER
Tribünümüz konuşuyor, dinleyelim. Susun!
Konuş, konuş, konuş!

SICINIUS
Özgürlüklerinizi kaybetmek üzeresiniz:
Martius hepsini elinizden almak istiyor;
Daha dün Konsül seçtiğiniz Martius.

MENENIUS
Ayıp, ayıp, ayıp!
Ateşi söndürmeye çalışacağına,
Üstüne körükle gidiyorsun.

BİRİNCİ SENATÖR
Şehri yıkıp her şeyi yerle bir etmek olur bu.

SICINIUS
Şehir dediğin halk değil mi?

TÜM PLEBLER
Doğru, şehir demek halk demek.

BRUTUS
Herkesin oyuyla biz halkın temsilcisi seçilmiştik.

TÜM PLEBLER
Hâlâ da öylesiniz.

MENENIUS
Evet, öyle görünüyor.

COMINIUS
Bu gidişle şehir yerle bir olur,
Çatı yıkılır, temelle birleşir;
Göze görünen ne varsa hepsi
Enkaz yığınları altına gömülür.

SICINIUS
Bunun hakkı ölümdür.

BRUTUS
Ya otoritemizi savunuruz,
Ya da kaybederiz.
Bizi kendilerine temsilci seçen
Halktan aldığımız yetkiyle,
Burada ilan ediyorum:
Martius derhal ölmeyi hak etmiştir.

SICINIUS
O halde, yakalayın onu.
Tarpeius kayasına götürün (31)
Ve oradan fırlatın aşağı, ölümüne gönderin.

BRUTUS
Edileler, yakalayın onu!

TÜM PLEBLER
Teslim ol Martius, teslim ol.

MENENIUS
Bir dakika, beni dinleyin.
Rica ediyorum, Tribünler, bir dakika beni dinleyin.

EDİLELER
Susun, susun!

MENENIUS
Göründüğünüz gibi olun, yani vatanınızın gerçek dostu;
Şiddete başvurmadan, sakin ve sağduyulu bir şekilde
Yapın yapacağınızı.

BRUTUS
Sayın bayım, işe yararmış gibi görünen
Bu serin ve ihtiyatlı tutum,
Eğer hastalık azmışsa, zehirin ta kendisidir.
Yakalayın ve kayaya götürün onu.

(Coriolanus kılıcını çeker.)

CORIOLANUS
Hayır, burada öleceğim.
Aranızda benim nasıl dövüştüğümü daha önce görenler var:
Hadi gelin, bir de siz sınayın kendinizi karşımda!

MENENIUS
İndir o kılıcı! Tribünler, açılın bir dakika.

BRUTUS
Yakalayın onu.

MENENIUS
İmdat, Martius'a yardım edin!
Siz soylular, genç yaşlı, yardım edin ona!

TÜM PLEBLER
Kahrolsun, vurun!

(Kargaşada Tribünler, Edileler ve Ahali dayak yerler ve kaçarak çıkarlar.)

MENENIUS
Hadi, evine git; çabuk ol, hadi!
Her şey mahvolacak yoksa.

İKİNCİ SENATÖR
Hadi git.

CORIOLANUS
Kalın yerinizde.
Dostlarımızın sayısı düşmanlarımızdan az değil.

MENENIUS
İş buraya mı gelecek?

BİRİNCİ SENATÖR
Tanrılar göstermesin!
Rica ediyorum, soylu dost, evine git;
Bu derde çare bulmayı bize bırak.

MENENIUS
Bu öyle bir yara ki içimizde,
Senin tek başına iyileştirmen mümkün değil;
Git lütfen, ne olur!

COMINIUS
Hadi bayım, bizimle gelin.

CORIOLANUS
Keşke bunlar barbar olsalardı – ki öyleler;
Anaları onları Roma'da yavrulamış olsa da; Romalı değiller,
Capitol'ün avlusunda buzağılanmış olsalar da.

MENENIUS
Git artık!
Haklı öfkeni dile getirme.
Bakarsın bugünün getirdiğini yarın götürür.

CORIOLANUS
Yerinde,
Onların kırkının birden işini görürüm.

MENENIUS
Ona kalırsa, benim karşıma,
İsterse en iyileri ikişer ikişer çıksın;
Evet, o iki Tribün dahil.

COMINIUS
Ama şimdi işler her türlü hesabın ötesinde;
Yıkılan bir yapının altında durmaya
Erkeklik değil aptallık denir.
Bu sürü dönmeden gidecek misin?
Onların öfkesi şimdi, yatağından taşıp
Her şeyi önüne katmaya hazır azgın sular gibi.

MENENIUS
Ne olur, git, durma.
Bakarsın şu ihtiyar aklım
Bu akılsızlara karşı bir işe yarar.
Artık hangi yama tutarsa onu kullanacağız,
Renk seçecek halimiz yok.

COMINIUS
Hadi gidelim.

(Coriolanus, Cominius ve ötekiler çıkar.)

ASİLZÂDE
Bu adam geleceğini mahvetti.

MENENIUS
Kişiliği, bu dünyaya göre fazla soylu:
İltifat olur diye, Neptün'ün yanında zıpkınını anmaz;
Jüpiter dilerse gökleri gürletir, demez.
İçinde ne varsa, ağzından o çıkar.
Gönlünden ne geçerse, dili onu söyler;
Ve bir öfkelenmeyegörsün,
Ölüm denen şeyin adını bile unutur.

(İçerden sesler gelir.)

Hadi bakalım şimdi!

ASİLZÂDE

Keşke yataklarında olsalardı!

MENENIUS

Keşke Tiber'in dibinde olsalardı. Allah kahretsin;
Doğru dürüst konuşamaz mıydı şunlarla sanki.

(Yanlarında ahaliyle birlikte yine Brutus'la Sicinius girer.)

SICINIUS

Şehri boşaltıp herkesin yerine kendi geçmek isteyen
O engerek nerde?

MENENIUS

Değerli Tribünler –

SICINIUS

Hoyrat ellerle,
Tarpeius kayasından aşağı atılacak.
Yasaya karşı geldi; bunun için de,
Yasa ona ikinci bir savunma hakkı vermeyecek;
O hiç umursamadığı halkın gücü
Kendisi için ne layık görüyorsa o olacak.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Çok iyi anlayacak ki,
Soylu Tribünler halkın dilidir,
Bizlerse elleri.

TÜM PLEBLER

Evet anlayacak, hem de nasıl!

MENENIUS

Baylar, baylar!

SICINIUS
Susalım!

MENENIUS
Avı sakin bir şekilde sürdürmek varken
Ortalığı velveleye vermeyin.

SICINIUS
Efendim, onun elimizden kurtulmasına
Neden yardım ettiniz?

MENENIUS
Beni dinleyin!
Konsül'ün değerini nasıl biliyorsam,
Kusurlu yanlarını da sayabilirim.

SICINIUS
Konsül mü? Ne Konsülü!

MENENIUS
Konsül Cariolanus.

BRUTUS
O mu Konsül!

TÜM PLEBLER
Yoo, yo, yo, yo, yo.

MENENIUS
Siz Tribünler ve ey ahali, izin verirseniz,
Birkaç şey söylemek istiyorum;
Beni dinlemekle, biraz vakit kaybı dışında,
Hiçbir zararınız olmaz.

SICINIUS
Konuş o zaman, ama kısa olsun;
Çünkü bu hain yılandan derhal kurtulmaya kararlıyız.
Onu burdan sürmek bizim için tehlikeli olur,

Burda tutmaksa kesin sonumuz demek.
Onun için bu gece ölmesi kararlaştırıldı.

MENENIUS
Şanlı Roma'nın liyakatli çocuklarına şükran duygusu
Jüpiter'in defterinde bile kayıtlıyken,
Şimdi aklını kaçırmış bir ana gibi
Bu şehir dönüp kendi yavrularını mı yiyecek!
Tanrılar göstermesin!

SICINIUS
O bir hastalık; kesilip atılmalı.

MENENIUS
Yoo hayır, hastalıklı bir organ:
Kesip atmak öldürücü olur; iyileştirmekse kolay.
Roma'ya ne yaptı ki ölümü hak etmiş olsun?
Düşmanlarımızı öldürürken kaybettiği kanı
(Ki inanın, şu anda sahip olduğundan
Kat kat fazladır) vatanı için dökmüştü.
Şimdi kalanını vatandaşlarının eliyle dökerse,
Bunu yapan ve yapılmasına göz yuman hepimiz için
Kıyamet gününe kadar silinmeyecek bir leke olur.

SICINIUS
Bu çok saçma!

BRUTUS
Hiç ilgisi yok. Vatanını sevdiği zaman
Vatanı da onu onurlandırmıştır.

SICINIUS
Ayak kangren olmuşsa, artık onun işlevi
Önceki haline göre değerlendirilmez.

BRUTUS
Yeter artık dinlediğimiz.

Evine gidip bulun onu ve çıkarın evinden;
Yoksa, hastalığı başka taraflara bulaşıp yayılabilir.

MENENIUS
Bir dakika; son bir kelime.
Bu kaplan bacaklı öfke,
Körükörüne telaşın zararını kavradığında,
Ayaklarına kurşun ağırlık bağlasa da çok geç olacak.
Yasal yoldan ayrılmayın, yoksa,
Onu sevenler de olduğuna göre,
İnsanlar bölünür ve koca Roma'yı Romalılar yağmalar.

BRUTUS
İş oraya gelirse –

SICINIUS
Siz ne diyorsunuz?
Ne kadar uysal biri olduğunu görmedik mi?
Edilelerimize saldırmadı mı?
Bize karşı gelmedi mi? Hadi canım!

MENENIUS
Düşünün ki, eli kılıç tutabildiği günden bu yana
Savaş içinde yetişti; dilin inceliklerini öğrenemedi;
Un, kepek ayırmadan, ne gelirse atıyor.
Bana izin verin, gidip onu getireyim;
Yasalar uyarınca – barışçı yoldan – hesap versin,
Canı bile söz konusu olsa.

BİRİNCİ SENATÖR
Soylu Tribünler, insanca olan yol bu.
Aksi halde çok kan akacaktır;
Üstelik, sonunun nasıl geleceği de baştan bilinemez.

SICINIUS
Soylu Menenius,

O zaman halk sizi görevlendirmiş olsun.
Beyler, silahlarınızı yerine koyun.

BRUTUS
Eve gitmeyin.

SICINIUS
Pazar yerine gelin; sizi orda bekleyeceğiz;
Eğer Martius'u getirmezseniz
İlk düşündüğümüz yolu uygularız.

MENENIUS
Onu size getireceğim.
(Senatörlere)
Lütfen siz de yanımda olun. Mutlaka gelmeli,
Yoksa çok kötü şeyler olacak.

BİRİNCİ SENATÖR
Hadi o zaman, yanına gidelim.
(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Coriolanus'un evi. Coriolanus'la Soylular girer.)

CORIOLANUS
Varsın her şeyi kulaklarımın dibinde yakıp yıksınlar;
İster işkence çarkında, ister
Azgın atların ayakları altında ölümü sunsunlar bana;
Ya da, Tarpeius kayasının üstüne
On tepe daha yığsınlar,

Ki uçurumun dibi görünmez olsun;
Yine de, onlara karşı davranışım değişmeyecek.

(Volumnia girer.)

ASİLZÂDE
Sen soylu olanı yapıyorsun.

CORIOLANUS
Doğrusu şaşıyorum;
Annem, yaptıklarımı niye daha çok onaylamıyor acaba?
Oysa kendisi bunlara paspal köleler derdi;
"Metelikle alışveriş yapmak için yaratılmış şeyler;
Toplantılarda çıplak başlarını gösterir,
Benim sınıfımdan biri kalkıp
Barış veya savaştan söz açtığında,
Esner, sus pus olur, ağzı açık bakarlar."
Senden söz ediyorum. Neden sakin olmamı istedin?
Doğal yapıma aykırı mı davranayım yani?
"Nasıl bir erkeksen o rolü oyna," de daha iyi.

VOLUMNIA
Ah, oğul, oğul, oğul;
Keşke gücünü önce şöyle bir üstüne geçirseydin de
Daha sonra kullanıp eskitmeye sıra gelseydi.

CORIOLANUS
Bırak bunu.

VOLUMNIA
Nasıl bir erkek olduğunu kanıtlamaya
Bu kadar çabalamasan da, yeterince erkek olabilirdin.
Seni engelleyecek güçleri yokken
Neye heveslendiğini onlara belli etmeseydin,
Heveslerin o kadar boşa çıkmazdı.

CORIOLANUS
İpte sallansın hepsi!

VOLUMNIA
Evet; ve ateşte yansın.

(Menenius'la Senatörler girer.)

MENENIUS
Hadi hadi, çok sert davrandın, oldukça sert davrandın.
Geri dönüp telafi etmelisin bunu.

BİRİNCİ SENATÖR
Başka çare yok.
Bunu yapmazsan, canım şehrimiz
Ortadan yarılıp yok olacak.

VOLUMNIA
Lütfen bu sözleri dinle.
Benim gönlüm de en az seninki kadar
Bu işten hoşlanmıyor; ama beynim
Öfkemi daha uygun bir yerde kullanabileceğimi söylüyor.

MENENIUS
Güzel konuştun soylu kadın.
Her şey çığırından çıkmış olmasa
Ve devletin selameti için bu ilaç gerekmese,
Onun, sürünün önünde eğildiğini görmektense
O zor taşıdığım zırhımı derhal kuşanırdım.

CORIOLANUS
Ne yapmam gerekiyor?

MENENIUS
Tribünlerin yanına dön.

CORIOLANUS
Döndüm diyelim; sonra? Sonra ne olacak?

MENENIUS
Pişman olduğunu söyle.

CORIOLANUS
Onlara mı? Tanrılara bile yapmam bunu;
Nerde kaldı onlar.

VOLUMNIA
Çok katısın.
Belki de en soylu davranış budur;
Ama şu anda durum çok hassas.
Sen de hep demez misin:
Onurla politika, ayrılmaz dostlar gibi,
Birlikte savaşa giderler. Bu doğruysa,
Söylesene, barışta da aynı şeyi yapsalar
İkisi de ne kaybeder sanki?

CORIOLANUS
Hadi canım!

MENENIUS
Güzel soru.

VOLUMNIA
Eğer savaşta, olmadığın gibi görünmek onurluysa;
Amaç uğruna politikanı belirliyorsan,
Barış zamanında, tıpkı savaşta olduğu gibi,
Politika onura niye yoldaşlık etmesin?
Bunların bir arada olması
Her iki dönemde de gerekli değil mi?

CORIOLANUS
Neden üsteliyorsun bunu?

VOLUMNIA
Çünkü şimdi halkla konuşmak sana düşüyor;
Ancak, kendi ilke ve inançlarına göre değil;
Ne de kalbinden gelen sese kulak vererek;
Yalnızca ezbere, sıradan şeyler söylemen yeterli.
Gönülden inandığın doğrularla bağdaşmasa da olur.

Şerefsizlik sayılmaz bu senin için;
Tehlikeye atılıp kan dökmeyi göze almaktansa,
Tatlı sözlerle bir şehri zaptetmeye benzer tıpkı.
Eğer geleceğim ve dostlarım tehlikedeyse,
Olduğumdan başka türlü görünmek
Benim için onlara karşı bir şeref borcu demektir.
Burada ben yalnız kendi adıma değil,
Karın, oğlun, bu senatörler, soylular adına konuşuyorum.
Oysa sen, sevgilerini kazanmak
Ve bazı şeylerin yokolmasını önlemek için
Bu adi soytarılara yaltaklanmaktansa
Onlara nasıl kaş çatılır göstermek istiyorsun.

MENENIUS
Soylu hanımefendi!
Hadi bizimle gelin; temkinli konuşun;
Yalnız şu anki tehlikeli durumu değil,
Geçmişte kaybedileni de kurtarabilirsiniz.

VOLUMNIA
Bak oğlum, sana yalvarıyorum,
Al şu kasketini eline ve git onlara;
Dizin taşları öperken
Kasketi şöyle öne doğru uzat –
Biraz gönüllerini almaya bak –
Çünkü bu gibi durumlarda anlatmak istediğini
En güzel iletmenin yolu harekettir;
Cahillerin gözleri, kulaklarından daha eğitimli olur.
Başını da eğip selam vermeyi unutma;
Böylece o eğilmeyen yüreğini de düzeltmiş olursun:
Sanki elledığin anda eziliverecekmiş gibi olan
Olgun dut gibi yumuşak görünür herkese.
Ya da onlara, "ben sizin askerinizim," de;
"Tavrımı değiştirmem için ısrar etmekte haklısınız,

Ama, anlayışınıza sığınarak itiraf ediyorum ki,
Kavga dövüş içinde yaşamaktan,
Bana yakışır incelikte konuşmayı öğrenemedim;
Ama bundan böyle, sahip olduğum her türlü güç ve yetkiyle,
Kendimi sizin hizmetinize adayacağım."

MENENIUS
Annenin dediğini yaptığın anda,
Hepsinin gönlünü kazandın demektir.
Nasıl bedavadan konuşurlarsa,
Bedavadan bağışlayıverirler seni,
Yeter ki sen iste.

VOLUMNIA
Hadi şimdi, ne olur,
Git ve dediğimi yap; evet evet,
Biliyorum, sen aslında düşmanını
Çardak altında pohpohlamaktansa,
Peşinden alevli uçuruma atlamayı yeğlersin
Ama şimdi git.

(Cominius girer.)

İşte Cominius geldi.

COMINIUS
Pazar yerinden geliyorum.
Doğrusu bayım, ya güçlü bir destek bulun,
Ya da sakin bir şekilde kendinizi savunun;
Hatta, hiç orda görünmeyin. Herkes öfkeli.

MENENIUS
Temkinli konuşmak lazım.

COMINIUS
Sanırım yardımı olur;
Eğer kendine hâkim olup bunu becerebilirse.

VOLUMNIA

Hâkim olmak zorunda ve olacak;
Hadi şimdi, ne olur, yapacağım de ve git bu işi bitir.

CORIOLANUS

Gidip onlara korunmasız kellemi göstereyim ha?
Adi dilimle yalan söyleyip, sonra bırakayım
Soylu yüreğim taşısın o yalanı, öyle mi?
Pekala, yapacağım; ama keşke kaybedeceğim yalnızca,
Martius'un kalıbındaki şu toprak parçası olsaydı;
Onlar da canları isterse, o kalıbı öğütüp toz yapar
Ve rüzgâra karşı savururlardı. Pazar yerine!
Öyle bir rol verdiniz ki şimdi bana,
Ona asla can verebileceğimi sanmıyorum.

COMINIUS

Hadi hadi, biz sana suflörlük ederiz.

VOLUMNIA

Bak, ne olur sevgili oğlum, hep dersin ya,
Seni asker yapan benim övgülerim oldu diye;
Şimdi de, övgülerimi kazanmak istiyorsan,
Daha önce hiç oynamadığın bir rolü oynamalısın.

CORIOLANUS

Evet, yapmak zorundayım.
Hadi, uzaklaşın benden gerçek duygularım!
Gel bakalım dilenci ruhu, sar beni!
Savaşta davuluma eşlik etmeye alışkın gırtlağım,
Hadım sesi gibi cırtlak bir düdüğe dönsün;
Ya da, bebeklere ninni söyleyen genç kadın sesine!
Alçakların gülüşü yanaklarımda kamp kursun;
Okul çocuklarının gözyaşları gözbebeklerimi doldursun!
Dudaklarımın arasında dilenci dili dolaşsın;
Şimdiye dek yalnızca üzengideyken eğilen zırhlı dizlerim,

Sadaka almış adamınki gibi bükülsün! Yapmayacağım;
Yoksa, doğru bildiğim şeye saygım kalmayacak
Ve bedenimin bir hareketiyle aklıma,
Ordan hiç çıkmayacak bir adilik öğretmiş olacağım.

VOLUMNIA
Sen bilirsin o zaman.
Bunun için onlara yalvarmak sana onur kırıcı gelebilir,
Ama sana yalvarmak benim için daha da onur kırıcı.
Ne olacaksa olsun; annen de bu durumda,
Senin o tehlikeli inadının korkusuyla yaşamaktansa,
Kibirinin sonuçlarına katlansın daha iyi.
Canın ne istiyorsa onu yap.
Yiğitliğin benimdi; benden emmiştin onu;
Ama kibirini kendine borçlusun.

CORIOLANUS
Ne olur yeter anne!
Peki, pazar yerine gidiyorum; paylama beni artık.
Onları kandırıp sevgilerini kazanacağım;
Gönüllerini çalacağım ve oradan ayrıldığımda,
Beni sevmeyen kalmayacak Roma'da.
İşte gidiyorum. Karıma da selamlarımı ilet.
Eğer Konsül olarak dönmezsem, bir daha da
Şu dilime, şakşakçılık eder diye kimse güvenmesin.

VOLUMNIA
Sen bilirsin.

(Volumnia çıkar.)

COMINIUS
Hadi! Tribünler seni bekliyor.
Yumuşak cevaplardan zırhını kuşan;
Çünkü, duyduğuma göre, şimdiye kadar olduğundan
Çok ağır suçlamalar hazırlamışlar senin için.

CORIOLANUS
Her şey "yumuşak" kavramında yatıyor. Gidelim o zaman.
İstedikleri suçu uydursunlar. Ben,
Şerefim ne gerektiriyorsa ona göre cevap veririm.

MENENIUS
Ama yumuşak olacak.

CORIOLANUS
Pekala, yumuşak olsun bakalım. Yumuşak!
(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Pazar yeri. Sicinius'la Brutus girer.)

BRUTUS
Şimdi onu despotluk etmeye heveslenmekle suçlayalım.
Bundan sıyrılabilirse, halka karşı
Kötü niyetli davrandığını,
Ve Antiumlulardan ele geçirilen ganimetin
Hiçbir zaman dağıtılmadığını öne sürelim.
(Bir Edile girer.)
Ne oldu, geliyor mu?

EDİLE
Evet, geliyor.

BRUTUS
Yanında kim var?

EDİLE
İhtiyar Menenius'la
Hep ondan yana çıkan senatörler.

SICINIUS
Bizden yana olan tüm oylar
Listeye döküldü mü?

EDİLE
Evet, liste hazır.

SICINIUS
Listeleri bölgelere göre yaptınız değil mi?

EDİLE
Evet.

SICINIUS
Halkı hemen buraya toplayın.
Ne dediğime dikkat etsinler:
"Halkın isteği ve iradesiyle," dedikten sonra,
Ölüm, ceza, ya da sürgün, hangisi ağzımdan çıkarsa,
Ceza dediğimde, "Ceza," diye bağırsınlar,
Ölüm dediğimde, "Ölüm," diye;
Haklı davalarının kendilerine verdiği
Geleneksel yetki ve gücü kullanmakta diretsinler.

EDİLE
Oldu, bunu onlara söylerim.

BRUTUS
Ve zamanı gelip bağırmaya başlayınca,
Hiç ara vermesinler; hep bir ağızdan haykırarak,
Vereceğimiz kararın derhal uygulanmasını istesinler.

EDİLE
Pekala.

SICINIUS
Söyle, iyice dayatsınlar
Ve dikkat edip işaretimizi beklesinler.

BRUTUS
Hadi şimdi git.

(Edile çıkar.)

Onu hemen sinirlendirmeye bakalım.
Şimdiye kadar hep yenmeye ve üst gelmeye alıştı.
Bir kere kışkırttık mı, kendini toplayamaz;
İçinde ne varsa söyler. İşte o zaman
Bastırır kırarız boynunu.

SICINIUS
Evet, işte geliyor.

(Coriolanus, Menenius, Cominius ve ötekiler girer.)

MENENIUS
Rica ederim sakin ol.

CORIOLANUS
Evet, tıpkı at uşakları gibi: ellerine bir metelik ver,
İstediğin kadar sövüp say ondan sonra.
Yüce tanrılar Roma'yı korusun;
Adalet kürsülerine liyakatli insanları getirsin;
İçimize sevgi tohumları eksin;
Sokaklarımızı çatışmalarla değil,
Ulu mabetlerimizi barış görünümleriyle doldursun.

BİRİNCİ SENATÖR
Amin, amin.

MENENIUS
Soylu bir dilek.

(Edile ve Plebler girer.)

SICINIUS
Yaklaşın ey ahali!

EDİLE
Tribünlerinizi dinleyin. Dikkat! Susalım, hey!

CORIOLANUS
Bundan sonra artık başka suçlama olacak mı?
Her şey burada karara bağlanacak mı?

SICINIUS
Şimdi soruyorum,
Halkın kararına uyacak mısınız,
Onların temsilcilerinin yetkisini kabul ediyor musunuz
Ve suçlu olduğunuz kanıtlanırsa,
Yasalar uyarınca verilecek hükme razı mısınız?

CORIOLANUS
Razıyım.

MENENIUS
Ey yurttaşlar, bakın razıyım diyor.
Savaştaki hizmetlerini unutmayın;
Bu uğurda aldığı yaraları düşünün:
Her biri kilise avlusunda bir mezar.

CORIOLANUS
Birer diken çiziği o kadar;
Güler geçer insan bunlara.

MENENIUS
Yine bilin ki,
Vatandaş gibi konuşmadığı zaman
Asker gibi davranıyordur.
Hırçın sözlerini kötü niyetine vermeyin;
Dediğim gibi, bu sözler asker tavrıdır,
Hiçbiri kasıtlı değil.

COMINIUS
Tamam tamam, yeter.

CORIOLANUS
Ne var, ne oluyor?
Önce oybirliğiyle beni Konsül seçiyor,

Sonra daha bir saat geçmeden
Bu unvanı geri alıp şerefime leke sürüyorsunuz.

SICINIUS
Suçlamalara cevap ver.

CORIOLANUS
Peki, söyleyin: doğru, yapmam gereken bu.

SICINIUS
Seni, Roma'da yerleşik yönetim düzenini bozarak,
Tüm yetkiyi zorbalıkla üstlenmeye kalkışmakla
Ve bu şekilde halka ihanetle suçluyoruz.

CORIOLANUS
Ne! İhanet mi?

MENENIUS
Dur, sakin ol. Söz vermiştin.

CORIOLANUS
Cehennemin dibinin ateşi sarsın o halkı!
Halka ihanet etmişim ha!
Seni kendini bilmez Tribün!
Gözlerinde yirmi bin ölüm olsa,
Avuçlarına yirmi milyon sığsa,
O yalancı dilinde ikisinin toplamı barınsa,
Tanrılara dua edermişçesine açıkça
"Yalan söylüyorsun," diyorum sana!

SICINIUS
Duydunuz mu, ey ahali?

TÜM PLEBLER
Kayaya, kayaya götürülsün.

SICINIUS
Susalım!
Şimdiye kadarki suçlamalara

Yeni bir şey eklememize gerek yok.
Yaptıklarını gördünüz ve söylediklerini duydunuz;
Temsilcilerinizi dövdü, size hakaret etti,
Yasalara kılıcıyla karşı koydu
Ve burda, sahip oldukları büyük yetkiye dayanarak
Kendisini yargılamak isteyenlere meydan okudu
– Ki bu bile en ağır ölümü gerektirecek kadar
Büyük ve ciddi bir suçtur.

BRUTUS
Ama Roma'ya yaptığı hizmetleri dikkate alarak –

CORIOLANUS
Sen hizmetten ne anlarsın?

BRUTUS
Ben bildiğim şeyden söz ediyorum.

CORIOLANUS
Sen mi?

MENENIUS
Annene verdiğin sözü böyle mi tutuyorsun?

COMINIUS
Bak dinle, rica ediyorum –

CORIOLANUS
Artık dinlemeyeceğim.
Ne karar vereceklerse buyursun versinler:
İster Tarpeius uçurumunda ölüm;
İster başıboş sürgün, ya da,
Yemek yerine günde bir buğday tanesiyle hapis;
Merhametlerini satın almaya verecek
Tek bir hoş sözüm yok;
Sadece bir "İyi günler," bile olsa bedeli,
Hıncımı bastırıp almam vereceklerini.

SICINIUS
Elinden geldiğince, her fırsatta
Halka karşı kin ve garezle davrandığı;
Halkın gücünü ellerinden alma yolları aradığı,
Hatta kısa süre önce işi onları dövmeye kadar götürdüğü,
Üstelik bunu yalnızca yüce adalet adına değil,
Aynı zamanda onu uygulayan kişiler adına yaptığı için;
Biz de halk adına ve Tribün yetkisiyle,
Şu andan itibaren onu şehrimizden sürgün ediyoruz.
Bundan böyle eğer bir daha
Roma kapılarından içeri adım atmaya kalkışırsa
Tarpeius kayasından atılarak öldürülecek.
Halk adına diyorum ki, kararımız verilmiştir;
Bu kadar.

TÜM PLEBLER
Bu kadar, bu kadar! Hemen gitsin!
Sürgün edildi; karar uygulanacak!

COMINIUS
Bir dakika, beni dinleyin efendiler, dostlarım!

SICINIUS
Mahkûm edildi; söylenecek bir şey yok artık.

COMINIUS
Bırakın konuşayım.
Ben de Konsül oldum ve Roma'ya,
Düşmanın üzerimdeki izlerini gösterebilirim.
Benim için vatan sevgisi ayrıdır:
Ne kendi canıma, ne sevgili karımın namusuna,
Ne de onun doğurduğu ve benim servetim olan çocuklarıma
O denli sıcak, kutsal, derin duygularla düşkünüm.
Bu nedenle, eğer beni dinlerseniz –

SICINIUS
Sizin görüşünüzü biliyoruz. Daha ne diyeceksiniz?

BRUTUS

Söylenecek şey kalmadı;
Bir halk düşmanı ve vatan haini olarak sürülmüştür.
Bu kadar!

TÜM PLEBLER

Bu kadar, bu kadar!

CORIOLANUS

Sizi adi köpek sürüsü! Siz konuştukça burnuma,
Çürümüş bataklıklardan yükselen iğrenç dumanlar geliyor;
Gömülmeden yer üstünde kalmış,
Soluduğum havayı bozan pis kokulu insan leşleri
Benim için ne kadar değerliyse,
Sizin sevginiz de o kadar değerli.
Ben sizi sürüyorum!
Olanca şaşkınlığınızla burda kalın!
Dilerim her cılız söylenti yüreğinizi titretsin!
Düşmanlar üstünüze geldiğinde,
Tolgalarının tepesinde sallanan tüyler
Yılgınlık estirsin içinize!
Sizi savunanları sürgün etme gücünü hiç yitirmeyin;
Ta ki, kendi başına gelmeden
Hiçbir şeyi kavrayamayan cehaletiniz,
Şehirde, yine kendinizin en büyük düşmanı olan
Sizlerden başka kimseyi bırakmasın
Ve sonunda hepinizi bir başka ulusa,
Tek bir kılıç sallamalarına gerek kalmadan
Sefil bir halde tutsak düşürsün!
Sizin yaşadığınız şehirde yaşamak züldür benim için;
İşte o şehre arkamı dönüp gidiyorum.
Yaşanacak başka yerler de var!

(Coriolanus, Cominius, Menenius ve öteki Senatörlerle Asilzâdeler çıkar.)

EDİLE

Halk düşmanı gitti, gitti!

TÜM PLEBLER

Düşmanımız sürüldü! Gitti! Heey! Heey!

(Hepsi bağırıp çığlıklar atarak kasketlerini havaya fırlatırlar.)

SICINIUS

Hadi kapıya kadar onunla gidin, peşini bırakmayın;
O nasıl sizin peşinizi bırakmadıysa; horlayın onu;
Layık olduğu eziyeti esirgemeyin.
Şehirden geçerken bir muhafız bizimle gelsin.

TÜM PLEBLER

Hadi, hadi, kapıdan uğurlayalım onu! Gelin!
Tanrılar soylu Tribünlerimizi korusun! Gelin!

(Çıkarlar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Roma kapıları önü. Coriolanus, Volumnia, Virgilia, Menenius, Cominius ve Roma'lı genç Soylular girer.)

CORIOLANUS

Hadi hadi, bırakın şu gözyaşlarını.
Vedayı kısa tutalım. Çok kafalı canavar
Toslayıp sürdü beni dışarı.
Yapma anne, nerde her zamanki metanetin?
Sen de demez miydin, insan ruhu
Böyle beklenmedik olaylarla sınanır,
Sıradan durumlara herkes katlanır;
Deniz sakin olduğu zaman, her tekne
Ustaca süzülür su yüzünde diye?
İş, kaderin en sert sillelerini yiyip
Yaralanmış olsa da insan,
Sarsılmadan dayanabilmekte; soylu yürek
O zaman belli olur, demez miydin?
Öğüt üstüne öğüt verirdin bana
Ve derdin ki, bu öğütleri tutan yürek yenilmez.

VIRGILIA

Hey Tanrım! Hey Tanrım!

CORIOLANUS

Ne olur, kadın, yapma!

VOLUMNIA
Roma'da ne kadar zanaat varsa
Hepsini kızıl bela çarpsın;
Tüm meslekler yokolsun!

CORIOLANUS
Hey, hey, hey!
Yokluğumda sevileceğim demek.
Hayır, anne; seni eskisi gibi görmek isterim:
Hani derdin ya, "Herkül'ün karısı olsam,
Ona verilen altı görevi kendim yapar
Boşuna kocama ter döktürmezdim," diye.
Cominius, mahzun olma! Elveda.
Hoşçakalın, eşim ve annem;
Ben başımın çaresine bakarım.
Sen, ihtiyar ve gerçek dost Menenius,
Senin gözyaşların gençlerinkinden daha tuzlu;
Gözlerini zehirlemesin. Benim koca komutanım,
Senin ne kadar metin olabildiğini görmüşümdür;
Yürekleri kaskatı kesen manzaralara tanık oldun sen;
Söyle bu kederli kadınlara:
Kaçınılmaz felaketler karşısında sızlanmak,
Gülmek kadar aptalcadır. Anne, sen iyi bilirsin,
Benim başıma gelenler sana hep teselli olmuştur;
Bu sözlerimi hafife alma; gerçi şimdi yalnız gidiyorum,
Ama, tıpkı bataklıkta tek başına yaşayan,
Kimse görmediği halde herkesin korktuğu
Ve hep sözünü ettiği bir ejderha gibi,
Oğlun ya olağanüstü işler yapacak,
Ya da kahpece ve haince tuzakların kurbanı olacak.

VOLUMNIA
Benim biricik oğlum,
Nereye gideceksin? Bir süre,
İyi yürekli Cominius'u yanına al;

Önüne çıkabilecek her fırsatın üstüne
Rasgele atlamaktansa, kendine bir yol çiz.

VIRGILIA
Ey Tanrılar!

COMINIUS
Bir ay süreyle seni izlerim;
Birlikte, nerede kalacağını kararlaştırırız;
Böylece sen bizden haber alırsın, biz de senden.
Bir imkân çıkar da seni çağırmamız gerekirse,
Dünyanın öbür ucuna adam göndermek zorunda kalıp
Fırsatı kaçırmamış oluruz.
Bu gibi durumlarda arayı soğutmamak lazım.

CORIOLANUS
Hoşçakal.
Yıllardır bu işin içindesin sen;
Savaştan, çatışmadan fazlasıyla nasibini aldın;
Benim gibi derisinde daha çizik olmayan biriyle
Dolaşıp da ne yapacaksın? Kapıya kadar gel yeter.
Gelin, sevgili karım, canım annem;
Asalet timsali dostlarım; ben uzaklaşırken,
Veda edin ve gülümseyin. Hadi gelin, ne olur;
Ben toprak üstünde kaldıkça
Her zaman haberlerimi alacaksınız
Ve bunlar arasında,
Önceki halimle bağdaşmayan hiçbir şey olmayacak.

MENENIUS
Bundan güzelini duyamazdı kulaklarımız.
Hadi, sızlanmayı bırakalım.
Şu ihtiyar kollarla bacaklardan
Yedi yıl silkip atabilseydim
Ulu tanrılar hakkı için,
Her adımında senin yanında olurdum.

CORIOLANUS
Ver elini. Gidelim.

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Coriolanus'un şehri terk ettiği kapının yakınlarında bir sokak. Tribünler Sicinius ve Brutus'la bir Edile girer.)

SICINIUS
Söyle herkes evine gitsin;
O ayrıldığına göre biz de geri dönebiliriz.
Gördüğün gibi, soylular ondan yana çıktı;
Sonuçtan da hoşlanmadılar.

BRUTUS
Artık gücümüzü gösterdiğimize göre,
İş bittikten sonra, artık
Bu işin peşindeyken olduğumuz günlerden
Daha iddiasız görünelim.

SICINIUS
Söyle evlerine dönsünler.
Büyük düşmanları gitti;
Yine eski güçlerine kavuştular.

BRUTUS
Evlerine dağılabilirler.

(Edile çıkar.)

Bak, annesi geliyor.

(Volumnia, Virgilia ve Menenius girer.)

SICINIUS
Onunla hiç karşılaşmasak daha iyi.

BRUTUS
Niye?

SICINIUS
Öfkeden gözü dönmüş diyorlar.

BRUTUS
Bizi fark ettiler; yürümeye devam et.

VOLUMNIA
Oo, iyi ki rastladık size;
Tanrıların ne kadar belası varsa
Sevginizin karşılığında sizi bulsun!

MENENIUS
Sakin ol, sakin ol, o kadar bağırma.

VOLUMNIA
Ağlamaktan konuşabilsem, o zaman duyardınız –
Yoo yoo, duyacaksınız da.

(Brutus'a)

Ne o, gidiyor muydun?

(Sicinius'a)

Sen de kalacaksın olduğun yerde.

VIRGILIA
Keşke benim de
Aynı şeyi kocama söyleyecek gücüm olsaydı.

SICINIUS
Erkeklik mi taslıyorsun sen?

VOLUMNIA
Evet şapşal; ne olmuş, ayıp mı bu?

Bu şapşala bakın. Babam erkek değil miydi?
Ya, Roma uğruna salladığı kılıcın sayısı
Senin bugüne dek ettiğin lafları aşan o adamı
Sürgüne gönderen senin tilkiliğine ne demeli?

SICINIUS
Hey güzel Tanrım!

VOLUMNIA
Senin ağzından çıkan akıllı sözlerden
Çok daha fazlaydı onun soylu kılıç darbeleri;
Üstelik hepsi Roma'nın iyiliği için.
Bak sana ne diyeceğim – hadi git git!
Ama gidemezsin hiçbir yere.
Ah keşke oğlum, elinde o güzelim kılıcıyla
Arabistan'da olsaydı, senin sülaleni de
Şöyle bir önüne katsaydı. (32)

SICINIUS
Ne olurdu yani?

VIRGILIA
Ne mi olurdu?

VOLUMNIA
Aranızdaki piçler filan da dahil,
Hepinizin geleceğine son verirdi.
Şu adamın Roma uğruna taşıdığı yaraları düşün!

MENENIUS
Dur dur, sakin ol!

SICINIUS
Keşke başladığı gibi devam etseydi
Vatanı için çalışmaya da
Attığı soylu düğümü kendi çözmeseydi.

BRUTUS
Keşke!

VOLUMNIA
Keşkeymiş! Sürüyü körükleyen sizdiniz.
Tanrı'nın yeryüzüne ifşa etmediği sırların değerini
Ben ne denli iyi bilebilirsem,
Sizin gibi kediler de onun değerini o kadar bilir.

BRUTUS
Hadi gidelim burdan.

VOLUMNIA
Hadi bayım, gidin artık burdan.
Büyük bir iş becerdiniz.
Ama gitmeden önce dinleyin:
Capitol, Roma'daki evlerin en adisinden ne kadar üstünse,
Sürgüne gönderdiğiniz oğlum da
– Şu hanımı görüyor musunuz? İşte onun kocası –
Hepinizden o kadar üstün.

BRUTUS
Tamam tamam, biz gidiyoruz.

SICINIUS
Burda durup, aklını kaçırmış birinin
Bizi paylamasını dinleyemeyiz.

(Tribünler çıkar.)

VOLUMNIA
Dualarımı da yanınızda götürün.
Dilerim tanrılar her işi bırakıp
Benim lanetlerimi uygulamaya koyulur.
Şunlarla günde bir defa konuşabilsem
Hiç değilse yüreğimdeki ağır köstekten kurtulurdum.

MENENIUS
Onlara söyleyeceğinizi söylediniz
Ve Allah bilir ya, bunu da hak etmişlerdi.
Benimle yemek yer misiniz?

VOLUMNIA

Benim aşım öfke bugün: kendi kendimi yiyip
Hem besleneceğim hem açlık çekeceğim.
Hadi gidelim, bırakalım bu miskince sızlanmayı;
Ben yakınsam da, öfkeden yakınırım, Juno gibi.
Hadi gel, gel, gel!

(Volumnia ile Virgilia çıkar.)

MENENIUS

Yazık, yazık, yazık!

(Çıkar.)

Üçüncü Sahne

(Roma'yla Antium arasında bir yol üstü. Bir Romalı'yla bir Volsk girer.)

ROMALI

Sizi iyi tanıyorum bayım; siz de beni tanırsınız. Sanırım adınız Adrian.

VOLSK

Evet öyle, bayım. Doğrusu ben sizi unutmuşum.

ROMALI

Romalıyım. Ama tıpkı sizin gibi, onlara hizmet etmiyorum. Şimdi beni tanıdınız mı?

VOLSK

Nicanor, değil mi?

ROMALI

Ta kendisi bayım.

VOLSK

Sizi son gördüğümde sakalınız daha uzundu. Ama konuşmanızdan hemen anlaşılıyor kim olduğunuz. Roma'dan ne haberler var? Aslında Volsk hükümetinden sizi bulmak için talimat almıştım. Beni bir günlük yoldan kurtardınız.

ROMALI

Tuhaf ayaklanmalar oldu Roma'da: Halk senatörlere, asilzâdelere ve soylulara karşı baş kaldırdı.

VOLKS

"Oldu" mu? Bitti mi yani? Hükümetimiz öyle düşünmüyor. Müthiş savaş hazırlıkları var; hazır onlar bölünmüşken, sıcağı sıcağına bastırmayı düşünüyorlar.

ROMALI

İşin asıl ateşi epeyce geçti, ama ufacık bir şey onu yine alevlendirebilir. Değerli Coriolanus'un sürgün edilmesi soylulara o kadar dokundu ki, halkın elinden her türlü gücünü almaya, Tribünlerini de kesin olarak onlardan koparmaya iyice niyetliler. Bence bu iş kıpkızıl parlıyor ve her an müthiş bir patlama olabilir.

VOLSK

Coriolanus'u sürdüler ha?

ROMALI

Sürdüler bayım.

VOLSK

Bu haber bizimkilerin çok hoşuna gidecek Nicanor.

ROMALI

Gün onların günü şimdi. Bir kadını ayartmanın en uygun zamanı, kocasıyla kavgalı olduğu zamanmış derler. Sizin soylu Tullus Aufidius şimdi savaşta kendini gösterebilir; en büyük hasmı Coriolanus'u vatanı dışladığına göre!

VOLSK

Gösterecek de. Size böyle rastladığım için çok şanslıyım. Görevimi bitirmiş oldunuz; sizinle birlikte geri dönmek benim için büyük zevk şimdi.

ROMALI

Akşam yemeğine kadar size Roma'dan çok acayip şeyler anlatacağım; hepsi de düşmanlarının işine yarayacak cinsten. Ordunuz hazır mı, demiştiniz?

VOLSK

Hem de ne muhteşem bir ordu; yüzbaşısı ayrı, askeri ayrı seçildi, hepsi sefere çağrılmış durumda ve emri aldıktan sonra bir saat içinde harekete hazır.

ROMALI

Hazır olduklarını duyduğuma çok sevindim. Sanırım onları hemen harekete geçirecek olan kişi de benim. Eh, bayım, gerçekten güzel oldu size rastladığım; çok da hoş vakit geçirdik birlikte.

VOLSK

Sözümü ağzımdan aldınız bayım; asıl ben sevindim sizi gördüğüme.

ROMALI

Hadi o zaman, birlikte gidelim.

(Çıkarlar.)

Dördüncü Sahne

(Antium. Aufidius'un evinin önü. Eski püskü giysiler içinde, kılık değiştirmiş ve tanınmayacak şekilde başını örtmüş olarak Coriolanus girer.)

CORIOLANUS

Güzel bir şehir bu Antium. Ey Antium şehri,

Senin kadınlarını dul bırakan benim:
Bu yapıların sahiplerinin çoğu
Benim karşımda inleyip serilmişlerdir yere.
Sen beni tanıma daha iyi;
Yoksa, kadınların şişlerle,
Çocukların taşlarla üstüme yürüyüp
Öldürürler beni sonra.

(Bir yurttaş girer.)

Tanrı sizi korusun.

YURTTAŞ
Sizi de.

CORIOLANUS
Bana söyler misiniz acaba,
Yüce Aufidius'u nerde bulurum? Antium'da mıdır?

YURTTAŞ
Evet; bu gece devletin soylularına
Evinde bir şölen veriyor.

CORIOLANUS
Affedersiniz, evi hangisiydi acaba?

YURTTAŞ
İşte şu, önünüzdeki.

CORIOLANUS
Sağolun bayım. İyi günler.

(Yurttaş çıkar.)

Hey gidi dünya; ne kaypaktır dönüşlerin!
Yeminlerle sımsıkı bağlanan dostlar,
Çift bağırda tek yürek taşıyor gibiyken başta;
Saatleri, döşekleri, yemekleri, emekleri hep birken;
İki ayrı kişi olsalar da, sevgide ayrılmaz gibiyken,

Bir hiç yüzünden tartışır
Boğaz boğaza geliverirler birden.
Tıpkı böyle, can düşmanları da,
Karşılıklı kin ve garez yüzünden uykuları kaçarken;
Hep birbirini yoketmenin yollarını ararken;
Hiç olmayacak, ufacık bir bahaneyle
Can dostu kesilir, kısmetlerini bağlayıverirler.
Al işte ben: doğduğum yerden nefret ediyorum;
Ama bu düşman şehrini sever oldum birden.
Girelim bakalım. Eğer beni öldürürse,
Hak yerini bulmuş olur.
Yok, isteklerimi uygun bulursa,
Ben de onun vatanına adarım hizmetimi.

(Çıkar.)

Beşinci Sahne

(Aufidius'un evinde bir salon. Müzik çalar. Bir Uşak girer.)

BİRİNCİ UŞAK

Şarap, şarap, şarap! Ne biçim servis bu! Bizim adamların hepsi uykuda galiba.

(Çıkar. Başka bir Uşak girer.)

İKİNCİ UŞAK

Cotus nerde yahu? Efendim çağırıyor. Cotus!

(Çıkar. Coriolanus girer.)

CORIOLANUS

Esaslı bir ev; şölenden güzel kokular geliyor;
Ama ben pek konuğa benzemiyorum galiba.

(Birinci Uşak girer.)

BİRİNCİ UŞAK

Ne istemiştin ahbap? Nereden geliyorsun. Burası sana göre bir yer değil. Hadi, lütfen kapıya.

(Çıkar.)

CORIOLANUS

Adım Coriolanus olduğuna göre,
Doğrusu bundan iyi ağırlama hak etmemiştim.

(İkinci Uşak girer.)

İKİNCİ UŞAK

Nerden böyle bayım? Senin gibileri içeri aldığına göre, kapıcının kafasında gözleri var mı, merak ediyorum. Lütfen dışarı.

CORIOLANUS

Çekil!

İKİNCİ UŞAK

Çekil mi? Sen çekil!

CORIOLANUS

Canımı sıkmaya başladın.

İKİNCİ UŞAK

Terbiyesizlik etme! Şimdi görüşürüz seninle.

(Üçüncü Uşak girer. Birinci Uşak onu karşılar.)

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Kim bu herif?

BİRİNCİ UŞAK

Hiç böylesini görmedim. Evden çıkarmak mümkün değil. İyisi mi efendimi çağır.

(Uzaklaşır.)

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Ne işin var burda herif? Hadi, çık evden.

CORIOLANUS
Bırakın kalayım; ocağınıza zarar vermem.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Nesin sen?

CORIOLANUS
Bir beyefendi.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Müthiş zavallı bir beyefendi!

CORIOLANUS
Doğru, öyleyim.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Bak zavallı beyefendi, lütfen başka bir konuma geç. Burası sana göre değil; hadi yallah, yürü.

CORIOLANUS
Sen işine bak; git artıklarla semir.

(Uşağı iter.)

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Yaa, demek gitmiyorsun. Hadi, git efendime söyle; çok acayip bir konuk var burda.

İKİNCİ UŞAK
Hemen gidiyorum.

(İkinci Uşak çıkar.)

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Nerde kalıyorsun?

CORIOLANUS
Gökkubbenin altında.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Gökkubbenin altında mı?

CORIOLANUS
Evet.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Neresi oluyor bu?

CORIOLANUS
Çaylaklarla kargalar şehri oluyor.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Çaylaklarla kargalar şehri mi? Eşeğe bak! O zaman saksağanlarla da berabersin yani.

CORIOLANUS
Hayır, efendinin hizmetinde değilim.

ÜÇÜNCÜ UŞAK
Hey bayım; efendimi karıştırma bu işe.

CORIOLANUS
Ne olmuş; ya hanımefendini karıştırsaydım; daha mı iyi olurdu? Laklak edip durma. Hadi sen tahta tabaklarına bak; yürü!

(Coriolanus uşağı döverek kovalar. Üçüncü Uşak çıkar. Aufidius'la İkinci Uşak girer.)

AUFIDIUS
Nerde bu adam?

İKİNCİ UŞAK
Burda efendim; aslında onu bir köpek gibi döverdim ama, içerde lordlar rahatsız olur diye korktum.

(Uzaklaşır.)

AUFIDIUS
Nerden geliyorsun? Ne istiyorsun? Adın ne? Niye konuşmuyorsun? Konuşsana be adam; adın ne?

CORIOLANUS

(Başını açar.)

Eğer, Tullus, hâlâ beni tanımadıysan
Ve beni gördükten sonra,
Ben olduğuma ihtimal vermiyorsan,
O zaman adımı söylemek zorundayım.

AUFIDIUS
Neymiş adın?

(Uşaklar uzaklaşır.)

CORIOLANUS
Volsk kulaklarına hoş gelmeyecek bir ad;
Seninkini de epey tırmalar herhalde.

AUFIDIUS
Söyle hadi, nedir adın?
Acı bir ifade var yüzünde;
Tavrından da, hükmetmeye alıştığın görülüyor.
Donanımın epey harap, ama
Altında soylu bir tekne olduğu belli.
Nedir adın?

CORIOLANUS
Suratını asmaya hazırlan. Hâlâ tanımadın mı beni?

AUFIDIUS
Tanımadım dedim ya! Söyle adını.

CORIOLANUS
Adım Caius Martius: özellikle sana
Ve tüm Volsklere büyük zararı ve kötülüğü dokunan kişi;
Bu arada, soyadım da Coriolanus.
Yaptığım hizmetler, çektiğim acı ve eziyet,
Katlandığım büyük tehlikeler
Ve nankör vatanım için döktüğüm kan karşılığı
Bir tek bu soyadını verdiler bana:
Herhalde bana karşı beslediğin kin ve garezin

Güzel bir anıtı ve tanığı işte.
Kala kala bu isim kaldı yanıma.
Halkın hainliği ve hasetliğiyle,
Beni yalnız bırakan ödlek soyluların kayıtsızlığı
Geri kalan her şeyi yuttu
Ve kölelerin arkamdan bağıra bağıra
Beni Roma'dan kovmalarına katlanmak zorunda bıraktı.
İşte bu eşi görülmedik olay,
Senin ocağına kadar getirdi beni;
Ama, sakın beni yanlış anlama,
Canımı kurtarmayı umduğumdan değil.
Eğer ölümden korkuyor olsaydım,
Dünyada karşılaşmaktan en çok kaçınacağım kişi
Sen olurdun. Ama sırf hıncımı almış olmak
Ve beni sürgüne yollayanlarla ödeşmek için
Gelip dikildim karşına. O halde,
Senin de yüreğinde intikam doluysa;
Hem kişisel olarak sana yapılanların öcünü almak,
Hem de vatanının her köşesinde görülen
Utanç yaralarını sarmak istiyorsan,
Bir an bile durma ve şu sefaletimden yararlanmaya bak.
Öyle kullan ki halimi,
İntikam duygusuyla yapacağım işler
Senin çıkarına hizmet etsin;
Çünkü, o soysuzlaşmış memleketime karşı
Yeraltındaki tüm iblislerin hırsıyla çarpışacağım.
Ama eğer buna cesaretin yoksa
Ve talihini bir daha denemek için gücün kalmadıysa,
Bir kelimeyle, ben de daha fazla yaşamaktan bıktım;
İşte gırtlağımı sana ve o köklü hıncına sunuyorum.
Fırsattan yararlanıp onu kesmezsen
Aptallık edersin bence;
Çünkü ben seni hep nefretle kovaladım,

Vatanının bağrından fıçılarla kan akıttım.
Benim yaşamam senin utancın olur;
Meğer ki sana hizmet etmek için yaşıyor olayım.

AUFIDIUS

Oh Martius, Martius!
Ağzından çıkan her kelime
Yüreğimden eski bir kin duygusunu kökleyip çıkarttı.
Şu anda Jüpiter bile, şu karşı buluttan seslenip
İlahi sözlerle, "Evet, doğru," demiş olsaydı,
O sözler benim için seninkilerden daha inandırıcı olmazdı
Ey soylular soylusu Martius.
Güçlü kargımın kimbilir kaç defa
Delemeden parçalandığı, parçalarıyla ayda yaralar açtığı
O bedenini gel şimdi kollarımla sarayım.
İşte kılıcımın örsünü kucaklıyorum
Ve her zaman senin yiğitliğine karşı
Var gücümle nasıl savaştıysam,
Aynı hararetle ve soylu duygularla
Şimdi senin sevgin için çabalıyorum.
Önce şunu bil ki, evlendiğim kızı sevmiştim;
Hiçbir erkeğin duyguları daha içten olmamıştır;
Ama seni karşımda gördükçe, soylu varlık,
Coşkuyla dolan yüreğim,
Sevdiğim kadının eşiğimden adım attığı
O ilk günden daha büyük bir heyecanla çarpıyor.
Hey, Mars'tan farkın yok!
Bak, birliklerimiz hazır durumda;
Benim de niyetim, bir kere daha
Ya kalkanını bileğinden söküp atmaya çalışmak
Ya da bu uğurda kolumdan geçmekti.
Belki on iki defa beni açıkça altettin;
O gün bugündür her gece rüyamda
Seninle karşı karşıya geldiğimizi görüyorum:

Yerde boğuşuyoruz; tolgalarımızı koparıp alıyoruz,
Birbirimizin gırtlağına sarılıyoruz –
Sonra bu boş çabadan yarı ölü halde uyanıyorum.
Yüce Martius, Roma'yla başka hiçbir kavgamız olmasa bile,
Sırf seni sürgün ettikleri için,
On ikiden yetmişe kadar herkesi toplar,
Nankör Roma'nın bağırsaklarına seller gibi savaş akıtır,
Ne var ne yok alır götürürdük orda.
Hadi gel, gel; dost senatörlerimizin elini sık.
Roma şehrine karşı olmasa bile
Sizin topraklarınıza sefere hazırlandığımdan
Beni uğurlamak için burdalar şimdi.

CORIOLANUS
Şükürler olsun, ey tanrılar!

AUFIDIUS
Bu nedenle, ey seçkin insan,
Eğer intikamını kendi ellerinle almak istersen,
Birliklerimin yarısının komutası senin;
Memleketinin güçlü ve zayıf yanlarını bildiğine göre,
Tecrübene göre, ne yapacağına sen karar ver:
Artık, Roma kapılarına mı dayanırsın;
Ya da, onları altetmeden önce ürkütmek için,
Ülkenin uzak köşelerine akınlar mı düzenlersin,
Senin bileceğin iş. Neyse, gel şimdi.
Önce seni, isteklerine evet diyecek olanlara tanıştırayım.
Bin kere hoş geldin! Ne kadar düşmanım olmuş olsan da,
Hepsinden öte dostumsun şimdi. Evet, Martius,
Hem de ne dost! Ver şu elini; hoş geldin!

(Coriolanus'la Aufidius çıkar. İki uşak öne gelir.)

BİRİNCİ UŞAK
Ne tuhaf değişiklik!

İKİNCİ UŞAK

Vallahi nerdeyse sopayı alıp bir tane vuracaktım; ama içimden bir ses, giysilerine aldanma dedi.

BİRİNCİ UŞAK

Ne kol var ama adamda! İki parmağının arasında topaç çevirir gibi çevirdi beni.

İKİNCİ UŞAK

Aslında, onda bir tuhaflık olduğunu yüzünden anlamıştım. Yani, öyle bir suratı vardı ki, sanki – nasıl anlatsam bilemiyorum.

BİRİNCİ UŞAK

Evet, bir şey vardı; bence şeye benziyordu – canım çıksın ki tahmin etmiştim onda anlayamadığım bir şeyler olduğunu.

İKİNCİ UŞAK

Ben de, yeminle. Onun gibisi yoktur dünyada.

BİRİNCİ UŞAK

Bence de; ondan daha büyük bir asker aslında.

İKİNCİ UŞAK

Kimden? Efendimden mi?

BİRİNCİ UŞAK

Yok yahu; neyse boşver.

İKİNCİ UŞAK

Bence onun gibi altı tane eder.

BİRİNCİ UŞAK

Yok canım, o kadar da değil; ama bana kalırsa daha büyük asker.

İKİNCİ UŞAK

Hadi yahu; bak şimdi; bu dediğini neye göre söyleyeceğini bilemezsin ki. Bir şehri savunmada efendim müthiştir.

BİRİNCİ UŞAK

Doğru, saldırmada da öyle.

(Üçüncü Uşak girer.)

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Hey köleler! Haber var bende haber, tamam mı, şapşallar!

BİRİNCİ VE İKİNCİ UŞAK

Ne ne ne! Hadi duyalım.

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Şu dünyada her milletten olurdum ama Romalı olmazdım şimdi; seve seve mahkûm bile olurdum Romalı olmaktansa.

BİRİNCİ VE İKİNCİ UŞAK

Nedenmiş? Nedenmiş?

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Neden olacak, hani bizim komutanı pataklayan adam var ya, Caius Martius, o burda.

BİRİNCİ UŞAK

Neden, "Bizim komutanı pataklayan," diyorsun?

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Hadi hadi, burda dostlar arasındayız; her zaman ona sert gelmiştir; ben duydum, kendisi de hep öyle der.

BİRİNCİ UŞAK

Özünde yamyamlık olsaydı, kebap edip yerdi de yani.

BİRİNCİ UŞAK

Haberin gerisini anlatsana.

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Vallahi adamı içerde öyle büyütüyorlar ki, sanki Mars'ın oğlu ve veliahtı sanırsın; masanın başına oturtmuşlar;
senatörlerden hiçbiri önünde durup başını açmadan soru moru soramıyor. Komutanımızın kendisi ona sanki sevgilisiymiş gibi davranıyor; kutsal bir emanete dokunur gibi dokunuyor eline, konuşurken gözlerini devirip duruyor. Yani sonuçta bizim ko-

mutan ortadan ikiye bölünmüş ve dün olduğunun yarısı kalmış bugün; yarısını da, tüm masanın istek ve onayıyla öteki almış. Roma kapılarına gidip kapı bekçisini kulaklarından sürüyecekmiş. Önüne geleni ezip geçecekmiş.

İKİNCİ UŞAK

Bunu yapacak biri varsa o da odur.

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Yapmak mı? Hem de nasıl yapacak! Biliyor musunuz ki baylar, onun düşmanı kadar dostu da var. Ama bu dostlar, bir anlamda, sizin anlayacağınız, tam olarak dostluklarını gösteremiyorlar. Neden? Çünkü adam iktibarda değil. (33)

BİRİNCİ UŞAK

İktibar mı? Ne iktibarı?

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Ama yine göğsünün kabardığını, kanlanıp canlandığını gördüklerinde, kovuklarından çıkacaklar ve yağmurdan sonra coşan tavşanlar gibi onunla birlikte şenlik yapacaklar.

BİRİNCİ UŞAK

Peki ne zaman olacak bu iş?

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Yarın, bugün, hemen; öğleden sonra davulları duyacaksınız bile. Aslında şenliklerin bir parçası bu; hem de daha ağızlarını silmeden başlayacaklar.

İKİNCİ UŞAK

Eh o zaman yine ortalık karışacak desene. Aslında bu barış dediğin de demiri paslandırmaktan, terzileri artırmaktan ve halk ozanı üretmekten başka işe yaramıyor.

BİRİNCİ UŞAK

Bence de savaş gibisi yok. Barışa hiç benzemez; gündüzle gece bir olur mu! Bacakları açılır insanın, kulaklarının pası gider,

duyuları keskinleşir. Barışsa tam tamına felçtir, miskinlik, uyuşukluk, sağırlık, uyku, hissizliktir. Savaş insanları yok eder, ama barış da bir sürü piç çıkarır ortaya.

İKİNCİ UŞAK

Evet, savaşlarda bir anlamda insanların ırzına geçildiği doğru; ama boynuzlu türetmede de barış gibisi yok yani.

BİRİNCİ UŞAK

Yaa, üstelik insanları birbirinden nefret ettiriyor.

ÜÇÜNCÜ UŞAK

Neden? Birbirlerine o kadar ihtiyaç duymuyorlar da ondan. Ben paramı savaşa yatırırım. İnşallah şu Romalıların da Volskler kadar perişan olduğunu görürüm yakında. Kalkıyorlar, kalkıyorlar.

BİRİNCİ VE İKİNCİ UŞAK

Hadi, hadi, hadi, hadi!

(Çıkarlar.)

Altıncı Sahne

(Roma'da bir meydan. Tribünler Sicinius ile Brutus girer.)

SICINIUS

Ondan bir haber almadığımıza göre,
Korkmamıza da gerek yok.
Önceki telaş ve kargaşa ortamı kalmadı artık;
Halk sakin ve huzurlu olunca,
Onun taraftarlarının da sesi kesildi.
Her şey yolunda gidiyor;
Dostlarını utandırdık böylece.
Onlara kalsa, esnafla tüccarın

Dükkânlarında şarkı türkü söyleyip
Uslu uslu kendi işlerine bakmalarını görmektense,
Sonunda ucu kendilerine de dokunacak olsa,
Hepsinin bağıra çağıra sokağa dökülüp
Olay çıkarmalarını tercih ederler.

BRUTUS
İşe zamanında el koyduk.

(Menenius girer.)

Bu Menenius mu?

SICINIUS
Evet evet, o. Son zamanlarda çok nazikleşti.
Merhaba efendim.

MENENIUS
İkinize de merhaba.

SICINIUS
Dostları dışında sizin Coriolanus'u pek özleyen yok.
Memleket yerinde duruyor; öfkesi daha azgın olsaydı da
Yine duracaktı.

MENENIUS
Her şey iyi; eğer Coriolanus biraz idare edilebilseydi
Daha da iyi olabilirdi.

SICINIUS
Nerdeymiş, bir şey duydunuz mu?

MENENIUS
Hayır, hiçbir şey duymadım.
Annesiyle karısı da bir şey duymamış.

(Üç dört Yurttaş girer.)

YURTTAŞLAR
Tanrılar ikinizi de korusun.

SICINIUS
İyi akşamlar, hemşeriler.

BRUTUS
İyi akşamlar; hepinize iyi akşamlar.

BİRİNCİ YURTTAŞ
Biz kendimiz, karılarımız, çocuklarımız,
Hep diz çöküp ikinize dua ediyoruz.

SICINIUS
Çok yaşayın, ocağınız bereketli olsun.

BRUTUS
Güle güle sevgili hemşeriler.
Keşke Coriolanus da sizi bizim kadar sevseydi.

YURTTAŞLAR
Tanrılar sizi esirgesin!

TRİBÜNLER
Güle güle, güle güle.

(Yurttaşlar çıkar.)

SICINIUS
Şu adamlar kısa bir süre önce
Sokaklarda koşuşturuyor, bağırıp çağırıyordu;
Şimdi çok daha hoş ve güzel her şey.

BRUTUS
Caius Martius savaşta değerli bir askerdi,
Ama küstahtı; kibirinden geçilmiyordu;
İnanılmaz derecede hırslıydı,
Kendinden başka kimseyi sevmiyordu.

SICINIUS
Kimsenin yardımı olmadan,
Tek başına tahta konma hevesindeydi.

MENENIUS
Ben öyle düşünmüyorum.

SICINIUS
Eğer Konsül olsaydı şimdi hepimiz
Yanıp yakılarak öyle olduğunu görecektik.

BRUTUS
Neyse ki tanrılar bu işi önledi
Ve Roma onsuz güvenli ve huzurlu.
(Bir Edile girer.)

EDİLE
Yüce Tribünler,
Hapse attığımız bir köle var;
Diyor ki, Volskler iki ayrı koldan
Roma topraklarına girmişler
Ve savaşın olanca azgınlığıyla
Önlerine geleni ezip geçiyorlarmış.

MENENIUS
Aufidius bu;
Bizim Martius'un sürgün edildiğini duyunca
Yine boynuzlarını dünyaya uzatıyor.
Oysa, Martius Roma'yı savunurken
Onları içeri çekmişti;
Uçlarını bile göstermeye cesareti yoktu.

SICINIUS
Hey, bu Martius lafı da ne oluyor?

BRUTUS
Git söyle, kırbaçlasınlar bu boşboğazı.
Volskler sözleşmeyi bozamaz; mümkün değil.

MENENIUS
Mümkün değil mi?
Kayıtlarımıza göre pekala mümkün;

Ben bu yaşıma kadar üç örneğini hatırlıyorum.
Cezalandırmadan önce adamla konuşun:
Nerden duymuş bunu.
Yoksa bilgi kaynağınızı kırbaçlar,
Korkulacak şeyden sakınmanız için
Sizi uyaran haberciyi dövmüş olursunuz.

SICINIUS
Bana anlatmayın.
Hiç olacak şey değil bu.

BRUTUS
Mümkün değil.

(Bir Haberci girer.)

HABERCİ
Soylular büyük bir ciddiyetle
Senato binasına gidiyorlar.
Gelen bir haber yüzünden
Hepsinin suratları değişmiş.

SICINIUS
O kölenin işi –
Gidin, halkın önünde kırbaçlayın onu –
O çıkardı; tamamen onun uydurması.

HABERCİ
Evet değerli efendim,
Kölenin sözlerini destekleyen başka söylentiler de var;
Hatta daha ürkütücü olanlar.

SICINIUS
Ne? Daha ürkütücü mü?

HABERCİ
Herkesin ağzında aynı şey;
Mümkün mü değil mi bilmiyorum, ama diyorlar ki

Martius, Aufidius'la birleşmiş,
Bir ordunun başında Roma'ya yürüyormuş;
En gencinden en yaşlısına kadar
Herkesten intikam almaya and içmiş.

SICINIUS
Bu çok mümkün!

BRUTUS
Bence, iradesi zayıf olanlar sevgili Martius'larının
Dönmesini istesin diye uydurulmuş.

SICINIUS
Çok kurnazca bir dolap!

MENENIUS
Olacak şey değil bu:
Aufidius'la onun kadar
Birbirine ters düşen iki insan birleşemez.

(İkinci bir Haberci girer.)

İKİNCİ HABERCİ
Sizi Senato'ya çağırıyorlar.
Aufidius'la birleşen Caius Martius önderliğinde
Müthiş bir ordu topraklarımıza girmiş;
Yollarındaki her şeyi ezip geçmiş,
Yakıp yıkmış, talan etmişler.

(Cominius girer.)

COMINIUS
Oo, çok iyi iş becerdiniz!

MENENIUS
Haberler nasıl, haberler?

COMINIUS
Sizin yüzünüzden, kendi kızlarınızın ırzına geçilecek,

Evlerin kurşun damları eriyip tepenize akacak,
Burnunuzun dibinde karılarınızın namusu kirlenecek –

MENENIUS
Haberler nasıl, haberler?

COMINIUS
Mabetleriniz yerle bir olacak;
Üzerinde o kadar durduğunuz haklarınız
Bir çivi deliğine tıkılıp kalacak.

MENENIUS
Ne olur söylesenize, ne haber var? –
Korkarım çok güzel bir iş becerdiniz! –
Lütfen, haberi söyleyin.
Eğer Martius Volsklere katılacak olursa –

COMINIUS
Onların tanrısı olmuş.
Öyle önderlik ediyor ki adamlara,
Sanırsınız onu doğa değil de,
İnsanlara daha iyi biçim veren
Başka bir varlık yaratmış.
Peşindeki Volsklere de öyle bir güven vermiş ki,
Sanki çocuk kovalar gibi geliyorlar üstümüze:
Yazın kelebek avlayan oğlanlar kadar,
Ya da, sinek öldüren kasaplar kadar rahat hepsi.

MENENIUS
İyi iş becerdiniz;
Siz ve önlüklü arkadaşlarınız;
İyi ettiniz de, çalışanların sesiyle
Sarmısakseverlerin nefesi üzerinde onca durdunuz!

COMINIUS
Roma'nızı kulaklarınızın dibinde silkeleyecek.

MENENIUS
Herkül olgun meyvaları nasıl silkeleyip düşürdüyse.
İyi iş yaptınız!

BRUTUS
Yani bu doğru mu efendim?

COMINIUS
Doğru ya; hem de renginizi epeyce solduracak kadar.
Bütün bölgeler güle oynaya ona katılıyor;
Karşı koyanlarsa, aptalca yiğitlikleri yüzünden
Gülünç olup gerçek birer budala olarak ölüyorlar.
Onu kim suçlayabilir ki? Sizin düşmanlarınız da,
Onunkiler de onda bir şeyler buluyor.

MENENIUS
Eğer bu soylu kişi merhamet etmezse
Hepimiz mahvolduk.

COMINIUS
Kim isteyecek bunu?
Tribünler utançtan yapamaz; halka gelince,
Kurt çobandan ne kadar merhamet beklerse,
Halkın ondan bekleyeceği de o kadar.
En yakın dostları bile gidip,
"Roma'ya iyi davran," diyecek durumda değil;
Çünkü onlar da, tıpkı nefretini hak etmiş olanlar gibi
Onu suçlayıp düşmanıymış gibi davrandılar.

MENENIUS
Doğru!
Elinde çırayla evimi ateşe verdiğini görsem,
"Ne olur yapma," demeye yüzüm olmazdı.
Her şeyi berbat ettiniz. Siz ve o marifetli esnaflarınız!
İyi marifet yaptınız!

COMINIUS
Sizin yüzünüzden Roma titriyor;
Hiçbir zaman böyle çaresizliğe düşmemişti.

TRİBÜNLER
Neden bizim yüzümüzden olsun?

MENENIUS
Neden ha! Bizim yüzümüzden mi peki?
Biz onu seviyorduk; ama hayvanlığımızdan, ödlekliğimizden,
Sizin sürülerinizin onu bağıra çağıra
Kovmasına ses çıkarmadık.

COMINIUS
Ama korkarım, böğüre böğüre geri çağıracaklar.
Şöhrette onun arkasından ikinci gelen Tullus Aufidius,
Coriolanus'un emirlerine, sanki subayıymış gibi uyuyor.
Umutsuzca karşı koyma dışında,
Şu anda Roma'nın yapabileceği hiçbir şey yok:
Ne bir stratejisi belirlenmiş durumda,
Ne gücü var, ne de savunması.

(Bir grup Yurttaş girer.)

MENENIUS
İşte öbekler geliyor.
– Aufidius da onunla mıymış? –
Coriolanus sürgüne giderken bağırıp çağırarak
Pis kokulu, yağlı kasketlerinizi fırlatıp
Havayı bozanlar sizdiniz. İşte şimdi geliyor;
Askerlerin kafalarındaki saçın her bir teli
Bir kırbaç olacak tepenizde.
Havaya fırlattığınız kasketlerin sayısı kadar
Soytarı kellesi indirip oylarınızın bedelini ödeyecek.
Hepimizi yakıp bir kor kütlesine dönüştürse yeridir;
Bunu hak ettik çünkü.

YURTTAŞLAR

Vay canına, bu korkunç bir haber!

BİRİNCİ YURTTAŞ

Aslında ben, sürgüne gönderilsin derken,
Yazık olur demiştim.

İKİNCİ YURTTAŞ

Ben de.

ÜÇÜNCÜ YURTTAŞ

Ben de ve doğruyu söylemek gerekirse, içimizden çoğu da öyle demişti. Yaptığımızı en iyisi olsun diye yaptık ve her ne kadar sürülmesine kendi isteğimizle razı olduysak da, aslında irademiz dışı oldu bu.

COMINIUS

Çok güzel yapmışınız; oylarınıza diyecek yok!

MENENIUS

İyi iş yapmışınız; siz de sürünüz de.
Capitol'e gidelim mi?

COMINIUS

Ah, evet; doğru ya.

(Cominius ve Menenius çıkar.)

SICINIUS

Hadi beyler, evlerinize gidin; canınızı sıkmayın;
Görünüşte korktukları şey gerçekleşse diye
Bayılıyor bunlar aslında. Gidin evinize;
Korktuğunuzu da belli etmeyin.

BİRİNCİ YURTTAŞ

Tanrılar bizi esirgesin! Hadi beyler evlere gidelim. Hep söyledim: hata ettik onu sürgüne göndermekle.

İKİNCİ YURTTAŞ
Hepimiz söyledik bunu. Neyse, hadi evlere.
(Yurttaşlar çıkar.)

BRUTUS
Bu haber hoşuma gitmedi.

SICINIUS
Benim de.

BRUTUS
Hadi Capitol'e gidelim. Bunun yalan çıkması için
Servetimin yarısını verirdim.

SICINIUS
Neyse, hadi gidelim.
(Çıkarlar.)

Yedinci Sahne

(Roma yakınında bir ordugâh. Aufidius'la Yaveri girer.)

AUFIDIUS
Romalı'nın peşinden ayrılmıyorlar hâlâ, değil mi?

YAVER
Adamda nasıl bir tılsım var bilmiyorum,
Ama askerleriniz için, yemek öncesi dua da o,
Sofradaki konuşma da, yemek sonrası şükran da.
Bu harekât sırasında siz gölgede kaldınız;
Üstelik kendiniz yol açtınız buna.

AUFIDIUS
Şimdi bir şey yapamam;
Yaparsam planımın ayağını aksatabilirim.

Başlangıçta onu kucakladığım zaman,
Bana karşı da bu kadar kibirli davranacağını
Tahmin etmemiştim. Ama bu davranışı
Kişiliğiyle tutarlı; düzeltemeyeceğim şeyi
Hoş görmek zorundayım.

YAVER
Yine de, kendi iyiliğiniz için,
Keşke görevinizi onunla paylaşmasaydınız;
Ya harekâtı kendiniz yönetecektiniz,
Ya da tek başına ona bırakacaktınız.

AUFIDIUS
Seni iyi anlıyorum, ama merak etme,
Hesap verme günü geldiğinde
Onu nasıl sıkıştıracağımı bilmiyor.
Görünüşe göre – ki kendisi de öyle düşünüyor,
Halk da öyle sanıyor – her işi çok güzel beceriyor;
Volsk devletinin çıkarı için iyi çalışıyor,
Ejderha gibi dövüşüyor ve kılıcını çekmesiyle
İşi bitirmesi bir oluyor.
Ama yapamadığı bir şey var ki,
Aramızdaki hesabın görüleceği gün
Ya kendi kellesini götürecek
Ya da benimkini tehlikeye atacak.

YAVER
Efendim, ne dersiniz, Roma'nın işini görebilecek mi?

AUFIDIUS
Daha oturmaya kalkmadan, bütün yerler ona sunuluyor;
Ayrıca Roma'nın soyluları da onun sayılır.
Senatörler ve asilzâdeler onu seviyor;
Tribünler asker değil; halka gelince,
Onu ne kadar telaşla kovdularsa,
O kadar aceleyle geri çağıracaklardır.

Bence, balık kartalı balığa ne yaparsa, (34)
O da Roma'ya aynı şeyi yapacak:
Doğal ayrıcalığı gereği alıp gidecek yani.
Önceleri halkın soylu bir hizmetkârıydı,
Ama kendisine verilen payeleri gereği gibi taşıyamadı.
Artık, kaderin yüzlerine güldüğü talihli insanların
Kaçınılmaz damgası kibir yüzünden mi;
Yoksa, eline geçen fırsatları yanlış değerlendirip
Kullanmayı beceremediğinden mi;
Ya da, kişiliği gereği,
Birden fazla kimliğe bürünemeyip,
Tolgadan mindere geçemediğinden,
Tıpkı savaştaki katılığı ve kılığıyla
Barışta da komutanlık etmekten kendini alamadığından mı;
Bilemiyorum, ama bunlardan biri yüzünden –
Ki onda bunların hepsinden biraz var,
Ama herhalde hepsi yüzünden değil –
İnsanlar ondan korkar, nefret eder oldu
Ve sonunda sürgüne yolladı.
Ama yine de, öyle erdemleri var ki,
Kusurlarından söz etmek isteyenin
Lafını ağzına tıkıyor. İşte böyle,
Sahip olduğumuz nitelikler
Yerine göre değişik yorumlanabiliyor;
Kendi içinde övgüye değer bir şey olan güç için de,
Onun açığa vurulup sergilendiği bir kürsü kadar
Uygun bir mezar düşünülemez.
Ateş ateşi söndürür, çivi çiviyi söker;
Haklar haklarla çiğnenir, kuvvet kuvvetle çöker.
Yürü, gidelim. Roma senin olduğunda, Caius,
Her zamankinden daha yoksullaşacak,
Sen de o gün benim olacaksın.

(Çıkarlar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Roma'da bir meydan. Menenius'la Cominius, Sicinius'la Brutus ve ötekiler girer.)

MENENIUS

Hayır, gitmem. Bir zamanlar onun komutanı olan,
Onu candan seven kişi ne dedi duydunuz.
Bana baba derdi, ama olsun.
Onu sizler sürdüğünüze göre, gidin,
Çadırına bir mil kala diz çökün
Ve dizlerinizin üstünde yanına gidip merhamet dilenin.
Yoo hayır; Cominius'la görüşmek istemediğine göre,
Ben hiç gitmem.

COMINIUS

Beni tanımazlıktan geldi.

MENENIUS

Duydunuz mu?

COMINIUS

Oysa bir zamanlar adımla seslenirdi bana.
Eski yakınlığımızı hatırlattım,
Birlikte döktüğümüz kandan söz ettim.
"Coriolanus," dediğimde cevap vermedi;
Hiçbir ismi kabullenmiyordu;
Sanki bir hiçti; adsız, unvansız,

Ta ki, yanan Roma'nın ateşinde demirini kızdırıp
Kendine bir ad dövene kadar.

MENENIUS
Ya, gördünüz mü: iyi iş becerdiniz!
Bir çift Tribün ellerinden geleni yapıp
Roma'yı çökertti ve kömürü ucuzlatmayı başardı. (35)
Ne güzel bir anıt!

COMINIUS
En beklemedikleri anda insanları bağışlamanın
Ne kadar yüce olacağını hatırlattım ona.
Devletin, cezalandırdığı insandan
Böyle bir ricada bulunmasının
Çok beylik bir şey olduğunu söyledi.

MENENIUS
Çok iyi!
Daha hafifini söyleyebilir miydi!

COMINIUS
Yakın dostlarına olan saygısına değineyim dedim;
Cevabı, "Onlar için durup
Pis, küflü bir saman yığınını eşeleyecek değilim," oldu.
Bir iki buğday kırıntısı için
Yığını yakmaktan vazgeçip
Kötü kokuyu çekmeye değmezmiş.

MENENIUS
Bir iki buğday kırıntısı ha!
Ben de bunlardan biriyim; annesi, karısı, çocuğu,
Ve şu yürekli insan: hepimiz buğday kırıntısıyız.
Siz de küflü samansınız; kokunuz aya ulaşıyor.
Sizin yüzünüzden biz de yanmak zorundayız.

SICINIUS
Yok yok, lütfen sakin olun.

Şu anda, en çok yardıma ihtiyacımız varken,
Yardımınızı esirgeyecek olsanız da,
Başımıza gelen bu felaket için bizi suçlamayın.
Hem, hiç şüphe yok, ülkemizin selameti için
Siz gidip onunla konuşursanız,
Tatlı diliniz bu vatandaşımızı durdurmakta,
Şu anda toplayabileceğimiz bir ordudan daha etkili olur.

MENENIUS
Hayır, bu işe karışmayacağım.

SICINIUS
Ne olur gidin.

MENENIUS
Ben ne yapabilirim ki?

BRUTUS
Hiç değilse bir deneyin.
Bakalım Roma'ya olan sevginiz
Martius'a karşı ne kadar etkili olacak?

MENENIUS
Peki, ya Martius, Cominius'a yaptığı gibi,
Hiç dinlemeden beni geri gönderirse ne olacak?
Gördüğüm kaba muamelenin üzüntüsüyle yıkılmış,
Kırgın bir dost olarak dönersem?
O zaman ne olacak?

SICINIUS
Herhalde o zaman da Roma
İyi niyetinin değerini bilir
Ve gerektiği gibi sana teşekkür eder.

MENENIUS
Girişeceğim bu işe.
Sanırım beni dinler. Yine de, dudağını ısırıp

Cominius'a homurdanmış olması
Çok cesaretimi kırıyor.
Zamanı iyi seçilmemişti;
Coriolanus henüz yemeğini yememişti:
Damarlar dolmamışsa kanımız soğuktur;
Böyle oldu mu sabahları surat asarız;
Bir şey vermeye, bağışlamaya eğilimli olmayız.
Ama bu boruları, kanımızı taşıyan bu kanalları
Şarap ve yemekle doldurduğumuzda ruhumuz yumuşar,
Papazlar gibi oruç tuttuğumuz zamankine benzemez.
Bu nedenle, yemeğini yiyip
Beni dinlemeye yatkın oluncaya dek
Onu gözlerim, sonra da dalarım yanına.

BRUTUS
Onun merhametine giden yolu biliyorsunuz;
Yolunuzu kaybetmezsiniz.

MENENIUS
Vallahi ne olursa olsun yoklayacağım onu;
Talihim var mı yok mu
Çok geçmeden belli olur.
(Çıkar.)

COMINIUS
Onu asla dinlemez.

SICINIUS
Öyle mi?

COMINIUS
Söylüyorum size: altın içinde oturuyor;
Roma'yı yakma hırsıyla kıpkızıl kesilmiş gözleri.
Kırgınlığı, merhametinin zindancısı.
Önünde diz çöktüm; duyulur duyulmaz bir sesle,
"Kalk," dedi ve başka bir şey söylemeden,

Şöyle bir el hareketiyle beni savdı.
Ne yapabileceğini ve, durumu gereği
Yeminle bağlandığı için, ne yapamayacağını
Arkamdan yazıyla göndermiş.
Yani tüm ümitler boş.
Duyduğuma göre, soylu annesiyle eşi,
Ülkesine acısın diye ona gidip yalvaracaklarmış;
Dileyelim ki bundan bir sonuç çıksın.

İkinci Sahne

(Roma önünde Volsk karargâhı. Nöbetçilerin olduğu bölgeye Menenius girer.)

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Dur! Nerden geliyorsun?

İKİNCİ NÖBETÇİ
Yaklaşma! Geri dön!

MENENIUS
Çok güzel; erkekçe nöbet tutuyorsunuz.
Ama, izninizle, ben bir devlet görevlisiyim
Ve Coriolanus'la konuşmaya geldim.

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Nerden?

MENENIUS
Roma'dan.

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Geçemezsin; geri döneceksin.
Komutanımız artık oradan kimseyi dinlemek istemiyor.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Göreceksiniz, siz Coriolanus'la konuşamadan
Roma'yı alevler saracak bile.

MENENIUS

Sayın dostlarım,
Komutanınız Roma'dan, ordaki dostlarından söz ederken
Hiç dinlediyseniz, bahse girerim
Adım kulağınıza çarpmıştır: Menenius benim adım.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Olabilir, geri dön;
Senin adın burda geçmez.

MENENIUS

Bana bak ahbap,
Senin komutanın beni sever.
Onun yaptığı iyi işlerin kitabı olmuşumdur ben;
İnsanlar da onun eşsiz ününü,
Belki biraz büyümüş haliyle benden okumuştur.
Çünkü dostlarımı hep desteklemişimdir ben;
O da dostlarımın başında gelir
Ve o çapta biri için hiçbir övgü fazla sayılmaz.
Hatta bazan, eğimi aldatıcı bir zeminde
Yuvarlanan top gibi, hedefi aşmış,
Belki doğrudan biraz saparak
Övgümde fazlaya kaçmışımdır.
Bu nedenle, ahbap, geçiş iznine hakkım var sanırım.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Vallahi bayım, şu anda kendi adınıza ettiğiniz laf kadar bol yalan söylediyseniz onun adına, burdan geçemezsiniz. Hayır; yalanlarınız doğrular kadar namuslu olsa da yine olmaz. Bu nedenle, geri dönün.

MENENIUS

Yahu be adam, benim adım Menenius; her zaman senin komutanının yanında olan Menenius.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Sen istediğin kadar onun yalancısı olmuş ol, ben de onun emrinde doğruyu söyleyen biri olarak sana, geçemezsin diyorum. Bu nedenle, dön geri.

MENENIUS

Yemeğini yedi mi, biliyor musun? Çünkü yemeğini yemeden konuşmayacağım onunla.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Siz Romalısınız değil mi?

MENENIUS

Evet, komutanın gibi.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

O zaman siz de onun gibi Roma'dan nefret etmelisiniz. Roma kapılarının tek savunucusunu kapıların dışına sürdükten sonra, halkın azgınca cehaleti sonucu, kalkanınızı düşmana teslim ettikten sonra; sanıyor musunuz ki, kocakarıların kolay sızlanmalarıyla, bakire kızlarınızın el açmalarıyla, ya da göründüğünüz kadarıyla sizin gibi içi geçmiş bir moruğun sarsak girişimiyle, onun öç almasını önleyebilirsiniz? Yakında şehrinizi saracak olan ateşin alevlerini böyle cılız bir solukla söndürebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Yoo, aldanıyorsunuz. Bu nedenle Roma'ya dönün ve sonunuza hazırlanının. Mahkûm oldunuz; komutanımız idam cezanızı değiştirmeyeceğine ve sizi bağışlamayacağına yemin etti.

MENENIUS

Bana bak herif, komutanın burda olsaydı bana saygılı davranırdı.

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Hadi, komutanım sizi tanımaz ki!

MENENIUS
Yani, generalin diyorum.

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Generalimin umurunda bile değilsin. Hadi, geri, yürü; yoksa bir avuç kanını da ben boşaltırım ha! Geri! Hadi, buraya kadar. Geri!

MENENIUS
Hayır bak arkadaş, arkadaş –

(Coriolanus'la Aufidius girer.)

CORIOLANUS
Ne oluyor?

MENENIUS
Hah, dur bakalım ahbap, şimdi gösteririm sana beni nasıl sayıyorlarmış. Gör bakalım senin gibi nöbetçi bozuntuları beni oğlum Coriolanus'tan uzak tutabilir miymiş! Nasıl karşılanıyorum bak da karar ver, seni darağacı mı bekliyor yoksa çok daha uzun ve gaddarca bir eziyet mi. Bak işte şimdi ve başına geleceği anlayınca düş bayıl.

(Coriolanus'a)

Ulu tanrılar saat başı toplanıp senin sağlık ve esenliğinin koruyucusu olsun ve hepsi seni en az yaşlı baban Menenius'un sevdiği kadar sevsin! Ah yavrum benim, yavrum, hepimizi ateşe atıyorsun; işte bak, onu söndürecek su burda. Sana gelmeye zorlukla ikna ettiler beni; ama benden başka kimsenin seni etkileyemeyeceği belli olunca, ah vahlarla kapıların dışına sürüldüm ve senden Roma'yı ve yalvar yakar olan vatandaşlarını bağışlamanı diliyorum. Tanrılar gazabını yatıştırsın ve kalanını da şu herifin üstüne salsın: duvar gibi önümde durup sana ulaşmamı engelledi.

CORIOLANUS
Gözüme görünme!

MENENIUS
Ne? Görünme mi?

CORIOLANUS
Karı, anne, çocuk tanımıyorum.
Hizmetimi başkalarına adadım.
İntikamımı alacak olan benim,
Ama bağışlama gücü Volsklerin elinde.
Yakın dost olmamıza gelince;
Acıma duyguları onu bana hatırlatacağına,
Nankör unutkanlık yok etsin daha iyi.
Bu nedenle, git burdan.
Kulaklarım isteklerinize karşı çok dayanıklı;
Ama kapılarınız benim gücüme karşı
O kadar dayanıklı olmayacak.
Yine de, seni severdim; onun için, şunu al.
Sana yazmıştım o mektubu ve gönderecektim.

(Menenius'a bir mektup verir.)
Bir şey daha, Menenius;
Söylemek istediklerini dinlemeyeceğim.
İşte bak, Aufidius, Roma'da sevdiğim biriydi bu adam;
Ama şimdi görüyorsun.

AUFIDIUS
İradeli ve tutarlısın.

(Coriolanus'la Aufidius çıkar; Nöbetçiyle Menenius kalır.)

BİRİNCİ NÖBETÇİ
Adınız Menenius'tu değil mi efendim?

İKİNCİ NÖBETÇİ
Büyük bir yetki işareti haa!
Dönüş yolunu biliyorsunuz herhalde.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Sizi yanına bırakmadığımız için nasıl da azarlandık!

İKİNCİ NÖBETÇİ

Bayılmam için bir neden var mı acaba?

MENENIUS

Ne o dünya umurumda ne de generaliniz. Hele siz hiç değilsiniz; o kadar zavallısınız ki! Kendi eliyle ölmeye niyetli insan, başkasından gelecek ölümden korkmaz. Dilerim şu anda neyseniz, uzun süre öyle kalırsınız; yaşlandıkça çektiğiniz eziyet artar! Bana söyleneni ben de size söylüyorum: Gözüme görünmeyin!

(Çıkar.)

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Çok soylu bir adam bu vallahi.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Asıl değerli adam generalimiz: kaya gibi; rüzgârla sarsılmaz bir meşe.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Coriolanus'un çadırı. Coriolanus, Aufidius ve ötekiler girer.)

CORIOLANUS

Yarın Roma surları önünde ordugâh kurarız.
Bu harekâtta yoldaşım olarak,
Bu işi nasıl dosdoğru yürüttüğümü
Volsk lordlarına anlatmalısın.

AUFIDIUS

Yalnızca onların amaçlarını gözettin;
Roma'nın genel isteklerine kulak tıkadın;
Tek bir özel fısıltıyı dahi kabul etmedin;
Hatta, seninle konuşacağından emin olan
Dostlarından bile.

CORIOLANUS

Şu son gelen ihtiyar,
Hani kırık bir kalple Roma'ya geri gönderdiğim adam,
Beni babamdan çok severdi;
Hatta putlaştırmıştı beni.
En son ona güveniyorlardı.
Onun benim için duyduğu sevgiye karşılık ben,
Aksi bir surat takındıysam da,
Bir kere daha, başlangıçta geri çevirdikleri,
Ve artık kabul edemeyecekleri
İlk şartları öne sürdüm; bu da sırf,
Fazladan bir şeyler yapabileceğini sanan
Bu adamı onurlandırmak için.
İşte verdiğim ödün bu kadar.
Bundan böyle hiçbir yeni isteğe, başvuruya
Kulak vermeyeceğim; ne devletten, ne kişisel dostlardan.

(İçerden bağrışmalar gelir.)

Hey! Nedir bu bağrışma? Yeminimi, daha ettiğim anda
Bozmak zorunda mı kalacağım yani? Hayır!

(Virgilia, Volumnia, Valeria, küçük Martius ve ötekiler girer.)

Karım en önde geliyor; arkasında,
Şu bedene biçim veren onurlu kalıp;
Kollarında da kendi kanından olan torunu.
Ama hayır, uzak dur sevgi!
Tüm doğal yakınlık bağları, kopun!
Katılık erdem olsun.

Ne değeri var ki o diz kırmanın?
Ya da tanrıları bile yemininden döndüren
O kumru gözlerinin? Çözülüyorum;
Başkalarınınkinden güçlü değil toprağım.
Annem eğiliyor; sanki Olimpos [36]
Bir köstebek yuvasının önünde
Baş eğip yalvarabilirmiş gibi!
Küçük yavrumun da yüzünde yalvaran bir ifade var;
Öyle bir ifade ki, yüce doğa haykırıyor sanki,
"Görmezlikten gelemezsin!" diye.
İsterse Volskler Roma'yı sabanla sürsünler,
İtalya'dan tarak geçirsinler; asla,
İçgüdülerimi dinleyecek kadar yüreksiz olmayacağım;
Sanki insan kendi kendinden yaratılmış,
Hısım akraba tanımazmış gibi sağlam duracağım.

VIRGILIA
Efendim ve kocam!

CORIOLANUS
Bu gözler, Roma'daki gözlerimle aynı değil.

VIRGILIA
Çektiğimiz acı bizi değiştirdiği için
Sana öyle geliyor.

CORIOLANUS
Kötü bir oyuncu gibi
Rolümü de unuttum, ne söyleyeceğimi de;
Rezil olacağım nerdeyse. Canım yavrum,
Zalimliğimi bağışla; ama bunu dedim diye,
Sen de "Romalıları bağışla," deme.
Oh, sürgündeki günlerim kadar uzun,
Alacağım intikam kadar tatlı bir öpücük!
Göklerin kıskanç kraliçesinin hakkı için
O öpücüğü alıp getirmiştim senden

Ve benim sadık dudaklarım
Onun bekaretini korudu o gün bugündür.
Ey tanrılar! Gevezelik edip duruyorum
Ve dünyanın en soylu annesini
Selamsız bırakıyorum. Çökün toprağa dizlerim!

(Diz çöker.)

Derin saygının izleri, sıradan evlatlarınkinden
Daha belirgin olsun.

VOLUMNIA

Oh, kalk ayağa; Tanrı seni korusun!

(Coriolanus kalkar.)

Çakmak taşından yumuşak olmayan şu yerde
Asıl ben diz çöküyorum önünde
Ve uygun düşmese de, kendisini yalnızca
Evladın annesine borcu olarak gören
Ödev'e, yanılgısını gösteriyorum.

(Diz çöker.)

CORIOLANUS

Bu da ne demek?
Sen benim önümde nasıl diz çökersin?
Dersini almış oğlunun önünde!
O zaman, doymak bilmez kumsaldaki çakıllar
Yıldızlara ulaşsın. Başkaldıran rüzgârlar
Kibirli sedir ağaçlarını alevli güneşe çarpsın,
İmkânsızlığı katletsinler; olmayacak şeyi,
İşlerin en kolayına çevirsinler!

VOLUMNIA

Sen benim savaşçımsın:
Senin biçim almana ben yardımcı oldum.
Bu bayanı tanıyor musun?

CORIOLANUS
Publicola'nın soylu kız kardeşi,
Roma'nın ayı, en temiz karın donmasıyla oluşup
Diana tapınağının saçağından sarkan (37)
Buz parçası kadar saf insan! Sevgili Valeria!

VOLUMNIA
Bu da senin küçük bir örneğin;
Zamanın yorumundan geçip olgunlaşınca
Tıpkı sana benzeyebilir.

CORIOLANUS
Askerlik tanrısı,
Yüce Jüpiter'in rızasıyla,
Düşüncelerini soylulukla yoğursun,
Öyle ki, şerefsizlik elinden gelmesin;
Savaşlarda, denizcilere yol gösteren işaretler gibi
Tüm fırtınalara karşı durasın
Ve seni gören herkesi kurtarasın!

VOLUMNIA
Diz çöksene yavrum.

CORIOLANUS
Bakın şu yiğit oğluma!

VOLUMNIA
İşte o, karın, bu bayan ve ben
Sana ricaya geldik.

CORIOLANUS
Ne olur, susun!
Ya da, eğer konuşacaksanız, unutmayın:
Daha önce olmaz diye yemin etmiş olmam,
İsteklerinizi geri çeviriyorum demek olmayabilir.
Askerlerini dağıt demeyin bana;
Ya da, Roma'nın işçileriyle anlaşmamı istemeyin.

Hangi davranışımın doğal olmadığını söylemeyin.
Serinkanlı gerekçelerinizle
Öfkemi ve intikam duygularımı yatıştırmaya heveslenmeyin.

VOLUMNIA
Oh yeter, yeter.
Hiçbir isteğimizi yerine getirmeyeceğini söyledin:
Çünkü senden isteyeceğimiz tek şey,
Şu anda, istemeyin dediğin şey.
Ama biz yine de isteyeceğiz,
Çünkü, isteğimizi yerine getirmezsen
Kusur senin katılığında olur.
Bu nedenle dinle bizi.

CORIOLANUS
Aufidius ve Volskler, dinleyin; çünkü biz
Roma'dan gelecek hiçbir şeyi
Özel olarak duymak istemiyoruz. İsteğiniz?

VOLUMNIA
Sessiz kalsak ve konuşmasak da,
Giysilerimiz ve bedenlerimizin şu hali,
Sen sürgüne gideli beri
Neler çektiğimizi gösterebilir.
Buraya gelmekle, yaşayan tüm kadınlardan
Ne kadar bahtsız olduğumuzu bir düşün;
Çünkü seni görmek bize
Gözlerimizden sevinç yaşları döktüreceğine,
Yüreklerimizi huzurla attıracağına;
Anneye, karıya ve evlada,
Ülkenin iç organlarını koparıp atan
Oğul, koca ve babayı karşılarında görmek
Acıyla ağlatıyor onları, korku ve üzüntüyle titretiyor.
Zavallı bizler için senin düşmanlığın ölümcül.
Tanrılara dua etmemizi engelleyerek

Hepimizi bir huzur kaynağından yoksun kılıyorsun.
Çünkü, nasıl edelim de, ah! nasıl edelim de,
Hem kendisine bağlı olduğumuz vatanımız için, hem de,
Kendisine bağlı olduğumuz senin zaferin için dua edelim?
Yazık ki, ya sevgili dadımız olan vatanı,
Ya da ordaki huzurumuz olan seni kaybetmek zorundayız.
Dileğimiz yerine gelse bile,
Hangi taraf kazanırsa kazansın
Bizim için sonucun felaket olması kaçınılmaz:
Çünkü, ya sen vatana ihanet etmiş biri olarak
Zincire vurulup sokaklarda dolaştırılacaksın, ya da
Karının ve çocuklarının kanını kahramanca akıttığın için
Palmiye yaprağını taşıyarak
Zaferle ülkenin yıkıntıları üzerinde yürüyeceksin.
Bana gelince oğlum, bu savaşlar bitene kadar oturup
Bakalım talih ne gösterecek diye bekleyecek değilim.
Eğer taraflardan birini yok etmeye çalışmaktansa,
Soylu bir davranışla her ikisine de
Merhamet göstermeye seni ikna edemezsem,
Vatanına saldırıya geçtiğin anda, asla kuşkun olmasın ki,
Seni bu dünyaya getiren ananın
Rahmine basıp geçiyor olacaksın.

VIRGILIA

Evet, aynı zamanda,
Senin adını geleceğe taşıyacak olan
Bu çocuğu doğuran benimkine de.

ÇOCUK

Benim üstüme basamaz ki;
Büyük adam oluncaya kadar kaçarım ben,
Sonra da dövüşürüm.

CORIOLANUS

Kadın gibi duygusal olmak istemeyen,

Çocuk ve kadın yüzü görmemeli karşısında.
Yeter artık burda oturduğum.

(Doğrulur.)

VOLUMNIA

Yapma, böyle ayrılma bizden.
Eğer sana, Romalıları kurtarmak için
Kendilerine hizmet ettiğin Volskleri
Yok etmen gerekiyor, diyor olsaydık,
Senin onurunu zehirlemekle suçlayabilirdin bizi.
Ama hayır, bizim dileğimiz onlarla uzlaşman:
Burada Volskler, "Biz şöyle anlayış gösterdik," diyebilir,
Romalılar da, "Evet, anlayış gördük," karşılığını verebilir.
Böylelikle her iki tarafta da herkes seni selamlar ve,
"Bu barışı sağladığın için Tanrı seni korusun," diye haykırır.
Biliyorsun, yüce evlat, savaşın sonu belirsiz,
Ama belli olan şu ki, eğer Roma'yı ele geçirirsen
Sonuçta kazanacağın ad her zaman
Lanetle anılacak ve şöyle geçecek tarihe:
"Soylu kişiydi, ama yaptığı son işle
Sildi attı bu sıfatı adından;
Kendi vatanını yakıp yıktı ve adı
Kendinden sonra tiksintiyle anılır oldu."
Hadi oğlum, bana de ki,
Bu işi hassas bir onur meselesi yaptın;
Çünkü tanrıların yüceliğine özenmiştin;
Havanın geniş yanaklarını gökgürültünle sarsmaktı amacın,
Sırf meşe ağacını yarmak için
Şimşeğine yıldırım yüklemekti.
Neden konuşmuyorsun? Soylu bir kişi için,
Ömür boyu haksızlıklarını hatırlamak
Onurlu bir şey mi sanıyorsun?
Sen de konuş kızım; ağlamana aldırmıyor.

Hadi, sen konuş yavrum; belki çocuksuluğun,
Bizim mantıklı gerekçelerimizden daha çok etkiler onu.
Dünyada annesine ondan daha bağlı bir insan yoktur,
Ama yine de, tomruğa geçirilip teşhir edilen biri gibi (38)
Karşısında sızlanıp durmama aldırmıyor.
Sevgili annen, zavallı bir tavuk gibi,
İkinci bir yavru düşünmeden, gıdaklayarak
Seni savaşlara göndermişken ve sağ salim,
Onurlarla yüklü döndüğünde aynı şekilde karşılamışken,
Sen hayatında ona, bütün bunların karşılığında
Hiçbir iyilik yapmadın. Haksızsam, haksızsın de
Ve geri gönder beni; ama değilsem,
Sen de dürüst değilsin ve bir evladın
Anasına olan ödev borcunu benden esirgediğin için
Tanrılar asla rahat bırakmaz seni.
Sırtını dönüyor. Hadi bayanlar,
Dizlerimizin üstüne çöküp onu utandıralım.
Coriolanus namından duyduğu gurur,
Yakarmalarımızın uyandırdığı merhamet duygusunu bastırıyor.
Çökün! Son verelim bu işe: bu sonuncusu.
Evet, artık Roma'ya dönüp
Komşularımızla birlikte ölebiliriz.
Ama şuna bak, ne istediğini bile söyleyemeyen şu çocuk,
Diz çökmüş, dostluk için ellerini uzatıyor;
Senin, davamızı geri çevirmek için yapabildiğinden,
Daha güçlü bir biçimde savunuyor onu.
Gelin gidelim. Bu adamın annesi Volskmüş,
Karısı Corioli'de oturuyor; çocuğu ise,
Rastlantı eseri ona benziyor.
O zaman bırak bizi gidelim;
Şehrimiz ateşe verilinceye dek susacağım,
Sonra biraz konuşurum.

CORIOLANUS

(Bir süre sessizce annesinin elini tutar.)
Oh anne, anne! Ne yaptın?
Bak, gökler yarılmış, tanrılar aşağı bakıyor
Ve bu doğaya aykırı sahneye gülüyorlar.
Oh annem, anne! Oh!
Roma adına mutlu bir zafer kazandın;
Ama oğluna gelince, inan ki, Oh inan ki,
Çok tehlikeli işler açtın başına,
Belki de ölümcül olabilecek korkunç işler.
Ama varsın olsun.
Aufidius, doğru dürüst savaş yapmayı beceremedim;
Bari uygun bir barış kotarayım.
Söylesene aziz Aufidius, sen benim yerimde olsan
Daha mı az dinlerdin bir annenin sözünü,
Ya da, daha mı az şey verirdin, Aufidius?

AUFIDIUS

Ben de etkilendim.

CORIOLANUS

Hem de ne etkilenmek!
Bakın bayım, gözlerimden duygu damlaları sızıyor;
Az şey değil bunu becerebilmek.
Her neyse, aziz bayım, söyler misiniz,
Nasıl bir barış uygun görürsünüz?
Ben kişisel olarak, Roma'ya gitmeyeceğim, sizinle döneceğim.
Rica ederim siz de bu konuda bana yardımcı olun.
Oh anne! Karıcığım!

AUFIDIUS

(Kendi kendine)

Merhametinle onurunu içinde çatıştırdığın iyi oldu;
Önceki mevkiime kavuşmakta işime yarar bu.

CORIOLANUS

(Volumnia, Virgilia ve ötekilere)

Pekala, birazdan;
Ama önce birlikte içelim; hem dönüşte de yanınızda
Sözlerden daha iyi bir tanık götürürsünüz;
Biz de onu konuştuğumuz şartlarla imzalamış oluruz.
Hadi, gelin bizimle. Bayanlar,
Adınıza bir tapınak dikilmesini hak ettiniz.
İtalya'nın ve müttefiklerinin tüm kılıçları gelse
Bu barışı sağlayamazdı.

(Çıkarlar.)

Dördüncü Sahne

(Capitol'e yakın pazar yeri. Menenius ve Sicinius girer.)

MENENIUS

Capitol duvarının köşesini görüyor musun şurda?

SICINIUS

Evet, ne olmuş?

MENENIUS

Senin, küçük parmağınla o duvarı yıkabilmen ne kadar mümkünse, Romalı bayanların da, özellikle annesinin, ona söz dinletebilmesinde o kadar ümit var. Yani bana kalırsa, bu iş ümitsiz; gırtlaklarımızın mahkûmiyet kararı verildi, şimdi kesilmeyi bekliyorlar.

SICINIUS

Bir insanın kişiliği bu kadar kısa sürede değişebilir mi?

MENENIUS

Tırtılla kelebek birbirinden farklıdır; ama kelebek bir zamanlar tırtıldı. Bu Martius insandan ejderhaya döndü; kanatları var; sürüngenden fazla bir şey.

SICINIUS

Annesini çok severdi.

MENENIUS

Beni de öyle; ama şimdi sekiz yaşında bir at kadar bile hatırlamıyor annesini. Suratı olgun üzümleri bile ekşitir. Yürürken, kale kapısına ilerleyen koçbaşına benziyor: Toprak ürküp çekiliyor adımlarının önünde. Gözleri zırh deliyor, konuşurken kıyamet çanı çalıyor sanki, homurdanması top sesinden farksız. Tahtında oturuşunu görsen, Büyük İskender'in heykeli sanırsın. Yapılsın dediği şey, dediği anda yapılıyor. Bir tanrıda olup da onda olmayan yalnızca ölümsüzlük, ve gökte bir taht.

SICINIUS

Evet, anlattıkların doğruysa, tanrılar bize acısın.

MENENIUS

Olduğu gibi çizdim onun resmini. Bakalım annesi merhametini uyandırabilecek mi. Erkek kaplanda ne kadar süt varsa onda da o kadar merhamet vardır. Bizim şehrimiz de görecek bunu. Hepsi de sizin yüzünüzden.

SICINIUS

Tanrılar bizi esirgesin.

MENENIUS

Hayır, bu durumlarda tanrılar bizi esirgemez. Onu sürgüne gönderdiğimiz zaman tanrıları hiçe saydık; o bizim boynumuzu kırmak için dönerken de onlar bizi hiçe sayıyorlar.

(Bir haberci girer.)

HABERCİ

Efendim, canınızı kurtarmak istiyorsanız evinize kaçın.

Plebler, arkadaşınız öteki Tribün'ü yakaladılar
Ve itip kakıyorlar; yemin ediyorlar,
Eğer Romalı bayanlar iyi haberle dönmezlerse,
Onu yavaş yavaş, sindire sindire öldüreceklermiş.

(Bir başka haberci girer.)

SICINIUS
Haberler nasıl?

İKİNCİ HABERCİ
İyi haber! İyi haber! Bayanlar başardı,
Volskler çekildi, Martius da gitti.

(Görevli yardımcılar çıkar.)

Bundan daha mutlu bir gün görmedi Roma;
Yoo, Tarquinlerin sürüldüğü gün bile böyle değildi.

SICINIUS
Arkadaş,
Bunun doğru olduğuna emin misin? Kesin mi?

İKİNCİ HABERCİ
Güneşin ateş olduğunu nasıl biliyorsam o kadar kesin.
Siz hangi kuytuda kalmıştınız ki bundan şüphe ediyorsunuz?
Yükselen sular kemerin altından nasıl fışkırırsa,
İçi rahatlayanlar şehir kapılarından öyle daldı içeri.
İşte bak, dinleyin!

(Borazanlar, flütler, davullar)

Borazanlar, trombonlar, harpler, düdükler,
Dümbelekler, ziller, bağrışan Romalılar,
Güneşi dansettiriyorlar. Dinleyin!

(İçerden bağırmalar)

MENENIUS
Bu iyi haber.
Gidip bayanları karşılayayım.

Bu Volumnia, bir şehir dolusu
Konsül, senatör ve asilzâdeye bedel;
Sizin gibi Tribünlerinse,
Denizler ve karalar dolusuna!
Bugünkü dualarınız işe yaradı.
Bu sabah, gırtlaklarınızın on binine
Bir metelik vermezdim. Şu sevince bakın!

(Sürekli sesler ve bağırmalar.)

SICINIUS
Önce, getirdiğin haberler için
Tanrılar seni korusun; sonra da
Teşekkürlerimi kabul et.

İKİNCİ HABERCİ
Efendim, hepimizin teşekkür etmek için
Büyük nedeni var.

SICINIUS
Şehre yaklaştılar mı?

İKİNCİ HABERCİ
Nerdeyse girmek üzereler.

SICINIUS
Onları karşılayıp sevinçlerine ortak olalım.

(Çıkarlar.)

Beşinci Sahne

(Şehir girişi yakınında bir sokak. Bayanlar: Volumnia, Virgilia ve Valeria ile Lordlar sahneden geçerken, iki Senatör girer.)

BİRİNCİ SENATÖR
İşte koruyucumuz, Roma'nın canı!

Eş dost kim varsa çağırın, tanrıları övün,
Kutlama ateşleri yakın. Önlerine çiçek serpin;
Martius'u sürgüne gönderen haykırışları geri alın,
Annesine hoş geldin derken onu da geri çağırın:
Bağırın hadi, "Hoş geldiniz bayanlar, hoş geldiniz!" diye.

HEPSİ

Hoş geldiniz bayanlar, hoş geldiniz!

(Davullar ve borazanlar. Çıkarlar.)

Altıncı Sahne

(Corioli. Tullus Aufidius ve Görevliler girer.)

AUFIDIUS

Gidin şehirdeki lordlara burda olduğumu söyleyin.
Bu kâğıdı verin onlara. Onu okuduktan sonra
Pazar yerine gelsinler. Orda hem onların
Hem de halkın kulaklarına
Onun doğruluğunu kanıtlayacağım.
Suçladığım kişi şu anda şehir kapılarından girdi;
Niyeti halkın önüne çıkmak.
Lafla kendini temize çıkarmayı umuyor.
Gidebilirsiniz.

(Görevliler çıkar. Aufidius'un tuttuğu üç dört suikastçı girer.)

Hoş geldiniz.

BİRİNCİ SUİKASTÇI

Generalimiz nasıl?

AUFIDIUS
Tıpkı kendi verdiği sadakayla zehirlenen,
Kendi iyilikseverliğiyle ölüme giden biri gibi.

İKİNCİ SUİKASTÇI
Pek soylu efendim,
Bizimle konuşup desteğimizi istediğiniz konuda
Düşünceniz değişmediyse,
Başınızdaki büyük tehlikeden kurtarırız sizi.

AUFIDIUS
Bayım, bilemiyorum.
Halkın tutumuna göre hareket edeceğiz.

ÜÇÜNCÜ SUİKASTÇI
İkinizin arasında rekabet olduğu sürece
Halk kararsız kalacaktır;
Ama biriniz düşerse, her şey kalanın olur.

AUFIDIUS
Biliyorum
Ve ona indireceğim darbe için bulduğum gerekçe
Oldukça ustalıklı sayılır.
Onu yükselten benim,
Sadakatine şerefimi koydum;
Ama o, yükselince, dostlarımı kandırarak,
Yeni bitkilerini iltifat damlalarıyla suladı;
Bu amaçla da kişiliğini değiştirdi, daha esnek oldu;
Oysa önceleri hep haşin, katı, başına buyruk bilinirdi.

ÜÇÜNCÜ SUİKASTÇI
Efendim, hatırlıyor musunuz,
Konsül adayı olduğu zaman ne kadar dikbaşlıydı;
Eğilmezliği yüzünden kaybetmişti –

AUFIDIUS
Ben de bundan söz edecektim.

Bu yüzden sürgün edilince, benim ocağıma geldi,
Gırtlağını hançerime sundu; ben onu aldım,
Devlet hizmetine kendime ortak ettim,
Hiçbir isteğini geri çevirmedim;
Dahası, planlarını uygulasın diye
Askerlerimin arasından en iyilerini, en güçlülerini
Seçmesine izin verdim. Girişimlerinde
Kendim kişisel olarak görev aldım;
Sonunda derleyip tek başına sahiplendiği şöhreti
Biçmesine ben yardımcı oldum;
Kendime bu haksızlığı yapmaktan biraz gurur bile duydum.
Öyle ki, sonunda onunla eş komutan olmaktan çıktım,
Adamlarından biri oldum; sanki kiralık askeriymişim gibi,
Beni tavrıyla ödüllendirmeye başladı.

BİRİNCİ SUİKASTÇI

Gerçekten öyle yaptı lordum.
Ordu da şaşıyordu bu işe ve sonunda,
Roma'yı almak üzereyken, hepimiz de,
Ganimet olarak en az şan ve şeref beklerken –

AUFIDIUS

Tamam, işte bunun için,
Ona karşı gerilmedik sinir bırakmayacağım içimde;
Kadınların döktüğü, hepsi yalanlar kadar ucuz,
Birkaç damla gözyaşı karşılığında,
Büyük davamızın kan ve eziyetini sattı.
Bu yüzden de ölecek ve ben de
Onun düşüşüyle kendimi yenileyeceğim.
Hey, bu da ne?

(Davul ve borazanlar; yüksek sesle bağırma ve haykırışlar.)

BİRİNCİ SUİKASTÇI

Siz kendi memleketinize haberci gibi girdiniz;

Ne karşılama oldu ne bir şey;
Oysa o gürültüyle havayı yararak giriyor.

İKİNCİ SUİKASTÇI
Çocuklarını öldürdüğü çilekeş budalalar,
Ona şan kazandırmak için aşağılık gırtlaklarını yırtıyor.

ÜÇÜNCÜ SUİKASTÇI
Bu yüzden, fırsat bu fırsat,
Konuşmaya başlamadan, ya da
Sözleriyle halkı etkilemeden,
Kılıcınızı ona hissettirin,
Biz de sizi destekleriz.
O yere serilmiş yatarken,
Yaptığı işleri siz bildiğiniz gibi anlatır,
Gerekçelerini de cesediyle birlikte gömersiniz.

AUFIDIUS
Susun artık. İşte lordlar geliyor.
(Şehrin Lordları girer.)

LORDLAR
Yuvaya hoş geldiniz.

AUFIDIUS
Ben buna layık değilim.
Değerli lordlar, size yazdıklarım üzerinde
Dikkatle düşündünüz mü?

LORDLAR
Düşündük.

BİRİNCİ LORD
Ve onları duyduğumuza üzüldük.
Sonuncusu olmasaydı, işlediği kusurların hepsi
Sanırım hafif cezalarla geçiştirilebilirdi.
Ama sonunda başladığı yere dönmesi,
Topladığımız ordularla sağladığımız üstünlüğü boşa çıkarması,

Yetkiyi bizden aldığını öne sürmesi,
Düşman tam teslim olacakken anlaşma yapması:
Bunların özürü olamaz.

AUFIDIUS
Yaklaşıyor. Ne diyeceğini duyacaksınız.

(Halkla birlikte, davullar, sancaklar eşliğinde Coriolanus girer.)

CORIOLANUS
Selam lordlar! İşte askeriniz olarak döndüm;
Tıpkı burdan ayrıldığım gün gibi,
İçimde vatan sevgisi olmaksızın;
Döndüm ve yine yüce hizmetinizdeyim.
Bilin ki, her çabayı gösterdim ve başarıyla,
Kanlı geçitler açarak savaşlarınızı
Roma kapılarına kadar götürdüm.
Topladığımız ganimet, harekât harcamalarından
Tam üçte bir oranında daha fazla.
Yaptığımız barışın Antium'lulara kazandırdığı onur,
Romalılara getirdiği utançtan az değil
Ve işte size, Senato mührüyle birlikte,
Konsül ve Asilzâdelerce imzalanmış olarak,
Üzerinde anlaştığımız şartları sunuyorum.

AUFIDIUS
Okumayın onu soylu lordlar;
Bu, hainlerin en büyüğüne
Ona verdiğiniz yetkileri kötüye kullandığını söyleyin.

CORIOLANUS
Hain mi? Ne demek bu?

AUFIDIUS
Evet Martius, hain!

CORIOLANUS
Martius!

AUFIDIUS
Evet, Martius, Caius Martius! Ne yani,
Seni Corioli'de, çaldığın unvanla,
Coriolanus diye çağırıp
Onurlandıracağımı mı sandın?
Siz lordlar ve devlet yöneticileri,
Sizi haince aldattı; birkaç tuz damlacığı karşılığında (39)
Sizin şehriniz Roma'yı, evet "sizin şehrinizi,"
Karısıyla annesine bıraktı. Böylece,
Çürümüş bir ipek ipliğini ufalar gibi
Yeminini ve kararını bozmuş oldu
Ve asla bir savaş meclisi bile toplamadı.
Dadısının gözyaşları karşısında
Ağlayıp inleyerek, sizin zaferinize
Hüngür hüngür veda etti. Öyle ki,
Uşak çocukların yüzü kızardı,
Yürekli insanlarsa şaşkın şaşkın birbirlerine baktı.

CORIOLANUS
Duyuyor musun Mars?

AUFIDIUS
Tanrı'nın adını anma, sulu gözlü çocuk!

CORIOLANUS
Ne!

AUFIDIUS
O kadar.

CORIOLANUS
Seni sınırsız yalancı;
Yüreğimi kalıbına sığmaz etti söylediklerin.
"Çocuk!" Seni köle! Beni bağışlayın lordlar;
İlk defa böyle kaba konuşmak zorunda kaldım.
Saygıdeğer lordlar; bu köpeğin yalan söylediğini

Takdir edersiniz. Hâlâ sırtında
Benim dayağımın izlerini taşıyan
Ve mezara kadar da taşıyacak olan bu adamın
Kendi bilinci de yalanını yüzüne çarpacaktır.

BİRİNCİ LORD
İkiniz de susun ve beni dinleyin.

CORIOLANUS
Parça parça edin beni Volskler, erkekler ve gençler,
Tüm kılıçlarınızı benim üzerimde kirletin.
"Çocuk!" Sahtekâr köpek!
Eğer tarihinizi doğru yazdıysanız
Oraya bakın göreceksiniz;
Kumru yuvasına dalan kartal gibi
Corioli'de sizin Volskleri nasıl dağıttığımı.
Hem de tek başıma. Çocuk!

AUFIDIUS
Bakın şuna soylu lordlar;
Kendi gözlerinizin ve kulaklarınızın önünde
Bu küstah palavracının,
Kör talihin yardımıyla yaptığı işi
Ve sizin kendi ayıbınızı hatırlatmasına
Ne diyorsunuz?

SUİKASTÇILAR
Cezası ölüm olmalı.

HALK
Parçalansın! Hemen burda!
Benim oğlumu öldürdü! Benim kızımı!
Kuzenim Marcus'u öldürdü! Babamı öldürdü!

İKİNCİ LORD
Susalım, hey! Zorbalık yok! Susun!
Soylu bir kişi bu. Ünü dünyayı sarmış biri.

Bize karşı işlediği son suçlar
Mahkemede gereği gibi dinlenecek.
Dur Aufidius, huzuru bozma.

CORIOLANUS
Ah onu bir elime geçirseydim;
Yasal bir gerekçe çıksa da,
Yanında onun gibi altı Aufidius daha,
Hatta fazlası, tüm sülalesi, kılıcımın karşısına çıksaydı!

AUFIDIUS
Küstah serseri!

SUİKASTÇILAR
Vurun, vurun, vurun, vurun, öldürün!

(Suikastçılar kılıçlarını çeker ve Martius'u öldürürler. Aufidius yerde yatan Martius'un cesedine basar.)

LORDLAR
Durun, durun, durun, durun.

AUFIDIUS
Soylu efendilerim, beni dinleyin.

BİRİNCİ LORD
Oh Tullus!

İKİNCİ LORD
Yaptığın iş karşısında yiğitlik gözyaşı döker!

ÜÇÜNCÜ LORD
Üstüne basma. Baylar, sakin olun. Kılıçlarınızı kınına koyun.

AUFIDIUS
Bu adam yaşadığı sürece
Nasıl bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunuzu
Anladığınız zaman (ki onun kışkırtmasıyla oluşan
Bu kargaşada anlayamazsınız),

Bu şekilde ortadan kalktığına sevineceksiniz.
Ekselansları lütfeder beni senatolarına çağırırlarsa
Sizin sadık hizmetkârınız olduğumu göstermeye
Ya da en ağır kararınıza katlanmaya hazırım.

BİRİNCİ LORD

Ölüsünü burdan kaldırın ve onun için yas tutun.
Görevlinin mezarlığa kadar cenaze peşinden gidip
Unvanlarını sayıp döktükleri arasında
En soylu ceset onunki olacak. (40)

İKİNCİ LORD

Aufidius da öfkeden kendinde değildi;
Bu, kusurunu büyük ölçüde hafifletiyor.
Bundan olabildiğince yararlanalım.

AUFIDIUS

Öfkem kalmadı; şimdi üzüntüyle çarpılmış durumdayım.
Kaldırın onu. En yüksek rütbeli üç asker yardım etsin.
Biri ben olurum. Vurun davullara, yas havası çalsın.
Çelik kargılarınızı hazır edin. (41)
Coriolanus bu şehirde kimbilir kaç kadını dul,
Kaçını çocuksuz bıraktı ve hepsi de
Şu saate kadar yas tuttular; ama olsun,
Yine de soylu anısı kalacak geriye.
Yardım edin.

(Martius'un cesedini taşıyarak çıkarlar. Cenaze marşı çalınır.)

NOTLAR

(1) Tarihçi Plutarkos'a göre, Roma'nın Tarquinlerle yaptığı savaşta, Martius, Romalı bir askerin hayatını kurtardığı için meşe dalından bir taçla onurlandırılmış.

(2) Jüpiter: Roma mitolojisinde en büyük tanrı; tanrılar tanrısı.

(3) Buradaki imgede, Truva Savaşı'nda, Truva'lı Hektor'un Grek (Yunanlı) kılıcıyla yüzünden yaralanması ve bu yaradan çıkan kanın "hor görürcesine" Grek kılıcına "fışkırmasından" söz ediliyor..

(4) Penelope: Homeros'un *Odiseia* destanında, Odiseus'un karısı. Odiseus, Truva Savaşı sırasında ve daha sonraki gezileri süresince memleketi İtaka'dan uzak kalınca, onun yokluğunda Penelope, taliplerini uzak tutabilmek için sürekli yün eğirir ve kayınpederi için kefen örer. Bu kefen bitmeden kimseyle evlenmeyeceğini söyler. Ancak, gündüz ördüğü kısımları gece yine sökerek taliplerini oyalar.

(5) Mars: Roma mitolojisinde savaş tanrısı.

(6) Senatör, şehir kapılarının, hayvan ağıllarının kapılarında olduğu gibi, iyice kapanmadan hafifçe tutturulduğunu ve onları her an açıp dışardakilere saldırabileceklerini söylüyor..

(7) Pluto: Klasik mitolojide yeraltı tanrısı.

(8) Cato (M.Ö. 234-149): Romalı ünlü devlet adamı. Devlet yönetiminde ve yaşamda, çalışkanlık, dürüstlük, doğruluk, kahramanlık vb. gibi geleneksel erdem ve ilkeleri savunurmuş.

(9) "Çelik yürekli ve sinirleri çelikten olan kişi ne zaman (ipek giysiler içindeki) saraylı dalkavuğa dönerse, o zaman övgüleri kabul edebilir," diyor..

(10) Sağ saflar: Elizabeth devri İngiliz ordusunda en iyi askerler, birliklerin sağındaki saflarda yer alırmış.

(11) Likurgus: Kasik çağda Sparta şehrinin anayasasının ve yasalarının hazırlanmasından sorumlu olan Likurgus, akıl ve bilgelik timsali bir kişi olarak tanınırmış.

(12) Mikrokozmosumun haritasında: "Yüzümde". Elizabeth devrinde

her birey, evrensel yaratılışın ("makrokozmos"un) benzeri bir "mikrokozmos" ("küçük dünya", "küçük evren") olarak görülürmüş.

(13) Muslukçu: Şarap fıçıları için musluk satan kimse.

(14) Kanlı bayrak: savaş ilanı anlamına gelen kırmızı bayrak. Tribünler, duruşmanın bitmesini bekleyemediklerinden, "tahammüle savaş ilan ediyorlar".

(15) Deucalion'dan bu yana: Nuh Tufanı'ndan beri. Deucalion, mitolojide, yaptığı işler ve kimliği açısından Nuh Peygamber'e benzer bir kişi.

(16) Juno: Roma mitolojisinde Jüpiter'in karısı, tanrıların kraliçesi.

(17) Galen: Eski Yunan'da ünlü bir doktor. Galen, Elizabeth devrinde hâlâ otorite sayılıyormuş.

(18) Tarquin: Tarquinler soyundan Roma'nın yedinci ve son kralı. Despotluğu yüzünden Roma'dan sürülmüş.

(19) O devirde soylu hanımlar, yüzleri yanıp güzellikleri bozulmasın diye, güneşli havalarda dışarı çıkarken peçe takarlarmış.

(20) Phoebus: Klasik mitolojide ışık ve güneş tanrısı Apollo'ya verilen bir ad.

(21) Liktorlar: Konsüllerin, yüksek hâkimlerin, v.b., verdikleri ceza ve emirleri uygulayan, onların nişanını taşıyan yardımcıları ve yaverleri.

(22) Amazonlar: Efsaneye göre eski çağlarda yaşamış savaşçı kadınlar.

(23) "Kapıyı, dökülmesi kaçınılmaz olan kanın rengine boyadı".

(24) O devirde gezegenlerin dünyayı (cin çarpmış gibi) çarparak felaket ve bela getirebileceğine inanılırmış.

(25) Zehirli damlacıklar: Dünyanın güney bölgelerinde zehirli ve hastalık kaynağı sis, duman ve bataklıkların bulunduğuna inanılırmış.

(26) Toga: Roma vatandaşlarının dışarı giysisi; yarım daire şeklinde kesilmiş, tek parça, boyanmamış kumaştan oluşan bir giysi.

(27) Triton: Klasik mitolojide, denizler tanrısı Neptün'e eşlik eden bir başka deniz tanrısı.

(28) Hydra: Klasik mitolojide, çok başlı bir ejderha. Kesilen her başının yerine iki tane birden çıkarmış. Halk kitlelerini Hydra'ya benzetmek, Elizabeth devri yazarları arasında oldukça yaygın.

(29) Yaygaracı boynuz: Deniz tanrısı Triton, Neptün'ün yaklaştığını, boynuzdan yapılma borusunu öttürerek duyururmuş.

(30) Kel: hem gerçek hem de mecazi ("aklı kıt") anlamda.

(31) Tarpeius kayası: Capitol tepesinde, ölüm cezalarının uygulanmasında kullanılan bir uçurum.

(32) Volumnia, "Eğer Roma şehrinin geleceği, huzuru ve sükûnu söz konusu olmasaydı, oğlum sizinle Arabistan çöllerinde karşılaşsaydı, gününüzü görürdünüz," diyor.

(33) Üçüncü Uşak, ağdalı kelimeler kullanıp karşısındakileri etkilemeye çalışarak, "itibar"la "iktidar" arası bir şey söylüyor.

(34) Balık kartalı: Balık yiyen bir yırtıcı kuş türü. Efsaneye göre, balıklar bu kuşu gördüklerinde sırtüstü döner, beyaz karınlarını gagasına sunarlarmış.

(35) Ahşap yapılar yakılınca geriye odun kömürü kalacağından, kömür ucuzlayacak!

(36) Olimpos: Klasik mitolojiye göre, Yunanistan'da, tanrıların üzerinde yaşadığı dağ.

(37) Diana: Roma mitolojisinde ay ve bekâret/iffet tanrıçası.

(38) Shakespeare'in yaşadığı dönemde suç işleyenler, kafalarından, bileklerinden ve ayaklarından, bu amaçla tahtadan yapılma, kanepeye benzer bir mekanizmaya bağlanarak halka teşhir edilirlermiş.

(39) Birkaç tuz damlacığı: Birkaç damla gözyaşı.

(40) Elizabeth devrinde soylu kişilerin cenazesi mezara götürülürken, cenazeye eşlik eden bir görevli, ölen kişinin unvan ve payelerini sayarmış.

(41) Elizabeth devrinde askeri cenazelere eşlik eden tören kıtalarında askerler kargılarını, kargının ağzı arkaya gelecek şekilde, yere paralel tutarak yürürlermiş.

W. Shakespeare

CORIOLANUS

- Antonius ve Kleopatra
- Atinalı Timon
- Bir Yaz Gecesi Rüyası
- Coriolanus
- Fırtına
- Hamlet
- IV. Henry
- Julius Caesar
- Kral Lear
- Macbeth
- Onikinci Gece
- Othello
- Romeo ve Juliet
- Soneler
- Venedik Taciri
- Yanlışlıklar Komedyası
- Yeter ki Sonu İyi Bitsin

ISBN 975-14-0464-9

9 789751 404640